

2072. Divine sentencie de fide et
spe.

XV w. .K.48

Divine Sententia
De fide et spe que in nobis est

l. in. 2072.

caritas q̄a nihil potest in se nisi amari amari n̄ p̄ amat. ^{et dicit} Crati autē pot̄ q̄ n̄ sp̄at
ul' amari. ^{et dicit} n̄ p̄ fides q̄m meritū h̄t sp̄es. quā & caritas.
tū m̄tū fides potest in se caritate q̄a n̄ sp̄am & diligim̄ q̄a cōm̄ similit̄
et sp̄e caritas potest in se sp̄am q̄a n̄ sp̄am nos ad ep̄tōs illud
diligim̄ q̄a n̄ sp̄am q̄a n̄ sp̄am q̄a n̄ sp̄am q̄a n̄ sp̄am q̄a n̄ sp̄am
meritū autē caritas n̄ h̄t sp̄am deb̄ & dicit. sine caritate nullū meri
tū. unde q̄a n̄ caritate sp̄es ut tū dicit auḡ de fide & op̄ib; fidel
q̄ p̄ dilectione op̄at fundam̄tū fidei. q̄a n̄ sp̄am q̄a n̄ sp̄am q̄a n̄ sp̄am
& h̄t sp̄es et fide op̄at p̄. unde & caritate h̄t q̄ auctorit̄ n̄ equi
h̄t ordine potest in se caritas. hoc tū ut dicit q̄a caritas m̄tū ē. Illat̄
Illat̄ in app̄e ut m̄ uider̄ sic pot̄ solus fidel̄ ē certitudo q̄ p̄cedentib; meritib;
n̄ deb̄ intelligi caritate p̄cedentib; ip̄s sp̄es. q̄a nullū meritū p̄ced̄ sp̄es; s̄
p̄cedentib; ip̄s sp̄es q̄a nullū meritū p̄ced̄ illud q̄ sperat. hoc dicit̄ ut fidel̄
sp̄es q̄a fidel̄ deficit. ut in uitas passio x̄. p̄sentib; n̄ m̄tū uerū corp̄ ē.
h̄tū immortalit̄ ē. sp̄es autē deficit tantū. h̄t fidel̄ de bonis & malis. sp̄es de
bonis tantū ad uisendi. Sp̄es q̄ p̄t̄ alicui in cōmōdi magis deb̄ & de fario
abono q̄m sp̄es appellari. Illud q̄ scientib; ē q̄a fidel̄ ē electi q̄ n̄ uident̄ id
sūm. Gregoꝝ in mōtū quactā. p̄parentia n̄ h̄t fidei. h̄t agnitione. Iōē id ualogo
cū paul̄ dicit fidel̄ ē h̄t ferū. s̄. a. n̄. a thomas aliuud uidet̄ aliuud uult
uidi n̄ā cōm̄ ut pot̄ quidi potest hoc uerac̄ d̄ cōi q̄ n̄ uider̄ uidi n̄ā cōm̄ ut
quideri potest. thomas aliuud uidet̄ aliuud credit̄. hominē uidet̄. h̄m
ḡfessus ē. dō n̄t̄ c̄ d̄t̄ in s̄. auḡ. credim̄ ut cognoscim̄ n̄ cognoscim̄ ut cōda
m̄ qd̄ ē. u. fidel̄ n̄ h̄t d̄. uident̄ in q̄d̄ auctoritatē q̄m uider̄. fidel̄ ḡ
qd̄ n̄ uider̄ cōd̄ ueritas qd̄ cōd̄ d̄t̄ uidere. uident̄ tū q̄d̄ auctoritatē uel
longi fidel̄ & d̄t̄ quidē sicut in iohanne nunc aut̄ dico uobis prius q̄m
fiat ut cū factū fuit credam̄. Unde auḡ. Ad sibi uult ut cū factū fuit
cōd̄t̄. q̄a n̄ uider̄ d̄t̄ ē q̄a uider̄ cōd̄t̄. n̄ h̄t cōd̄t̄ quidē cetera
carne. cōd̄t̄ d̄m̄ carne latente. S; fiduciam q̄d̄ quidē sicut d̄t̄
unusquisq̄ se oculis suis credidisse. n̄tū ipsa ē q̄ unobis redificat̄ fidel̄
s̄ p̄t̄; uider̄ ut aḡt̄ in uobis ut ea credam̄. q̄m uider̄. Iōē auḡ. in libro
q̄t̄ionū in anḡl̄; ē fides rerū lucis; ip̄s p̄sentie q̄m non uerba s̄t̄ et uob
ip̄s p̄sentib; cred̄t̄ cū ū ip̄s manifestate ocreplandi p̄bet̄ s̄t̄ ip̄s
cū sapientia de q̄ fide rerū lucis ip̄s p̄sentie forsitan paulus d̄t̄. In s̄t̄

cia. . dicitur autem in eo quod infidelis potest dici quia hoc dicitur non de lacrimis
 fidei sed de fidei enim ipsa fides qua nunc per se . . . . .
 scilicet illi sunt uisionis qua dominus facit ad faciem . . . . .
 petrus habuit fidei passionis . . . . .
 ad potest dici in fidei significatione . . . . .
 sub hoc quod uidit nullum meritum sic dicitur . . . . .
 in ligno pendere fides itaque . . . . .
 utrum sit uetus . . . . .
 Aplos . . . . .
 ubi meritum nisi uirtus . . . . .
 omnem fidei caritatem non habet . . . . .
 si nulla uirtus in caritate potest esse sine tunc potest dici quod deus operans per dilectionem
 sit uirtus . . . . .
 aucta in illud adauge nobis fide . . . . .

De fide antiquorum . . . . .

SUPTA DICTIS est addendum de cognitione fidei quam antiqui patres habuerunt
 ut quam aucta sit plegem moysi . . . . .
 parua cognitione . . . . .
 her magna est fides tua . . . . .
 quoniam uirtus cum uobis est . . . . .
 sine cognitione . . . . .
 in uirtute . . . . .
 non excusetur . . . . .
 Oportet recedant . . . . .
 si cum deus inuisibilis sit . . . . .
 quam uiditari potuit . . . . .
 que utriusque modum apostolus ostendit . . . . .
 cum uero subiungit de illis reuelauit ostendit quod humana pro se insufficientes
 erant . . . . .
 duobus modis . . . . .

facta ut dicta. Sed quia non potant scire dñe. cū. humana mens se non
possit ignorare. sed quia dñe. nec ignorare pot qm cū n̄ fuit. sue et
subsistentia dicitur. et ab alio facta ē qm idcirco non cepisse ostendit.
q. si ab alio existeret. tunc existendi auctor et n̄ posset. v. in manu
nihilatione. et in gubernatione. diuinā sapientia et bonitate
poterant de se. Apparet itaq. q. ante legē p̄a que facta ē in
uisibili. et in uisibili mundi ordine. ponere p̄legē sc̄ptā cepisse agnitiō
fidei. tunc enī ille cepit. s. messias n̄ dū tñ modō redemptiō
plene agnoscebat. s. in tempore legis fuerit. aliquid q. fides
matrimonii. et dicitur. q. uelut aduocatus ecclesie erat. Auctō de illo simp
cib. q. non erat facta reuelatio credebant dñm se a remuneratione. s. quantum
in se intrinsecum sunt. Quia dicunt eos n̄ ē saluos p̄ istas auctoritates.
Aug. adoptati. Illa tñ fides saluat q. credim nullū hominē liberari. et a quo
mortis q. p̄ma uirtute. s. nisi p̄mū mediatorē. Cui hominis eide. di
saluberrimā fide. et illi salui facti sunt. q. p̄mū n̄ in carne crederet.
in carne uenturū. eade. n̄ q. fides ē. n̄ illor. q. illi eide. s. factum nol
facta. s. in libro de corrone. et grā. Homo libuit ad amputatione q. facta
p̄da n̄ fide. s. in xpi. s. super. et uel. et q. p̄mū et q. clamabant di cen
ta. et anno filio dā. et. q. dñs electi qui in uiam et potuer. s. huc q. in ecclesia
sunt in mediatore. di. et hominū creder. et credunt. Aug. denuptis. et cupiscia
eade. fides mediatoris saluos uisib. faciebat. antiquos p̄mū illos cū magnis
q. a sic credimus. n̄ p̄mū in carne uenisse. et illi uenit sic nos mortuū. ita illi
mortuū sicut nos sicut. ita illi resurrexerunt. et nos illi ad iudiciū
uicior. et mortuor. et uenit. et n̄ dicitur isti q. nullus de antiquis potuit sal
uari. nisi ista quatuor. ad mū eiderent. s. uenturū. et mortuū. et. s. q.
q. non erat reuelatio facta. hoc penit. ignorabant. q. q. eiderunt. Alii q.
magis dicunt eos fide. xpi. reuelatā in uniuersis habuisse. et alii q. reuelatio
erat facta. sicut. hoc isti. et sine ueritate credebant. Commiserunt enī illi
fide. s. in. v. in. b. boues. et a. bant. et sine. pascebant. iuxta. et. Isti erant.
et sine. pascebant. iuxta. boues. sic. hodie. in ecclesia. multi simplices. et si na
distinctor. nesciebant. t̄nitate. et signare. credunt. tñ. quia. in. fide. et. hūm
litate. ad. heret. et. illi. q. et. credunt. et. sentunt. opponitur. ad. hoc. et. h̄r
fidem. xpi. uel. n̄. in. uniuersis. credere. s. dñm. et. remunerator. s. i. s. et.

dicat. Omnia in ipsa vita
ordo in ipso fuit. ab eodem non. n. modo ceperunt esse que in actu orationem
habent in unitate. in omni creatura sit ipse. ut propheta celi
etiam ego complebo. modo in celo n. ille est. Itē sapientia que at-
tingit. sine usque ad finem. in minima creatura usque ad maxima. Tabula ex-
tremitate usque ad aliam. sicut omnia in deo. ab deo in omnibus. Omnia in deo non per-
essentia. quia ut aug. dicit. quicquid in deo est. deus est. sicut diximus per dispositionem
quia ut aug. super iohannem dicit. sicut archa. ante quam fuit. est in mente artificis
ita omnia in deo ab eodem. nam in sequit. quod ab eodem fuerunt. s. in deo ab eodem. Quasi si
in deo cepissent. ut in eo esse. in unio sole. ob ponit si creatura in deo. quia ab eo sci-
untur. aut equam. sicut in g. mala in deo. quod sciunt ab eo. antequam fuit. s. ut diximus. creatura
in deo quia causa dispositio et causa. ut in malis. non est auctor deus. ut ostendimus
creatura non sunt in deo presentia. deus in omni creatura presentiam quidam tamen
calumniatores ueritatis dicunt. cuius potentiam in presentiam ubique esse. quasi
eum contingere possent inquinatores. sordibus ubique. et essentia. aliter. quod in frivolum
in ne responsione dignum sit. cum ipsi creatura sordibus. cor poris. nisi lepsi quantum cum
pollutionem non possit postremo querit ab eis. quod potius deo. occidendum sit
et quod nunquam presentiam sit. l. quod ubique sit. l. g. aliter. ita quod non ubique sit. Sicut
audet dicere quod nunquam diuina essentia sit. quod si g. aliter. non ubique. Sicut
ita aliter sit diuina substantia. quod ubique g. localis. Concedant quod ubique ven-
talius. Auctoritas namque aug. quam solent inducere. illos errorem potius
quam inuet destruit. hoc sit de ubique. non loquitur actionibus. ut errorem fouent
fieri ueritatis efficiuntur. sic namque est ut auctoritate. Illa deus ubique est.
cui non loci s. actionibus. appropinquam fatendum est. utique in omni loco ueritate
remittit esse. nec in loco comprehendunt. ullo. quoniam in eum scriptum est
Aug. addardanum. non quasi spaciose magnitudine opinemur. deum per-
cuncta diffundi. sicut humum aut lux ita diffunditur. s. ita potius sicut e-
indubio. quorum neutrum sapientia est. sicut corpore. gradior. una sapientia in
in utroque non est in maiore maiore. in minore minor. aut minor in uno.
quam in duobus. ita deus in labore regens in ponere et in tenens mundum. in
celo totum in utroque totum. in nullo contentus loco. s. in se ipso usque
totalis. In deo ubique esse dicitur. quia in illa parte rerum absens in totum. quia par-
te rerum parte sua presentia est. ubi parte altera parte in se ipso. quod non

4

continet eum quibus presentis est: tamquam sine illis esse non possit. Nam si
 cialocoq; tollo corporibus: corpora non erunt. Tolle ipsa corpora: qualiter
 non erunt ubi sunt. Opponitur: hodie fit nona causa: sicut anima prius
 nihil erat ipsa qua de nichilo facta. non erat: ut nihil erat nō
 est in ea. q̄ ubi non erat prius. in stabilis est: q̄ nō sicut q̄ ut modum si
 nubes opponatur: fado solis. non est tamen radi us ubi quia prius. nō bē
 uero est ubi non erat. Si radius non quia nubes ubi radi us erat ubi ceper
 ē. ma dē est. antequam creatura illa ut ubiq; foret ibidem erat ubi illa
 facta ē non q̄ m̄ alibi quā prius. tamen dē in dē mōdo: ad omnes: creaturi.
 quia non semper fuerit cum auctoritas dicit d̄m in singulis. re non
 tamen ē ubi non erat: quia ubiq; sine loco ueracit̄ est: sicut sempit̄
 sine tempore. ut auq; dicit. Quam usq; ad plenum discutere non
 sufficiamus. indubitanter cō credimus d̄m ubiq; essentialiter ē. nec
 sine eo poterit aliquid subsistere: p̄ momentum ex omnibus: que fecit.
 quia omnia continet penetrat & anullo otinet: qui non pot̄ com
 prehendi. p̄ sui immensitate: nec p̄ sui puritate maculari. nec p̄ sui
 simplicitate diuidi auq;. ad dar dānum non solū uniuersitati crea
 ture. uerum & cuiuslibet partibus. Totus pariter adest. In eadem
 facendū est ubiq; ē d̄m p̄ diuinitatis p̄sentia si non ubiq; p̄ habi
 tationis grām p̄ hanc enim in habitationē ubiq; p̄cal dubio grā
 dilectionis nō agnoscat. non d̄m pater noster quies ubique: cum ce
 hoc uerum sit. si quies in celis dicimus q̄ d̄m in omibus: cātis ē: equa
 liter ē p̄sentiam dicitur sine p̄sentiam p̄ habitantē grām non
 omibus: si in bonis nō. non equaliter: q̄ quanto melio: et tanto habundanti
 uel habitat. i. p̄fecti cognoscitur & diligit̄ ab illis sic aī ubi. auq; dicit.
 in epla ad iherosolimū de origine uirginis: p̄s particulas corporis nota
 sunt: adest nec minorum immioribus: nec maior in maioribus: si in
 in alius uicinis uel in alius remissius effectus suos exerce: cū singulis par
 culis corporis essentialiter sit in malis non ē d̄m p̄ in habnatē grām qua
 nō illuminantur ab eo uñ lux in tenebris: luce & tenebre eam non com
 prehendiunt. sic lux solē p̄fundit oculos cecis: non capit̄ ab eo bonos
 nō illuminat lux ista. si nō equaliter. Aug. ad dar dānum. Cum d̄s quā
 ubiq; est in omnibus: habitat. si inq; b; habitat non equaliter habitat. Nam

in est illud qd etiam poposuit. ut dupliciter staret in eo spc di qui est meli-
 orum in omni: scilicet alii sciores sunt ubi habundantius habebat dñm habitare p-
 hū; ab eo longe et dicunt qd peccando dissimilissimi facti in et appropinqui qui
 similitudinem eius in peccando recipiunt. sicut qd abiq; pspiciam sine pecc-
 tiā equaliter in omni loco non est in loco. i. non est localis. De spū creato qd in
 in loco sit localis scilicet. quidam dicunt qd non sit localis nec in loco ~~in~~ in
 inhereat. Alii auctoritati. Aug. sup genesis. in pora creatura mouet ptempo-
 y loca. spūalis creatura tantū ptempora moueri pcepit est in omne passionē ut
 detestata in gaudium. descendit qd nescit ut in angelis spūalis in hoc est in
 pūda posterius consideratur dñs nec ptempora nec p loca. S; ubi aug dicit
 quod spūalis creatura non mouebit p loca hū intellex non habet locale
 circumscriptionem. et enim que habent dimensionem loco circum scri-
 buntur. quoniam eis scdm locum principium y medium y finis assignat.
 Spc nō creatus non habet dimensionem y tam quia terminum habet quia
 ita est hic quod non alibi localis sit. licet non faciat distantiam in loco qd a
 y simul spem erit. hū coangustarent locū ut in unis de corporib; y inuen-
 ret. Solus qd dñs quia in se omnia continet iuxta illud inquit in unis
 mouemur qd sumus. pcedit terminum. loco continetur hū quequid habet
 terminum scdm aliquo locale. Et Ambrosius in libro de fide ad gēnū in pēto-
 ran. De eū dicit y lay. si qua nullus est ad me unus de seraphim. spc sancti
 quidam nullus dñs sed simpliciter ad unum. spc ad os seraphim mittitur in
 ministerium. spc orat. ministerium. seraphim de loco ad locum qd mittit. non in
 complet omnia sed ipsum repletur aspū hoc plane dicit Ambrosius
 quod angelo cales sunt. **De distinctione y sonarum**

Hic considerat restat de his uideri que pertinet ad distinctionem
 y in unitatis. y prius testimonia auctoritatis adducamus. in gēnēsi
 facimus hominem ad unam aquem et similitudine mām. per pluralem.
 tūm tūc ostendit psalmi sunt. De ita dñs ad me filius meus est et ego. hū gē.
 In euanglio. In principio erat uerbum y c. hūc quoq; inuestigationis
 y considerationis hūc quaedam exempli y in his que facta sunt
 dñs enim qui in se uideri non potest in opē suo manifestus est. qd
 sicut uerbum in sapientia dñi non potuit agnosci donec manifesta
 est populi inū qd est quasi extrinsecus uerbi sapientia dñi quod dñs

revelant, sicut puerbum ori manifestatur uerbum in cribi. cognatio mentali.
 Et quia omnes creaturas magis accedit ad similitudinem dei rationalis creaturae.
 ceterum sola ad imaginem & similitudinem dei est. unde potuit humana
 mens uel ingenium in similitudinem inuenire eundem quantum ad certitudinem. uidet. n. qm
 ipse se ipsa nascit sapientia que est uersa quia ipsa delegit sapientiam suam.
 & ita procedit sapientia deinde. & deinde procedit amor. quia
 ipsa mens diligit sapientiam generatam a se. & sunt simul h. tria in una
 substantia. in qua h. tria. h. mens sapientia amor. & h. tria inter se distincta. qm
 mens non est. sapientia & amor nec sapientia mens & amor. & tñ unta substantia.
 non recedit. Et concedit mens ab istis ad creatorem suum & considerat eum sapien-
 tia h. e. & quia nunquam sine sapientia fuit considerat. & in qua forte sapientia
 fuit considerat. & q. sapientia suam diligit. & amorem ad eam semp habuit.
 & est. amor ceterum eternum & coeternum sapientiae & ipsius rursum considerat qm
 potest in deo aliquid diuersum esse ab ea. & ita sapientia dicitur esse. & amor eius
 dicitur esse. & non manet. & uia unitas in unitate. & hoc trinitas est. pater quia nullo
 est. & sapientia patris quia pater genita est & sp. scs qui ab utroq. procedit.
 qui seipsum induit in scriptura amor patris & filii appellat. & sunt istae
 tres personae distinctae. quia pater non est filius nec sp. scs. nec filius
 pater & sp. scs & tamen istae tres personae una substantia unius d. Aug.
 in libro de trinitate. tres personae euidem eorum uel tres personae unam
 essentiam dicimus. & uel ut personae eadem essentia non dicimus essen-
 tiam alio personam. alio q. persona. h. u. uelendum e. quare in ista
 trinitate illa personae q. a nullo est appellatur pater. id est quia de
 substantia sua quia de substantia sua genuit filium sapientia patris
 seu uerbum dicitur filius quia genita ab ipso patre h. in ipsa substantia. Et uo-
 catur spiritus sanctus uerbum bonum quia a patre & filio procedit ductus e.
 sp. scs. quia inspiratur a patre & filio ad seruandum non tñ uocit sine
 patre & filio quia trinitas induit e. & inspiratur a patre & filio h. illi e. e. a patre
 & filio. genitum est illi quod datur ex ipso & accipit. Sp. scs sicut donum est
 pater & filio. & cum datur ex tempore datur & dari a patre & filio non aliud
 illi e. quia cum dat e. a patre & filio. & eternum illi e. & non temporale
 quidam ex ipso sic quod sp. scs e. patris & filii & tñ unum illi est qd. ex ip-
 so inspiratur a patre & filio. Bede moneta prime dicitur

p. alacritate enim. Cum ipse g. datur hominibus: pfecto sp. mittitur a patre.
 mittitur: & filio pcedit a patre pcedit: & filio quia: & eius missio est
 ipsa pcessio quia ex patre: & filio pcedit. Aug. in libro. de doctrina trinitatis. ait.
 Pcedit non quia natus sit quomodo dicitur. quia datus est a deo qui dicitur
 referre ad eos quibus datur. Item si non pcedit nisi cum datur neq. pce-
 det unquam priusquam erit cui daretur: nam dominum potest esse: aut equum
 datur donatum aut ei datum fuerit: nullo modo dici potest. h. it
 magna oritur questio quare illa tria quoniam non dicuntur
 tres psonae sicut illa quae horum similitudinem in dicitate repercalunt.
 tres psonae dicuntur: sunt: ad q. potest dici q. non sunt psonae: quia
 sunt affectiones mutabiles circa animam. Aliquando enim anima sine
 noticia: amore: nec dior potest: noticia hominis est homo. Junior hominis
 est homo: amor hominis est homo: si sapientia dei deus est amor dei deus est qua
 non est: modo aliud ab ipso. Tres q. psonae: unus deus una substantia: & unus.
 una natura. iste tres psonae pater filius: sp. s. pater a nullo est. Vn. aug. dicit pater
 est principium trinitatis. h. est unitate: quia non est principium sui ipsius
 sed ab eo ipse filius: ipse a nullo q. filio pcedat sp. s. auctoritates multas
 hnt. Aplos. dicit misit spm filii sui in corda nra clamantem abba pater.
 In euanglio. Vn. dicit q. dicit de illo. Greci tamen dicunt spm scm pcedere
 tamen a patre: non a filio. hoc non dicit quia symbolo aplos nulla sit in mite.
 Hoc est in credo minori nec in simbolo q. fuit datum in uerem si modo
 uerem cui habet q. dicit dicitur anathema sit. q. nos ita exponunt: qui
 dicit. q. dicit. h. uerem istud uerem ibi affirmatiu. ul. negatiu. n. dicitur illi sym-
 bolo contrariu.

De nominum istinctione.

HIS PER Q. VIVEN DV. Q. EST quidam uita trinitate fr. q. dicitur
 nomina distinguenda psonas. & talia ueritate nate. sunt ul. substantie
 significatiua. ut hoc nomina de omnipotenti ueritate. h. o. dicitur ad in substantia.
 non est aliud est illi nature est quia dicitur omnipotentem est. et n. u. est in mensu
 sapientem iustitiam similia. no. sicut una centia: non tres. ita unus deus in
 tres unus omnipotens. unus certus. in mensu. sapient. ita. Aug. in libro. de uer.
 de trinitate. quia hoc est illi est dicitur q. est tam tres essentialia quia tres duo
 dicitur non est. sunt nomina aquid: distinguuntur trinitate patri-
 ingenitus: genitor: & conueniunt patri tantum filio sola conueniunt

Et alia filius gentius natus uerbum alia summa. Spiritu uero hanc. Spiritus sanctus donum
 procedens a patre et filio et hoc nomen a significat per se quibus prior distinguitur
 tur. Solus namque pater et filium esse patrem et ingentium. quia nullo est filium
 filii esse genitum a patre. proprium spiritus sanctus a patre et ingentium. quia
 a filio procedit et nihil a patre est de omnipotenti sapientis uisus et non
 distinguitur a filio et spiritu sancto quod si filius de omnipotenti. Similia spiritus sanctus.
 similiter. Quod cum spiritu sancto non conueniat genitum et hoc ingentis
 dici possit. Aug. ad orosium. spiritum sanctum nec genitum nec ingentium deserte
 declarat. qui a se dixit unus ingentium duos filios et uide et culpam. Et
 horosius ut aug. uoluntate genuit patrem filium a necessitate. Aug. nec uolun
 tate necessitate et necessitate uide non est pure uoluntas sapientia non pot.
 Nam quidam nosse interrogasse hereticus utrum uiderent non uolens pater ge
 nuerit filium. laudabiliter respondisse ait. Sic inquit et tu hereticus
 des pater est de uoluntate aut necessitate. Si dixisset necessitate grandis
 sequeretur absurditas. si uoluntate respondetur illi. quod uoluntate
 des non natura. Ita quod sicut pater natura est deus. ita natura genitum filium
 et hereditaria etia ineffabilem. ut propheta. generatione eius quies enarra
 bit. Solent quidam sic opponere non est aliud filium gigni a patre quam est
 a patre. et hoc quod uenit spiritu sancto et hanc quod uenit a gigni a patre ad quod
 dicitur. quod cum filius et spiritus sanctus a patre sunt aut in filio a patre. aut spiritus sanctus.
 Aug. Spiritus quoque a patre est non quomodo natus unum modo quomodo dicitur
 filius a patre procedit ut ipse ostendit in iohanne dicens. ego ex deo processit. et
 ueni. ita filius a patre est procedendo et dicens et procedendo utique. et procedit a patre
 filius ineffabili et dissimili modo non est itaque non est spiritus sanctus. sed genitum quia
 sit a patre et filio. si gigni uerum ambigere et duos patres et sic unitate eorum
 fusio in qua et duo patres et duo filio erant. quidam sit gigni quid sit pro
 cedere in hac uita scribi non poterit. Augustinus tamen in libro de trinitate
 re. u. de hac genitura dicit. Non aliud illi esse de patre. i. nasci de
 patre quam uideri de patre. aut aliud uideri patrem uel aliud
 uideri patrem operantem quam patrem operari. Et quis hoc intelligit.
 Ambrosius de trinitate. Quomodo filius a patre sit genitus impossibile
 est scire mens deficit uerum filius. non hominis tamen sanguis super an
 gelos super cherubim super seraphim super omnem sensum et edere uerum.

discuntur non preuenitur. utro argumenta ubi fidelis querit. Item licet sci
re quatuor filius non aut licet diceretur quem admodum nat' sit. quida
en de ingenio suo psumentes dicunt se nescire hoc huius modi. Adhe
rentes illi auctoritati. ita sup ecclesiasten. quis insaciis scripturis
sepulchrum non p' impossibile s' p' difficili ponitur ut ubi generationem
eius quis enarrabit. s' h' intelligit. In omnibus de generatione que
fuit secundum carnem. quo aliquo modo enarrari pot'. Queri solet
cum generatio filii a patre nec principium hat nec finē quia n' na
est utin' debeat dici filius semp' generatus l' semp' genit' est. b' ne g'ard.
sup iob dñs. Hic xpe in eis q' uirtus & sapientia di' ē de patre ante tem
poralitat' us est non aut possumus dicere: semp' nascitur. ne in p'fectu
ē uident'. ad uero ut eternus designari uideat' p'fectus ē semp' dicimus
quatenus natus ad p'fectionem pertineat' semp' ad eternitatem quam
us h' ipsum q' p'fectum dicim' multum ab illius ueritatis p'pressionē
deuiamus. quia q' factum non est non pot' dici p'fectum. im' in fir
mitates nre uerbis dicimus q' descendit' estote inquit p'fecti sicut
pater uester celestis p'fectus. In p' salmo quoq' dicitur hodie genuere
hodie dixit. qui non p'terit' illa generatio. genui quia initio caret'.
SYRA DICTIS ADICIS X'VO. Et. quicquid filius de patre non de q'itate
tamen posterior patre l' anterior. s' coeternus coimpotens patris.
consubstantialis coequalis patri filius patri a filio sp' s. Aug' in libro. m. de tri
nitate. Si coeternus patri filius sicut splenda coeius ignis ē et coeternus
et coeternus. et notandum quod filius equalis ē patri sedm' substantiam
non secundum proprietatem qua distinguit' a patre. nec enim q'
filius est unus d's cum patre una natura una substantia equalis patri
secundum q' de patre est genitus non equalis est n'q' unequal non est.
uerum. q' sedm' hoc q' a patre est ingentus. filius genitus. nec equalis
nec unequalis consideratur. id ē. de spu s'cō. Aug' in libro de trinitate.
quia uero filius relatiue ad patrem dicitur. non sedm' q' ad patre
dicitur. filius equalis est patri filius s' sedm' ad se d'r equalis est pa
tri filius quod clauē ad se d'r secundum substantiam dicitur.
R' est q' ut secundum substantiam equalis patri. ead' em' q'
utraq' substantia huius scē trinitatis non debeat dici pater una

detribus personis tota enim unitas est una substantia simplex & indiuidua nec
 sunt aliquid maius duae persone quam una & tres quam duae enim una
 quaeq; illarum sit diuina substantia nullo tamen illa eadem substantia non
 sunt tres maius aliquid quam unam. Augustinus in libro inuocato qd̄ est
 pater est d̄s. si uis est d̄s. ipse sanctus est d̄s. h̄i tres unus d̄s. nec huiusma
 nitatis in tria pars est unus d̄s. nec maior est pars duo quam unius.
 non maius aliquid sunt quā single persone quia spiritus non corpo
 ralis est magnitudo. Idem non qm̄ d̄s trinitas est. t̄o triplex putandus est
 d̄s alioquin minor eēt. in singulis quā tribus; part̄ hoc cōfident̄ est q
 de sancta trinitate nihil d̄s. secundum accidens q̄ t̄m scdm̄ accidens
 dicitur mutabilis est uero nihil immutabile. non t̄m om̄ne q̄ d̄s de d̄o
 scdm̄ substantiam. d̄s. quia quaedam scdm̄ relationē. t̄p̄p̄tatem dican
 tur ut pater filius. Aug. in v. l. de trinitate. ueridens dicit non solet. n̄
 aliqua mutatione rei cui accidit. nec t̄m om̄ne q̄ d̄s scdm̄ substantiā
 dicitur. scdm̄ substantiā dicitur. quē s̄i aliquo respectu relationis
 dicuntur. Iq̄ unitatē diuine substantie expr̄munt. ut d̄s om̄i t̄p̄o
 & similia. & hec om̄nia ut ait auḡ de singulis dicunt̄ p̄sonis n̄ p̄l̄r.
 s̄ singularet de tribus; similia dicuntur. Sicut enim pater d̄s om̄i t̄p̄o
 sapiens eternus iustus. & similia. ita filius est d̄s. omnipotens. cetera.
 & t̄p̄o sc̄e similit̄er. & h̄i tres unus d̄s omnipotens. unus sapiens. & sic
 de om̄ib; que scdm̄ substantiā dicuntur. ecce pro hoc nomine p̄sona
 cum enim hoc nomen p̄sona scdm̄ substantiam dicuntur dicat.
 de singulis potest enuntiar̄ p̄sonis pater est personam. filius est p̄
 sona sp̄s. est p̄sona nec t̄m potest dici uti tres una p̄sona. Auḡ p̄sona
 a se t̄r. sicut d̄s & similia. h̄ aut̄ solum nom̄ est q̄ cum dicatur
 de singulis ad se p̄l̄r non singularit̄er accipiunt̄ infima. Iē inueniū
 hoc nomen p̄sona ut ait auḡ. ut cū quereretur quid tres uel quia
 tria uo nonōne p̄sona responderetur. h̄a res persone. Auḡ. loōt̄ uel
 diximus p̄sonas non ut aliqua intelligatur r̄nt̄ e diuisiuitas
 s̄ uel uno uocabulo responderi possit cum d̄s q̄ t̄r & t̄p̄t̄ra h̄m̄
 cum queritur qd̄ t̄r & t̄ra dicuntur pater & filius. sp̄s sc̄e.
 dictum est t̄r & t̄p̄one quo nomine non diuisitate intelligi
 uoluit s̄ singula r̄tatem uoluit ut non solum ibi unitas intelligat̄

trinitas. In trinitate namq non e diuersitas. quia huius pat talis filius
 s distinctio. nec singularis dicendus ut q. ia est trinita persona. Aug.
 Questiones ueteris non e legi. vii qd e s singularis. h. v. extm
 unum hio alim q sit cu alio. Amb. de fide ad granu impator em. q un
 est substantie separi non potest. si non sit singularis talis. s unatatis.
 singularitas ad pbnu pnce unatatis aduatiua. h. in parua orit qstio
 cu h nom psona restant aug sedm tiebtuntia dicit. v. i. h sit distinctio
 psonae e ronal sube indiuidua natura qm sit utcelligendv filius e
 alia psona apatre. Hoc eni. sane pot dici. pat e psona. i. ronal suba
 h e psona. i. ronalis suba. s cu dr e alia psona. non audon dr q sit
 alia ronalis suba. Item cum dicim pat & filius & spe. s. i. tres psonae non
 possum dr e tres ronalis sube ad q pot dici qn p se dicit pat e psona.
 filius e psona. sane ita exponit pat e ronalis suba filius e ronalis suba. s p
 additione rtrahit figuratio. filius e alia psona. distincte p aliam pterate
 pater e filius & spe sc sunt tres psonae. i. distincte ptes proprietates. sic cu
 ndr filius e dr non distinguitur apatre s; cum additur filius est psona.
 non du sit distinctio notatur. Si quis tamen quereat hanc quesi
 nem potest solvere ego nulli puidico. Proterea eni unu nomen. s.
 pluralitate designat psonaru. ita qda nomina s unscia trinitate qd dicitur
 dngularit non conuinctum. non singillatim utruitat. quodam sin
 gillatim conuinctum ut ds omnipotens & similia. De dnta non accipit

Post supra dicta. illud considerandum est quia nomina que ad unum eio
 tatem diuine sube ptenent p determinationes qncp s sine determinatio
 ne accipiuntur in psonarum distinctione: ut sapientia. bonitas
 ad substantiam enim referuntur qua tres psonae una sapientia una
 bonitas. tam cum sapientia patris ad filium tm. bonitas patris & filii
 ad spm scm simliler sps caritas. tota enim trinitas unius sps una ca
 ritas s cum addit sps scl cum yda caritas patris & filii solum ad spm
 scm referunt. pater enim significare hoc nomina ut pntiam intel
 ligatur filius ut in p uerbis salomonis sepius imo p bonitatem sps
 s. h. in nomine sps usul e reronumimus in significatioue psonaru
 sicut dicens. In psalma confessionis tres sps postulat dicens. Spm
 principali confirma me spm rotu unioe unificet ib; meis.

spm scim tuum ne auferat ame. Qz scilicet tres spe: principalis spe pat est.
 rectus q est spe. s. spe. s. e. ecce q ieronimus. dicit tres spe. a. psonas.
 Aug. quoq; in libro de doctrina xpiana tres res dixit ad pluraliter psonam
 respiciens. ut quippe fit. Res alie sunt quib; fruendum e. alie quib; utendum
 est. ille quib; est fruendum nos beatos faciunt. illi quib; utendum. tendentes
 ad beatitudinem adiuuuntur. si redire siner ad patriam uolunt in uherere
 alicui rei ppe ipsa. Res q fruendum est quib; pater. filius. sps scs. eadeq;
 trinitas una quedam res est. communis quosomlib; fruentib; eam. Pater
 itaq; qd eade nomina modo adiuuante substantie modo ad pluralitatem
 psonarum significandum ponuntur. Similiter hec nomina potentia
 sapientia bonitas nomina sub e sunt. 7 singulis plones equaliter
 conueniunt. 7 tamen se pssime in sacra scriptura p potentiam pat
 p sapientiam filius. p bonitatem spe scs & q b fiat in e inutile ul querere
 lquerenti satisfacere. Cum hec nomina pater. filius. sps scs translata
 sunt ad creaturas ad ipsum creatorem trahuntur quod in nobis signifi
 cat in do significare attribuitur patri potentia filio sapientia.
 in hominib; enim pater prior est filio. filius posterior ex antiquitate
 uix pater defectus p posteriori etate. uel filio uix perfectio sensus scs
 notari attribuitur q patri potentia non uideatur prior filio. 7
 in impotentia filio sapientia ne uideat posterior. 7 ide minus
 sapient pater ut in sena. nec dr filius sapientia. io q q ipse solus sapiet.
 cu uita trinitas una sapientia nec pater potentia q ipse solus fa potet
 cu uita trinitas una omnipotentia. s; ibi duentia magis fuit. ubi
 plus dubitari potuit. Vn in simbolo Sr. credo uirtu pater omnipo
 tere spe z solus ponit ad rigor e significandū 7 erudite solus denotare. 7
 io bonitas. 7 benignitas frequenter appellat hic orit questio difficilis.
 si idō tres plone dicuntur q quia potens sapient & benignus est. q non pot
 quatuor. ly. s. multo. plures cu sit fortis iustus. misericors. pius. c. ad q di
 cipotest. q. aumq; dicuntur. de do & creduntur ueracit in do ad heretia re
 feruntur. Si enim di dr auctor. uirtus incommutabilis & summa totū h po
 tentiae est. si pius uispector intelligit totū h sapientia est. Si pius
 mansuetus misericors h bonitatis est. se habet tribui summa pfectio e.
 ubi en concurrat ut utra possit ferre. uelle q e benignitas. ubi deē

si aliquod horum tollat non est summa perfectio. Et si g. trinitas perfecta que
 nec potest minui nec potest augeri. In creaturis quoque diuisi sunt in diuisi
 dico trinitatis signa a parte signum potentie est rerum immensitas
 sapientie pulchritudo bonitas utilitas. Et hec que foris sunt inuisibilia
 dicognoscuntur creatura rationali. Sicut nomina substantiua de quibus prius
 diximus dicuntur de singulis personis similiter illa nomina que respectu
 creature competunt deo temporaliter uelud hec nomina dominus creator miserans
 Et enim Aug. ait in libro de trinitate non ante fuit dominus quam esset ei ser-
 uus. itaque temporaliter cepit esse dominus quam creatura in tempore facta cepit
 a subseruire. Similiter cepit deus creaturam esse in tempore ex quo facta
 creaturam non enim creauit eo sabetno nec creatori sunt coeterni
 et cum pater sit dominus et creator et filius similiter et spiritus sanctus ^{non est} domini sed unus
 non tres creatores sed unus quilibet dicantur temporaliter de deo et
 sine mutatione in sui. Aug. ostendit per similitudinem rei que incepta
 esse per se sunt. sui mutatione. In tria de trinitate. Hummus cum
 deus pignus et si qua sunt similia. Signum minus nulla sui mutatione
 potest relatu dici quanto facilius de incomparabili substantia dei
 accipiendum est. ut quamuis temporaliter dici quod ante non dicebatur
 substantie dei aliquid accidisse. dicitur ut intelligatur. si illi creaturam
 ad quam dicitur. Ergo incepta temporaliter dici quod ante non dicebatur
 de manifestum est relatu dici non secundum accidens quod accidit
 sed secundum accidens eius ad quod dicitur pater. itaque quod scriptum est
 dominus et creator et in uerum est. dominus omnium est ab eterno. si non est
 ab eterno dominus ab eterno creator nec debet mirum uideri quod aliquid
 dicitur ei accidit sed secundum accidens eius ad quod dicitur et tempore
 competere namque assumisse ex tempore. ueniunt et hoc nomen ex

P ex tempore uenit fidei. et tam ab eterno. **Q**uod proprietate personarum
 post illa uide in querendo iterum proprietates ille quibus
 distinguuntur persone sunt ipse personarum distinguuntur. proprietates
 habetur in illa uictoria in eorum uirtus. et personarum proprietate et in illis
 multis uictoriis; quidam uoluerunt dicere quod proprietate ille non
 esset persone ipse opponentes. na. superat discernuntur persone quam
 et ipse persone. quod auctoritas non refutat. dicit Aug. quod quid uide esse.

q̄ p̄tate pat̄r d̄s ē s̄c̄o pat̄r d̄s ē na p̄tate pat̄r d̄s ē q̄a p̄tate pa-
 tr̄s ip̄e ē pat̄r n̄ tam d̄ct̄ na simplici p̄tate ē d̄s v̄ ē pater.
 s̄ p̄tate pat̄r s̄c̄o n̄ d̄r̄ noluntas ē d̄s na absolute s̄ uoluntas
 d̄i ē d̄s q̄d em̄ ē p̄tate pat̄r p̄tate filiū p̄tate sp̄o sc̄i n̄ ip̄e p̄sone
 uniuerse d̄ct̄e 7 d̄st̄nde. Jer̄ i epl̄a de explanac̄oe fidi
 ad tamasiū pap̄a. Confundere arruū unā eadē q̄ subam
 t̄nunt̄ d̄ms. Ip̄tate sabelli declinante t̄s p̄sonā exp̄ssa
 sub p̄tate distinguim̄. Itē n̄ em̄ unia tantū m̄ s̄; 7 n̄ om̄
 p̄tate id p̄sonal̄ l̄ra q̄a exp̄mūt y postol̄s. h̄ ē sub̄st̄t̄ia
 p̄sonal̄; ecce q̄a ip̄e d̄ct̄ p̄tate. v. p̄sonal̄ y fidor̄ d̄ct̄. lo d̄s
 simplex d̄r̄ s̄uē n̄ amittendo quia h̄t̄ seūq̄a aliud n̄ ē ip̄e
 7 aliud q̄a imp̄o ē. Rōe etiā potest ei obuiari h̄ m̄ f̄t̄ p̄tate
 idō sum̄ v̄ rōnale que n̄ s̄c̄t̄ ip̄a diuina subst̄t̄ia ap̄ter
 n̄ fuisse solā abet̄ no diuinā subst̄t̄ia q̄ t̄nunt̄ ē s̄; solā t̄nunt̄ ab
 et̄no q̄ un̄ d̄s fateam̄ q̄ t̄s pat̄r v̄ t̄s illa; p̄tate unū d̄m unā
 subst̄t̄ia 7 unā diuinā subst̄t̄ia illa t̄s pat̄r ē illa p̄tate q̄q̄ un̄
 loqe fit̄ ast̄nsib̄ n̄ r̄s 7 ab humana rōe idub̄t̄at̄ m̄ credi oportet
 ut em̄ aut̄ beatus gregoriū fides n̄ h̄t̄ meritū au humana rōe p̄b̄
 exp̄mentū. v. in eap̄te i q̄ humana rōe p̄b̄ exp̄mūtū n̄ em̄
 fides q̄ rōne s̄; sup̄ rōne 7 n̄ q̄ nichil d̄ct̄e unū n̄ q̄ rōe q̄ p̄h̄e d̄
 ut̄ philosophi n̄ h̄t̄ m̄tū fide tua s̄; q̄ illū q̄a rōi n̄ q̄ r̄t̄ia 7 n̄
 sup̄ rōne c̄d̄m̄ apl̄s. Ipe ē ubi more tuo 7 corde tuo. Hoc ē ubi
 fidi ip̄e q̄a n̄e q̄ r̄m̄ s̄; sup̄ eā; Qui fit̄ p̄p̄at̄ sup̄ assignatū ē s̄;
 ē īgenitū q̄a 7 ē p̄tate nec t̄b̄ q̄a auḡm̄ d̄ct̄ n̄ ē īgenitū d̄re
 q̄a p̄tate d̄re q̄a pat̄r d̄r̄ ad filiū s̄; īgenitū nullā reuelacionē notat
 7 n̄ ē; ul̄e d̄re p̄tate ē ē īgenitū 7 ē p̄tate s̄; iud̄ ē; m̄s̄a t̄nunt̄e
 ē īgenitū 7 ē p̄tate s̄; iud̄ ē; ē sapiencia; pat̄r 7 ē filiū ē 7
 ē ubi pat̄r s̄; t̄n̄ illud nom̄ filiū notat̄ relac̄ōne 7 n̄ illud s̄; ubi
 v̄ sapiencia. Auḡm̄ illū d̄ct̄ t̄nunt̄e ū; idē īgenitū d̄re q̄a;
 p̄tate d̄re q̄a 7 filiū n̄ genuisset̄ n̄ h̄t̄ p̄b̄t̄ ei īgenitū d̄re.
 q̄a nec iō q̄s; pat̄r q̄a īgenitū nec īgenitū iō q̄a pat̄r iō n̄ ad aliq̄d
 s̄; ad se īgenitū d̄r̄ genitū ū d̄ct̄ n̄ potest̄ n̄ ad aliq̄d iō q̄p̄e filiū.
 q̄a genitū 7 q̄a filiū unq̄ genitū h̄c̄ an̄ filiū ap̄tate sic genitū ad

genitor: sic pat ad filiu sic genitor ad genitu. In loco notandum
 qd filiū sit sapia genita de pat 7 pat sit sapiēs sapia sua ut in
 pat sit sapiēs sapia genita de se. Aug dicit h no ēe or dertu hie n ēē
 sapiēs sapiētia genita ex se. cū cū ei sit ēē qd sapiēte ēē. iū pat a filio
 sit ēē n filii a patre. n ēē qd pat sapiēs sapia genita ex se s sapiēcia inge-
 nita que ipse ē pat. y sapia genita. Si opponit cū pat sit sapiēs. v sapia
 genita v alia n ēe verū q una sapia tota i nta s impure genita in
 filio genita sic dicit fili dō dō lum delumne pncipiū de pncipio.
 pat n ēe dō dō galī nō pncipiū de pncipio q aliud. n ēe uerū q am dō
 cū filio 7 unū pncipiū omniū caturat pat etiā pncipiū filii q deo
 filius. pat 7 filius pncipiū spēs scī tota i nta s unū pncipiū creatu
 rā. Similit̄ licet pat n sit sapiēs sapia genita ex se n in alia sapia
 sapiēs ē. Aug in lib de inuente. Si solus filius intelligit sibi 7 pat 7 spū scō
 illi cū loq̄ ut pat n sit sapiēs de se ipso s de filio nec sapia genuerit
 sapiētia sua sapia pat dicit. sapiēs ēe quā genuit. uerū n intelli-
 genia s sapia n pot ēē. ad op̄b pat sit intelligit ipse s filii. 7 filii intel-
 ligat pat. p̄fecto fili patre sapiēte fact. 7 sibi dō ēē q sapiē 7 illi ea ef-
 fencia que sapia n filii a patre. querū. s. a filio potū. pat sit essentia
 q filii. Est qd sapiēs ea q ipse ē sua sapia nū sapia pat. s. sol 7 aq̄b;
 da talis fieri q̄dō dō pat genuit dñm filiu. 7 ita dō genuit dñm q̄dō
 pot̄ recedi loq̄r etiā de filio dō dō lum delumne. s. dō genuit dñm v
 se v aliu. quoz neurū ē recedēdu qn genuit aliu dñm manifestū ē. q n ē.
 nū dō q n sit recedēdu dō genuit se. Aug ostēd in lib de inuente dicit.
 Qui putat hui ponere. dñm ut se ipm ipse genuerit eo plus errat qd solū
 dō. ita n ēe s spūal carā nec corporal nullā. omnino re. q se ipm
 gignat. nō n debet dicit dō genuit se. n em diuina suba genuit. se
 ipm nec alia diuina subam s. p̄ pat̄ genuit p̄m filiu. Qd opa i n nati
 RE T E A dicendū q sic trinitas i se pabil ē ita op̄t. in sepa
 bilit̄. qd et̄ em op̄t pat h idē fili spēs scō. Op̄tū solū filio
 nūcū assumisē caruē. s. hē quēdā op̄tū q aliq op̄tū filius
 qn pat qn spēs scō ad quē dicit. qd et̄ in se pabilit̄ op̄tū pat 7 filius
 7 spēs scō in aliqd nūcū. unū q n aliu q p̄similiorū dūcū ostēdit solū
 i n natio naq; solū s i se pabil̄. ad iungunt. splendō 7 calor sp̄ientō

illuminat. calq̄ extincat. nec calq̄ illuminat nec splendore extincat.

Similit̄ in sc̄a trinitate. tota trinitas op̄ta: in enunciatōe. sicut tota trinitas op̄ta: ut ho ille eet. n̄ hūbo uniret. s̄. n̄ ut tota trinitas uniret. q̄ illa op̄atio n̄ maḡ filii quā pat̄i s̄. imo filii n̄ pat̄i. Sic solus pat̄ uox denote. audiat. h̄: sicut m̄ dilect̄. i. quo. b. c. p. r. a. Si en̄ eet uox filii. l. sp̄s. s̄. falsū eet hic ē filii m̄. n̄ en̄ su ip̄s filii. l. sp̄s. s̄. in tota trinitas op̄ta ē uox illa s̄. sola pat̄ uenit. quia solus pat̄ peā fiḡat. ē. Sic s̄ solus sp̄s. s̄. in colūba apparuit cum tota trinitas op̄ta. l. sit sp̄s. s̄. mea. apparuit. quia ip̄e solus peā significat.

Solus queri sicut sp̄s. s̄. in colūba illa quā malū creaturū fuerit n̄ alit̄ quamū ad p̄sencia l̄ eēt̄ia diuinitatis sic iā dixim̄. q̄m omnib̄ creatur̄. l. eq̄l̄it̄ s̄. quamū ad significatōne alit̄. l. e p̄ciencia q̄ p̄desti-

D e omnib̄ que op̄at̄ trinitas p̄ciencia ei dispositio uoluntas nacione. Ad huc p̄cedat. ab om̄i. h̄m̄uestigatio de p̄ciencia d̄i de p̄u d̄cia 7 de p̄destinacione de uoluntate d̄i 7 potestate. Et ē

sciendū q̄ sapa d̄i ip̄ d̄uissos effect̄. p̄lib̄ apellat̄ nom̄inib̄ sciencia p̄u d̄cia p̄ciencia p̄destinatio dispositio. sciencia existentiū p̄ciencia futuri. p̄u d̄cia gubernat̄ dispositio faciend̄ p̄destinatio saluand̄. l. p̄sencia solus queri. ut in ip̄a sit causa rei. l. q̄e res causa p̄ciencie s̄. in boetius in libro de solat̄ uox. ostend̄ neut̄m̄ ē. nec d̄ndū. si en̄ q̄ p̄scaunt̄ adō. id ēēt cū 7 mala p̄scaunt̄. iā ēēt p̄scaencia causa maloz. q̄ penit̄ curēt̄ r̄oe. s̄. sic sicut q̄a futare sunt. iō p̄scaunt̄ adō. tunc q̄ r̄epale: causa: eius q̄ eēt̄ia ē. Originel̄ sup̄epl̄am. ad romanos d̄ic̄. n̄ ip̄ta aliqd̄ erit. q̄ id s̄c̄t̄ d̄s futuri. s̄. q̄ futuri ē s̄c̄t̄. adō. an̄ q̄. sicut. q̄ sic pot̄ ex ponit̄ q̄ futuri ē. r̄. q̄ futuri ē ut ibi n̄ notet̄ causa. sic n̄aq; 7 sapa p̄d̄it̄ eēt̄ia uideat̄ futuri d̄uēt̄. dedit̄ eis d̄s oculos ut n̄ uideat̄ 7 ē. nec in iō facta ē. quia ille p̄d̄it̄ s̄. q̄ futuri erat ille p̄d̄it̄ ita d̄s abertio illa cecitate. s̄. n̄ iō facta q̄ p̄scaunt̄. s̄. q̄ futuri erat ille p̄scaunt̄ que nichil pot̄ late. p̄scaencia in p̄e d̄r̄ l̄ d̄o ap̄ eū n̄aq; nichil futuri nichil p̄d̄it̄. iō. nec p̄ul̄. nec posteri s̄. quamū ad r̄e que nob̄ s̄c̄t̄ sunt. d̄uim̄ eū futuri p̄scaunt̄. q̄ quamū ad eū ē. ea iāq; p̄scaencia s̄c̄t̄. d̄ic̄. auct̄oritat̄. q̄ a sciencia n̄ pot̄ augeri

ipote. nō pot. n. em. pot. plus scire. q. omnia scit. nec nō q. n. pot. obli-
uisci. Dypōnit. de h. q. lē. dīe sup. abacuch. Absurdum ē. ad h.
dīducere magistatē ut sciat p. mōnita singula q. cubet nascant^r
q. ne moriant. q. pulv. m. m. q. sit multitudo. q. ne p. scet. n. t. m.
in aquis 7 similia. Hanc sūm. tā. sūm. ad al. n. r. e. l. t. i. ut. dī. p. o. n. t. i. a.
et 7. ad. u. a. d. e. r. u. d. i. m. i. n. o. s. i. p. o. s. m. u. t. i. c. i. o. s. i. s. u. m. e. a. n. d. e. i. n. r. a. c. i. o. n. a. b. i. l. i. t. u.
7 rōnab. i. l. i. t. u. p. u. a. d. h. c. u. m. e. e. d. i. c. e. n. t. e. q. q. u. a. d. a. n. a. e. x. p. o. n. i. t.
d. b. i. n. d. i. t. u. s. e. a. d. h. d. i. d. u. c. e. m. u. t. s. p. m. s. q. c. u. l. t. u. s. n. a. s. c. a. n. t. e. s. c. i. t. q. d. e.
q. a. c. i. m. e. h. i. l. p. o. t. l. a. t. e. s. i. n. p. m. o. n. i. t. a. u. t. n. o. s. q. s. i. m. u. l. o. m. n. i. a. n. p. o. s. s. u. m. i.
s. c. i. r. e. a. l. i. u. s. i. c. e. x. p. o. n. i. t. A. b. s. u. r. d. u. s. 7. e. u. t. s. c. i. a. t. q. c. u. l. t. u. s. 7. c. e. t. a. n. a. q.
h. a. t. i. n. c. u. r. a. u. t. y. d. i. c. a. p. l. n. e. d. o. c. u. r. a. d. e. b. o. b. d. e. b. o. m. u. l. i. e. d. o.
c. u. r. a. q. u. a. a. d. c. u. s. t. o. d. i. e. n. d. a. i. l. l. i. q. a. n. g. l. o. s. d. e. l. e. g. a. t. u. t. i. l. l. u. d. a. n. g. l. i.
e. q. s. e. p. u. d. i. t. f. a. c. i. e. p. a. t. i. s. p. o. t. e. 7. a. l. i. a. d. i. s. t. i. c. t. i. l. i. s. o. p. h. a. c. h. s. i. e. r. i. e.
a. l. i. q. s. q. n. a. q. l. e. c. t. u. r. e. e. p. o. s. s. i. t. i. n. f. i. a. t. u. t. i. p. s. e. f. i. r. e. a. Q. i. u. m. d. s. h. u. n. c.
l. e. c. t. u. r. u. s. i. a. t. i. n. p. o. s. s. u. m. d. u. c. e. s. c. i. t. e. u. l. e. c. t. u. r. u. q. b. i. d. i. s. t. i. e. q. p. s. e.
s. i. t. l. e. c. t. u. r. d. u. i. g. i. t. i. n. l. i. b. r. o. a. d. r. e. n. a. u. s. q. d. i. p. a. e. x. m. a. n. i. t. o. i. o. p. l. e. n.
c. i. a. s. i. q. p. s. e. i. n. e. r. i. t. q. n. i. e. n. t. r. e. c. t. e. d. i. p. s. e. a. n. s. i. n. u. r. u. q. i. n. t. u. r. u. n.
n. e. s. i. d. u. c. t. u. m. i. n. s. c. i. t. e. u. l. e. c. t. u. r. u. a. p. p. o. n. i. t. p. o. t. e. e. u. t. i. s. t. e. l. e. g. a. t.
q. h. i. e. t. u. n. q. s. c. i. r. e. t. a. d. o. 7. b. p. o. t. e. e. q. p. o. t. e. e. u. t. s. c. i. a. t. a. d. o. q. p. l. u. s.
p. o. t. e. s. t. s. c. i. r. e. q. u. i. a. q. p. o. t. e. s. t. a. l. i. u. s. h. u. i. q. s. b. u. n. s. s. o. l. u. t. i. o. n. i. e. a. l. i. u. x. u.
c. i. u. o. r. e. l. i. n. q. m. u. c. h. i. t. u. u. i. d. e. t. q. n. e. u. t. i. l. l. a. x. 7. c. e. d. e. n. d. a. s. i. t. S. i. q. e. n. u. t.
q. u. e. r. i. s. i. t. h. u. n. c. l. e. c. t. u. r. u. n. d. i. c. a. s. i. t. h. u. n. c. l. e. c. t. u. r. u. l. u. e. s. c. i. t. e. u. l. e. c. t. u. r.
s. i. c. i. t. e. u. n. e. e. l. e. c. t. u. r. u. n. u. q. u. a. e. u. d. s. n. e. s. c. i. t. h. l. n. s. c. i. t. h. c. i. n. i. l. l. u. e. a. t.
n. e. c. e. n. d. u. e. h. d. i. s. t. a. t. i. n. p. s. e. n. c. i. a. 7. p. d. e. s. t. i. n. a. c. i. o. n. e. q. p. s. e. n. c. i. a. d. e.
s. a. l. u. a. n. d. i. s. 7. d. a. n. a. n. d. i. s. p. d. e. s. t. i. n. a. c. i. o. d. e. s. a. l. u. a. n. d. i. s. t. i. n. d. e. p. d. e. s. t. i. n. a. t. i. s.
n. u. l. l. u. s. p. o. t. d. a. n. a. r. i. d. e. r. e. p. l. u. s. n. u. l. l. u. s. p. o. t. s. a. l. u. a. r. i. r. e. p. l. u. s. s. u. n. t. p. s. e. n. t.
a. d. m. o. r. i. e. p. d. e. s. t. i. n. a. t. i. p. u. i. s. a. d. i. u. t. a. d. u. i. g. d. e. c. o. r. r. e. c. t. i. o. n. e. 7. q. m. a.
I. n. a. p. o. c. a. l. i. p. s. i. d. i. c. i. t. t. e. n. e. q. h. s. n. e. a. l. i. u. s. a. c. c. i. p. i. a. t. c. i. r. o. n. a. n. a. a. S. i. u. t. a. l. i.
n. e. a. c. c. e. p. t. u. r. i. s. i. s. t. e. p. r. o. u. d. e. r. i. t. c. e. r. t. e. t. e. c. t. o. r. n. u. m. e. r. o. I. d. e. p. d. e. s. t. i. n. a. t.
e. l. e. c. t. o. r. n. u. m. e. r. o. n. e. c. p. o. t. a. u. g. e. r. i. n. e. c. p. o. t. i. m. i. n. u. r. D. y. p. o. n. i. t. q. p. o. s. s. i. t.
m. i. n. u. s. Q. u. a. o. e. s. d. a. n. a. r. i. p. o. s. s. e. n. t. q. o. i. q. s. a. l. u. a. n. t. n. e. x. g. r. a. s. a. l. u. a. n. t.
7. q. q. u. i. s. d. a. t. p. o. s. s. e. t. n. d. a. r. i. S. i. m. i. l. i. t. p. b. a. t. q. p. a. s. s. e. t. a. u. g. e. r. i. q. a. o. s.
p. o. s. s. u. n. t. s. a. l. u. a. r. i. n. e. n. p. o. s. s. e. t. s. a. l. u. a. r. i. n. i. m. p. u. t. a. n. d. i. e. e. t. e. i. s. q. d. a. n. t.

retractasse nē de uoluntate restat dī inde. De uoluntate dī.

Voluntas dī p̄ma causa ē omniū ydo imitabilis alie
e. cause mirabiles s̄t. q̄a n̄ s̄t p̄me. ydo sepe fallunt
h̄ h̄ q̄ n̄ h̄t causa. an se falli n̄ pot. t̄ mutari. 7 q̄ uoluntas
dī p̄ma ē causa omniū cū dicat h̄ ydo ē. q̄. d̄s noluit. n̄ ē q̄
rendū gr̄e. uoluit p̄me. e. cause. nulla causa ē. Cū uolūta
diuina una sit. q̄ ē ipse d̄s. p̄t effect̄ tm̄ diūsos plures d̄ir
uoluntates ei. Vnde. p̄bia. Magna opa d̄ni exq̄sita i om̄s
uoluntates ei. Sic iōse. p̄bia p̄t effect̄ om̄e. iusticie. pluralit̄
d̄e. Misericod. d̄ni i cr̄. cant. 7 ē. 7 alibi iusticie d̄ni. l. r. c. tū
tam q̄ntū ad ipsū d̄m una sit misericōdia. una iusticia. q̄ ē h̄
q̄d ipse. sic 7 de uoluntate. Nā uoluntas dī. i sac̄ sc̄pt̄a aliq̄n
accipit̄ ydo ipsa q̄ mō ē cū dō. 7 ip̄a coet̄na ē. 7 h̄ uolūtas s̄p̄
i p̄let. De hac d̄c̄ apl̄s uoluntati ei q̄ resistit. 7 alibi. ut. p̄bia
q̄ sit bona uoluntas dī. 7 b̄n̄ placet. 7 p̄fecta. 7 pot̄ h̄ uolūtas d̄i
placitū dī t̄ dispensatio apellari. Vnde. p̄bia. q̄r̄t̄q̄ uoluit fec.
i. q̄ d̄s posuit se fact̄m. aliq̄n p̄ceptio t̄. p̄hibitio uolūtas dī
d̄i. q̄a signa s̄t diuine uolūtat̄ ut signa ne apellat̄. ut sig
na dilectionis. dilectio 7 d̄i uat̄ d̄s. 7 n̄ ē na i eo. s̄ signū tam
q̄d for̄ sit q̄ d̄s uat̄ ostendit̄. ut apellat̄ ut ioḡ p̄t̄i subm̄s̄.
Ita p̄ceptio t̄ ab̄itio q̄ iā dicat̄ nob̄ q̄d d̄s uelit̄. uoluntas dī no
minat̄. de q̄ d̄ns i euaḡlo. fiat. uoluit̄. tua. sic i celo. 7 alibi. q̄ fac
uolūtatē pat̄s mei. q̄ in celis ē. ip̄e meus s̄t 7 s̄onr. 7 c̄ta. c̄t̄ hac
uolūtatē multa s̄nt. Auḡ. i libro de sp̄u 7 l̄t̄a. i fideles q̄dā
c̄t̄ uolūtatē dī faciūt. cū ei euaḡlo n̄ credūt. sic p̄ceptio 7
p̄hibitio s̄t signa diuine uolūtat̄. ita op̄acio 7 p̄missio. 7 iōse
sepe i sac̄ sc̄pt̄a apellat̄ uolūtas dī. Vnde illud apl̄i. uult om̄s
saluos fieri. q̄d ita ex pon̄. Auḡ. i lib̄ de correctione 7 gr̄a
Vult om̄s saluos fieri. i. fac nos uelle. ecce q̄d illa q̄ op̄at̄
i nob̄ uolūtas dī nominat̄. simul t̄ p̄missio. Vnd̄ illud
apl̄i q̄ uult i durat̄. Auḡ. i erch̄m̄. d̄ion s̄ c̄ cordare n̄
uult mala mala n̄ adp̄bat̄ n̄ uidi car sui similia n̄ sit
aliquid n̄ om̄p̄s fieri uelit̄. t̄ sinendo n̄ fiat. t̄ ip̄e faciēdo

nec dubitandum e' dñi bñfacere. & tria sinendo fieri. q'cuq; fuit
 male. Nō e' h' n' iusto iudicio s'mt. & p'fecto bonū e' omē q' iustū
 e'. Habem itaq; iust. signa dūm' uolūtati. B' sel p'ceptio & phi
 b'itio. opatio p'missio cū dī uolūtati una & imutabit sit. q're dī
 liget' intuentū e'. n' loqr' sc'ptā de ipō dī bñplacito ū etiā de
 signo bñ placiti. Cū enī iuenit' uult' d's bonū. n' uult' malū.
 de bñ placito dī sibi intelligit'. uult' bonū. i. ad p'bat' iudicat' si
 male. & q'muis mala n' uult' mala eē. ad q'd iudicandū e'. ut q'dam
 bona s't in se aliud. & q'dā etiā bona ad aliud. & n' in se. q'dā etiā bona
 i se. & n' ad aliud. Et q' s't bona in se. & aliud uult' d's. i. app'bat' &
 uult' ea eē. q' ad aliud bona. secuti etiā omīa bona. q' s't. bona i
 se. & ad aliud ut bona q' s't fieri & n' s't. ea uult' d's. q'a uult' omē
 bonū. i. app'bat'. s; n' uult' ea eē idē n' app'bat' ea eē. q'a n' s't bona
 ad aliud. q' s't mala i se. & ad aliud bona. sic mala q' s't. ea si d's
 uult' ei. n' app'bat' et tam' uult' ea eē q'a bonū e' ea eē. n' enī uel
 let ut mala eēt nullū eē potuisset. Si enī uellet ea n' eē. &
 n' possēt hoc effice' in potens eēt sic & nos sum'. q' q'd uolum' q'
 q' n' possum' itaq; n' possēt eē mala n' uellet ea eē eo nāq; iusto
 q'm aliqd fieret. Cū dicat sc'ptā uolūtati ei' q's resistit. Cur
 q' d's ab et'no in sapientia sua omīa t'n bona t' mala uideret. & it'
 illa omīa uid' q'dā q' si eēt bona in se eēt & ad aliud. & ea n' so
 lū noluit. s; eē etiā uoluit. uid' alia q' si eēt bona licet. i se eēt.
 n' tam' eēt ad aliud. & idō & si ea app'bat'. q' s'm causa mch' uult' eē.
 noluit ea eē. h'e' cū uideret alia q' i se mala & ad aliud bona
 ea uoluit eē. q'd enī meli' e' eē. & ea q' s't bona i se tamū. aut
 ea q' & si n' bona s't. i se tamū ad aliud s't bona. Et utiq; q' ad aliud
 s't bona. nec tam' cōcedim'. si uult' ea eē. & uult' ea. Hec illud si
 s't bona ad aliud t'e s't bona. Cū itaq; peccat aliqd eē uolūtati
 dī fac'. q'a eē p'ceptū ei'. & q'a n' uult' d's q'd fac'. t'm fac'. q'd uult'
 d's eē. ubi grā. uidi. xpm occidēdo eē uolūtate dī fecerūt. &
 t'm uolebat' d's illud malū eē. q'a ad aliud bonū. Solet q'dam
 sic opponē. uoluit d's xpm pati. mori uoluit ut illi flagella
 rēt. & occidēt eū. & ita fecerūt q'd uolebat' d's. q' n' e' cōcedendū.

q̄a cū act' eorū mal' eēt. n̄ placebat dō. q̄a nullū malū uult.
si placeret dō ut q̄d' eēt ille. Tua solent accipi h̄iūa. iste
fac' q̄d' uult dī. i. fac' q̄d' remunerat. gr̄iū habet. Patet q̄ q̄d'
uult dī eēt malū. 7 t̄m n̄ uult malū. nec uult ut aliq̄ faciat
malū. q̄a n̄ remunerat. immo punit. s; bonū uult eēt. 7 ut
homines faciat. q̄ gr̄iū h̄nt re-muneratoz. tē h̄ e' q̄d'
aug. dicit i' reb' i' dion. uolūtas dī sep̄ i' plet. aut angob. aut
de nob. De nob i' plet s; n̄ t̄m i' plem eā. q̄ndo peccam. Anob
i' plet. q̄ndo bonū facim'. idō enī facim'. q̄a dō sem̄ placet.
Aug. h̄ sit op̄a dñi ex q̄ sit. i' om̄s uolūt. et. 7 t̄m sapiet
ex q̄ sita. ut cū anglica. 7 humana creatā peccasset. i.
n̄ q̄d' ille s; q̄d' uoluit ip̄a fecisse. 7 i' peandē creatū no
lūtate: q̄ factū ē q̄d' creator noluit i' pleri. illud q̄d' uo
luit bñ utel' 7 malis rāq̄. suone bon' ad eorū dāpnatione
q̄d' iuste dāpnauit ad penā. 7 ad eorū salute. q̄d' iuste t' bñ
gne p̄destinauit ad gr̄am. Q̄ntū enī ad ipsos ad tinet. q̄d' dī
noluit fecerit. q̄ntū ū ad omnipotēcia dī nullom̄ id effice
ualuerit h̄ nāq; ip̄so q̄d' eēt uolūtate. ei' fieret. s; ip̄s fac
ta ē uolūtate ei'. P̄rea nāq; 7 q̄d' etiā bonos. op̄a dñi ex q̄ sit. i' os.
uolūt. et. ut mirō i' effabili m̄ n̄ fiat p̄r eī uolūtate. 7 q̄d'
eēt ei' sit uolūtate. q̄a n̄ fieret si n̄ sinere. nec utiq; nolēs
finit h̄ uolēs nec sineret bonos fieri malos ū om̄ip̄s 7 s; ma
lo face' posset bonū. Gregori'. Multa uolūtate dī pagūt.
vno mutare c̄redūt. 7 c̄silio ei' ob sistētēs obsecūt. q̄a hoc
ei' dispositione militat q̄d' p̄humanū stridū refutat.
Pot' hoc m̄ opponi bonū ē malū eēt. s; om̄s boni dī ē auctoz.
q̄d' fac' malū eēt. q̄d' n̄ ē c̄cedēdū. q̄a n̄ fuit mala co-auctoz.
s; pot' dici q̄d' fac' ut malū eēt sit bonū. ip̄se enī malū i'
bonū. De p̄ceptōe 7 p̄hibitione pot' opponi. p̄cip' dī q̄d' n̄
uult eēt q̄a multis p̄cipiunt bona q̄ ip̄si n̄ faciūt. ut
uideri sep̄si uone p̄cep' q̄d' n̄ fecerūt. s; erat n̄ fecerūt in
beneplacito dī ut illa facerent t' q̄d' illa eēt. q̄ sic iā
dixim'. q̄d' q̄d' uult dī eēt. cū om̄ia possit illud totū ē.

aliquo qm ipotens eet. si aliqd uellet ee. 7 illud n eet. Similit
 phibet malu face alicui. 7 eisdē uideri seprissime. de em
 fac illud malu, uolebat ds illud ee: pp. nich pot ee n ds
 uelit illud ee. Vn apparet qd pcpit aliqndo qd n uult
 ee. 7 phibet qd uult ee. s; si uult ee. qre phibet. si n uult
 ee. quare pcpit. Ad qd pot dici. qd idō pcpit illud. qa bo
 nu est illi. 7 dñ e pcpit seruo qd bonu e in se. 7 qd bonu e
 illi cui pcpit 7 si placet uiuare seruu ut illud fiat mia
 ei est. s; n placet uiuare iusticia em est. de iusticia argui
 n pot. Similit seruo phibet malu. qa in se malu 7 illi ma
 lu cui phibet. 7 dñ est. seruu a malo phiberi ut n habeat
 mo' excusatione; t' sit ena hic utendu q' licet bonu sit isti
 qd pcpit ei. n tam bonu e uniuersitati. 7 qd phibet illi he
 q' ei malu sit. bonu e uniuersitati. 7 qd magi bonu e. qd
 toti qm qm parit 7 miu malu. qm uni parit. 7 magi q'
 toti. idō qd bonu e uni 7 n uniuersitati. n uult ee. 7 qd
 malu est uni. 7 qd bonu e uniuersitati. uult ee ne bonu
 uniuersitatis i pediat. nich em fit. qd uniuersitan bonu
 n fit. qm d' iudicia nob' oculta sit s; ut dicit i iob nec

N solui su causa de arbore cadit. de oi potēcia d'
 vnc de potestate di dicendu est.

Quod deus omnia possit multe auctoritates dicunt.
 Aug' in libro q'stionis ut uetus & noue legis. Omnia pot' ds
 si si n fac' n q' ouen ueritat' ei' & iusticie. l n eodē ponit
 ds cuncta face' simul. si ratio phibuit. fatendu e' q'
 dñ oia posse. S; opponit q' dicit in libro de spu s'cti
 aug'. Omnipot' n dicit ds qd oia possit face'. si q' p' face'
 qd q' uult. ita ut nich ualeat resistē uoluntati ei.
 quin cōpleat aut n aliqm in pedire ei. ad qd pot' dici.
 qd aug'. ubi dicit omnipot' n dicit qd oia possit. ita large accip'
 omnia ut ibi cōhendē 7 mala q' n uult. ds n pot'. Idē in lib' inde
 libolo. deus omps n pot' mori. nec pot' falli. n pot' miser fieri.
 nec pot' uinci. hec itaq' huiusmodi absunt ut possit omps.

ac p hoc n̄ solū ostendit. uertuas om̄iprem eē qđ ista n̄ possit. s;
ā cogit uertuas om̄iprem n̄ eē. qđ h̄ possit. Potentiaq; d̄s ē om̄ps
qđ pot om̄ia qđ uult. absolute nō dicit pot. qđ oīa possit nec t̄m
pot peccare. qđ n̄ ē h̄aligū de om̄ib; . Si opponit de nr̄is actōib;
ut ambulare & c̄ta. Pot dicit qđ ad om̄ipotentia ei p̄tineat licet
in se n̄ habet possit. Non enī pot ambulare. n̄ t̄m pot facē ut
ambulae. Considerandū arbitror. si d̄s eplā possit facē. qm̄
uult facē. t̄ faciat. Aug. i erchuridion. Om̄ipotentis uoluntas pot
multa facē qđ nec uult nec fac. Potuit enī effecē. ut. xii. legi
ones. angloꝝ pugnaret c̄ illos qui eū ceperūt. Cuius gl̄ia
matheus an putas qđ n̄ possū rogare patre meū a eribebit
m̄m p̄lq̄m. xii. l. xv. in eodē. x̄ i clarissima luce sapientie ui
debat. qđ fidel̄ habet qm̄ in mutabilis. & efficacissima
sit uoluntas d̄i qm̄ multa possit. n̄ uult. nich̄ aut̄ ne
ut qđ n̄ possit. his auctoritatib; patet qđ multa possit d̄s.
qđ n̄ uult rationē. id ē pot p̄bari n̄ uult d̄s om̄s iustificare.
n̄ t̄m qđ dubitauit eū posse. Aug. i lib̄ de nat̄a & gr̄a. Dn̄s
lazarū suscitauit i corpe nūqđ dicēdū ē. n̄ potuit uida
suscitare i nr̄te. potuit eq̄dē. s; noluit. Ad illud qđ dicim;
d̄m posse facē qđ n̄ uult facē. Opponit illud qđ aug.
dicit i lib̄ de simbolo. h̄ solū n̄ pot d̄s qđ n̄ uult. & ita uidet;
qđ n̄ possit facē aliqd qđ n̄ uult. s; ita ex p̄nēdū ē illud so
lū hoc pot d̄s qđ n̄ uult. i. nich̄ pot facē nolens n̄ pot eē ut
nolens. faciat aliqd qđ cogit pot. s̄m̄ opponit. Aliqd d̄s pot fa
cere. pot uelle. s; qđā pot facere qđ n̄ uult. pot qđ uelle qđ
n̄ uult. n̄ si pot uelle. qđ n̄ uult mutabili ē uoluntas sua
nec ē eēna. si icip̄ aliqd uelle qđ pri n̄ uolebat. Aug. i lib̄
c̄fessionū loq̄s ad d̄m ait nec cogor si uult aliqd qđ uo
luntas tua n̄ minor ē i maior qm̄ potēcia eēt aut̄ maior
si te ip̄so tu eēs maior. Unde uidet qđ d̄s possit facere
aliqd qđ n̄ uult facē. Ad qđ pot dicit qđ uoluntas d̄i accipit
multis modis. ut assignatū ē. aliq̄ndo p̄ effectu diuine
uoluntatis. Aliq̄ndo p̄ capacitate qđ i d̄o est qđ est ip̄e deus.

Cū aū dic' aug' multa pot' face' d's q' n̄ uult ad effectū re-
 spex. q' n̄ uult. . . . quando opat' pot' opari. N̄ enī. e. ex ipotētia
 dimittit. 7 scdm hoc pot' dici. pot' d's uelle qd' n̄ uult s; de
 ipā dī uoluntate loqm' qd' ē hoc qd' ipse nich' pot' face' nisi
 qd' uult. nich' pot' uelle n̄ qd' uult. Idē ē enī ei uelle qd'
 eē oīdē uelle qd' posse. 7 idō aug' dic' n̄ maior uolūtas q' pot'
 oīa. t' hoc t' alio ēperēti m̄ pot' p̄dicta cōtinetas solui. Non ē
 hic p̄mittendū. q'dā sciētia istatos. dicere. dīm n̄ posse facere
 aliud qm̄ fac. t' dimittē aliqd' de his q' fac. qd' na uoluit affir-
 mare: lā qd' fac' d's bonū ē fieri 7 iustū. n̄ pot' face' n̄ qd' iustū
 ē. 7 qd' bonū ē fieri. q' debet fieri. g' n̄ debet d's dimittē ea q'
 fac. 7 qd' n̄ debet n̄ pot' n̄ pot' g' n̄ face' qd' fac. Similit' p̄lat'
 qd' n̄ pot' aliud face' qm̄ fac. hoc m̄ qd' n̄ fac' n̄ debet fieri.
 qā si deberet fieri illud faceret. 7 qd' n̄ debet fieri adō
 n̄ pot' ab eo fieri g' n̄ pot' facere. ea q' dimittit facere. s; p̄
 m̄ uidet' sub hoc ūbo debet. latet uenemū. si enī dicit m̄
 n̄ debet d's facere. ill' fert' g' n̄ pot' facere. si dicim' debet
 ea face': g' n̄ pot' dimittēre qm̄ ipse faciat. s; neutriū de dō
 cōcedendū est. Vt enī dicit aug'. fuit mod' ali' possibilis dō s;
 null' nre misere. sanande. conuenientior. nec tm̄ dicem'
 debuit alio modo redemisse mundū t' n̄ debuit. qā nichil
 ex debito s; sola bonitate facti. qā homines ex debito faciūt
 ut meliores fiāt t' detiores si n̄ faciūt. Solet' q'dam dicere.
 qd' ea q' fecit d's. n̄ pot' meliora facere: qā si posset facere
 7 n̄ faceret. mund' eēt. Aug'. i libro qstionū. lxx. m. d's
 eqles genuit. genuit meliora se generare n̄ potuit. Nich'
 enī dō meli' debuit eqlem. si enī potuit 7 noluit iuiduse
 7 ex hoc noluit dicere: qd' si posset d's rē meliore facere 7
 n̄ faceret. iuidus eēt. S; n̄ ualet simile: qā filii genuit
 ex substantia sua. 7 idō eū ex substantia sua filii genuit.
 si posset equalē generare. 7 n̄ faceret in iudus esset. Alia
 n̄ que n̄ de sua substantia fecit. meliora potuit facere:
 Aug'. sup' genesim. talē potuisset d's fecisse hominem.

qui nec peccare posset nec uellet. 7 si tale fecisset quisi
 dubitat eum meliorem fecisse: querendum e quid intelligat. rem
 n posse ee meliorem siue ido n potest esse melior: qa si uine bo
 na est. qd si eet creatura suo creatori egret. siue ido potest esse
 melior: qa mai' boni qd ei de esse aye. ipsa n potest. qa si
 ita est potest ee melior: si fiat capax maioris boni. qd 7 ipse
 qui fecit potest illa. tm locutio est ambigua. ds pot face
 meli. si eni ita ex ponat. potest meli. id e maiori sapientia.
 aliqd facere: falsa est qa n potest augeri. sua sapientia s; b
 m uera e pot meli' ide re meliorem face. De fide icarna
 cionis

Nunc de illa parte fidi est agendum que ad
 factum i carnationis pertinet. ut ait aplos. Misit ds
 filium suum. i similitudine. e. p. ut de peccato. d. r. quib' ubi
 ex parte multum i carnationis agit. Ad hoc uenit in mundum
 ut dagnaret. diabolum 7 hominem liberaret. s; cu in mundo
 eet fili' di qui ubiq; est. quom uenit in mundum. uenit q.
 uisibilis apparuit. solet queri quare n pat' neo sps scs carne
 assumpsit. s; ds fili' ad qd potest dici. qd patre n deicit. q. ei
 n euenit mita. cu n sit ab alio. neq; spm scm ne filius alius
 eet in humanitate. 7 ali' inditate. 7 ita eent duo filii uiri
 uitate. Et g' psona filii in carnata. ut ide qui erat filius
 in ditate eet filius in humanitate. erit etia ut secuta p'sa
 piencia sua. pat' fecit mundum na pondere redimeret qa
 in homine. utraq; natura corrupta erat scilicet corp' yaa.
 utraq; suscepit. ut utraq; liberaret nec tam hominis p'so
 na suscepit. naturam naq; hominis suscepit n psonam.
 Aug. in libro de fide ad petru. ds eni uerbu n accepit
 psona hominis. s; natura. In xpo enim due nature sut
 diuina 7 humana 7 tres substantie: caro uita. 7 uerbum
 s; due p'sone. alia eni natura ds alia homo s; n alia p
 sa ds 7 alia ille homo. ut eni aug. dicit. ad felicianum.
 aliud di fili'. aliud hominis. s; n ali'. hie fili' di aliud
 de patre. aliud di fili' de matre. s; n ali'. aliud qd ds n

assumisse psonā. opponit animā 7 corp⁹ assūpsit. s; hec sunt
una psona. g̃ suscepit psonā qd̃ ita soluit. qdam illa duo
simul iuncta s̃t una psona. s; ante quā assūmeret aucto n̄
erat simul. illa enī assūmēdū unū. 7 uniendo assūpsit.
s; iterū pot̃ opponi. qd̃ anima est rationalis substantia in
diuidue nature. qd̃ est distinctio psonę. g̃ si assūpsit animā
7 psonā qd̃ itaq; sequeretur si prius esset anima illa quā assū
meret. est. nāq; anima psona sic angl̃s. qd̃ enī homo n̄ arā
habes corp⁹. s; idō n̄ assūpsit psonā. qā n̄ erat psona qd̃ assūp
sit animā nāq; creando assūpsit. 7 assūmēdo creauit. Eadem
oppositio fieret sic. fili⁹ dī assūpsit hominē. s; null⁹ homo est
qui n̄ psona sit. qd̃ satis cōcedim⁹. s; ut diuin⁹ n̄ erat ille. hō
dī pri⁹ quā assūpmeret. licet enī corpus pri⁹ tam n̄ anima.
Itaq; n̄ assūpsit hominē. qui pri⁹ 7 cōt⁹. s; que assūmēdo creauit.
Vnde tm̄ uidet⁹ cōcedendū assūpsit aliquē hominē. s; si
placet hominē. qd̃ tm̄ sic pbari posse uidet⁹. Assūpsit hominē
qui in cruce pependit. q̃ de spū scō cōcept⁹. g̃ aliquē qd̃
qd̃ uidet⁹ sophistici⁹ eē. ut istud aliud. In pterito anno
iudicū illū q̃ est episcopus. g̃ aliquē episcopiū. s; qd̃quid ibi
modi uerboz cōtrouersia cōcedit. h̄ in dubitant⁹ teneam⁹
qd̃ n̄ assūpsit psonā. ut enī dicit aug⁹. Cui de reb⁹ constat i
ub̄ n̄ est habenda cōtrouersia. p̄dicte tm̄ q̄stioni rurs⁹ pot̃
illud adungi. si idō psona n̄ est assūpta qā n̄ fuit homo il
le ante qm̄ assūmeret aucto. ut homo ille ex q̃ fuit assū
ptus. psona fuit. 7 si homo assūpt⁹ est aucto psona est. cui
homo ille sit unū ūbo. psona est unū uerbo. 7 sic pso
nā
unū est psonę. qd̃ n̄ est cōcedendū. n̄ enī est alia psona hō
assūpt⁹ aucto 7 una psona cū uerbo. I. egit nāq; homo
assūpt⁹ est i unione psonę: n̄ nature. quia n̄ est una psona
cū uerbo s; una psona. sic enī anima 7 caro unū est homo na
dī unū est xps̄ qm̄ unū multo maior sit unū t̄ dī 7 hō
minem. quā unū animā 7 carne maior quippe unū ut
spū rituale 7 corporale natura pot̃ esse. quā unū spiritalem

7 corporale. dī uō spiritual' natā. 7 homo spiritualis natā.
 unde unio tanta est ut dñi 7 hominē 7 homo dicat dē
 7 dē hō s; nec anima caro dicit. nec caro anima. Itē illa psona
 xp̄s est uerus homo uerus d̄s. s; n̄ potest dici. homo est
 caro. homo est anima. Itē homo est d̄s sic ex ponit id ē
 unit' est homo d̄s d̄s est homo id ē unitus est homini quā
 ex positionem ego n̄ impo s; tam uidet' in qd' plus inūb'
 illis contineat. s; enī nich' aliud hīs uerbis dicitur. nisi hō
 unitus est dō q̄r' n̄ potest dici caro est anima. cū sit uni
 ta anime t anima est d̄s cum sit unita dō. Itē itaq; d̄r.
 homo est d̄s. d̄s est homo quia ille idē qui idē ē d̄s est hō
 7 qui est homo d̄s est. vnde ppheta. Homo nat' est. 71. f. e. a. 7
 in iohanne. Nemo ascendit in celū nisi qui descendit de
 celo. vnde gregori' d̄c. ipse est temporalit' ex matre. ipse
 est ex patre etern'. ipse qui fecit ipse qui factus est. De hoc
 solet queri. homo assūptus est d̄s. utrū sit concedenda. s;
 cū aug. d̄c. hō assūptus est unigenit' fili' dī. n̄ uideo q'
 fronte negari possit. quidā tam eius negatiua concedit.
 homo assūptus n̄ est d̄s id est humana natā n̄ est diuina.
 7 qd' hunc sensum habeat. p̄bant auctoritate veronimi. q'
 ait uerbu' est d̄s. non caro assūpta. que auctoritas nich' cōtra
 nos facit. nullus enī concedit hec ūba caro assūpta d̄s t̄ hu
 mana natura est d̄s. licet enī homo assūpt' sit 7 humana
 natura differentiā tam faciunt immo dicendi sicuti d̄s
 n̄ est aliud nisi diuinitas. ycu d̄c. homo est d̄s. non tam
 d̄r homo est diuinitas hō enī cēt dicere hō est diuina na
 tura. vt enī dicit ambrosius. non inuisibilitate nature

s; unione psonę. 7 hō d̄s. 7 d̄s hō. Ad ap̄e n̄ p̄u' carnē quā
P ket e rea hoc in dubitant' credendū est. aiā suscept'
 quia nisi pri' carnē ut quidā dicunt 7 de inde aiā
 assūpt' s; simul unuit sibi dī uerbu' carnē 7 animam In
 hoc uero differre sapientes in ueniunt. quidā dicunt qd'
 caro illa quā de maria suscept' quadraginta diebus

formata sit. & ea iam formata scilicet .l. membra hominis habere
 re ubi di simul tenuit sibi carne ipsa. & ipsa anima. hoc
 uoluit habere ex auctoritate aug. sup iohanne ubi dicit: sol
 uito templi hoc & post triduum excitabo illud. Dixerunt g u
 dei. quadraginta & sex annis. e. e. t. h. z. c. d. e. u. sup que loci
 dicit aug. Hic numerus conuenit perfectioni diuini corporis qua
 ut dicunt phisici tot diebus forma humani corporis perficitur.
 Alii dicere uolunt quia quia cito p spm sem separata est il
 la caro habuit aliquam mbroy distinctione. s; ad o paruum qd
 oculis n subiceret. s; pillos xl. dies de quibus loquimur. Aug.
 perfecta & notabilis facta sit. & in ipso momento separationis carne
 & anima simul sit & suscepta. & istis magis assentiunt auctoritate
 Gregori. in moralib' angelo nuntiante. & adueniente sps mox
 uerbu' in utero mox intra uteri uerbu' caro. Aug. in libro
 de trinitate. n eet di hominug mediator nisi ide ds ide
 homo in utroq; & unus eet & uerus qua seruile forma a solo
 filio suscepta. tota trinitas cui una est uoluntas & operatio
 fecit. Hunc autem in utero prius caro concepta est uenit di
 uinitas in carne. mox ut uerbu' uenit in uteri seruata ue
 ritate pprie nature factu' est caro. & pfect' homo. i. in ueri
 tate carnis. & anime natus est. & de carne illa cui unitum
 est uerbu' di. queritur illa caro prius in maria fuit ob
 ligata a peccato qd ita ag' fuisse dicit. s; in ipsa separatio
 ne p spm s; mandato fuit. a peccato & a fomite peccati. Oiana
 uero tota a peccato prius s; n a fomite mandauit. quia
 te sic debilitauit. qd postea n peccasse credit. Aug. de na
 tura & gracia. Excepta sca maria uirgine de qua ppt
 honore dñi nullā prius cum de peccatis agit haberi uo
 lo questione. Inde eni scim qd ei plus grē sit collatum
 ad uincendū omī ex parte peccati qd concipe ac parere
 meruit. que constat habuisse nullū peccatū. de g uir
 gine excepta si omī sci. & scē congregari possent quod
 responderent n qd iohannes dicit. si dixerim qd peccatū

habem. n. is. s; si caro xpi in maria y in alijs de quibus
deserit fuit obnoxia peccato. quomodo solueret illud.

et ipsi n est de
umar. i habba
L. cui decimatus est in habraham. qd ita solu aug. leui de
amatus est in habraham. quia inde p concupiscentiam de
scendit. s; non tam inde y in mariam xpi non est decimatus
in eo. quia caro xpi non descendit. inde p concupiscentiam
p concupiscentia eadē caro descendit. n. tam caro xpi qd
hoc eet discere. qd in xpi descendit p concupiscentiam
qd est falsū pntus. Quidā uoluit dicere qd sicut ante
peccatum in adam fuit illa particula munda y scā. ita p
peccati y in ipso adam y in omib' successorib' recta linea usq;
ad maria conseruata sit. hoc dicunt se agregorio ha
bere. Ad homo ille ab ipsa conceptione pleni' gracie y ueri
tatis et quod tantam habuerit sapientiam que augeri
non poterat multe auctoritates uolunt: Ieronimus. Noui
re faciet dñs sup terram. femina circumdabit uirum gre
tuo sui uteri. Quod hoc femina circumdabit est uirū. nisi
quia ab ipsa conceptione pfectus homo secundū sapientiam
habet n. secundū quantitatem corporis ut uoluerunt quidā
scilicet. quod tantus in utero quantus conuertere. ab ipsa
conceptione unct. eū dñs oleo leticie ppartibus suis. s; ad
hoc uidet oppositū illud qd dñr in euāgelio ih̄s pfectus
tate y sapientia. a. t. d. et h. s; pot' dici qd non in se pfectus
sapientia pfectus tam in hominib' quidem s; sapientia
sua pfectus y meliores fiebant. sicut solet dici pfectus iste
episcopatu suo non qd ipse sapientior aliquando fiat. s;
quia instruit alios apud dñm y h̄ ad honorē dñi y ad pfectū
hominē. Nota sup lucā. Recte dñr plenus sapientia n. inter
nulla temporū pfectenda in sapientia quā sepe plenus
fuit. ad horū conceptionis. qm in ipso ut ait apostolus.
habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Solet
aquibus dā queri utrum anima xpi sapientia t. scientia
rerū habuerit omniū y habeat. Dicunt quidā qd n
quia xpi solū dñe s; e. i. uisū viij. feb. i. q. d. n.

indignū uideri si etiā superiores mittunt. cū uille qui creator
est omnium. ad hī inferiora descendere. unde uidet quod mi
dabel. 66. de superiori ordine. sunt. nec sunt nomina ordinū
s. spirituum. Michahel quis in dō. Gabriel fortitudo dī. Rapha
hel medicina dī. Hic scriptura quod angeli sint deputati ad
custodiā hominū. ut in euangelio. angeli eoz semp uident
facie. p. 7. 66. etiā dicit quod quisq; hominū habet unū bo
nū. angelū sibi ad custodiā deputatū. a uicū malū qd er
circandū. cū enī omnes boni angeli desiderant bonum
mīn & cōmunitē salutē omnium studeant. tū ille qui depu
tatus alicui ad custodiā eū specialius ab omni orat. sicut
legimus de angelo tobie. & de angelo petri in actib; aploꝝ
Similiter etiā mali angeli cū desiderant malū mōꝝ tam
magis incitat. cū malis angelis. qui pmissus est ei ad tēp
randū. s; hoc dieū nobis nec descriptura habem; de ueritatē.
utru pluribus. unius sit datus ad custodiā. an singulis singuli.
s; cū electi tot; sunt quod & boni angeli sunt. plures constat esse
ut bonos & malos homines quā boni angeli sunt. Quom; q; singuli
& boni & mali. homines. habent singulos sibi ad custodiā delega
tos. Præterea sciendū est. quod cognitio angeloz usq; ad uidi cū
augeri pot; unde illud. quod in elara domino ascendente quer;
Quis est iste qui uenit de deo in celis uestab; de bosra. & psalmo.
Quis est iste in glorie. Itaq; dici potest quod eoz cognitio non
desere scit. quia nesh obliuiscunt cū sunt confirmati pgnicia.
s; scire potest usq; ad futura consumationē. qndo fixi & immo
biles erūt in eo quod sciunt. ut plus nec min; scire possint. ad
hoc quod dicitur angeloz cognitioē posse augeri uidet oppo
siti. quod dicit sydonus. Angeli in uerbo dī sciunt omnia.
ante quā fiant. s; in libro dialogoꝝ. quid est nesciant. ubi
sciunt omnia sciunt. s; pot; dici quod & si uideant immo
habeant. eū in quo omis thesauri sapientie sunt. non inde
ibi cognoscunt. nisi in quantum ipse uult eis apere. & inde dicit
omnia scire. i. nichil ignorare. Nichil enī ignorat qui scit

quid qđ debet scire: et quid qđ nult scire: ponna enī. eoz uolu-
tas diuine concordat uoluntati. nec aliud scire uolunt nisi quod
cognoscunt dñm uelle eos scire. meriti angeloz dicit esse in hoc
quod desiderant bonū m̄m 7 nostro per factu student. vnde

Sap̄. 7 angelū m̄i suū r. *De opib; vii. diebus.*
1 CVT diuinus in principio creaturam creauit celi dñs t
angelos. 7 terra scilicet illa materiā quatuor elem̄toꝝ adhuc
confusa que dicta est caos. 7 hec fuit ante omnē diē: restat qđ ui-
dere: quom̄ p̄xi dñs illā materiā distinxit. Sicut in genesi dicit̄
prima die facta est 7 prima lux. Quidā ex positores dicunt. quod
illa lux fuerit. quoddā splendidū corp̄. quasi lucida nubes qđ
que sicut sol modo circūferebat. ortu 7 occasu suo. diē 7 noctem
faciens. Aliū uero dicunt quod lux que facta est prima die fu-
erit angelica natura ad creatore conuersa. sicut iā diximus. Se-
cunda die factū est firmamētū ut diuideret aquas ab aquis.
Beda dicit quod firmamētū sit de aquis consolidatis qui crista
limo lapis quod satis ueri simile est cū 7 color eui hoc iudicat
quidā tam ex positores uident uelle. quod igne nature sit. qđ
aque sup firmamētū sunt in genesi habet. 7 impha. d. que. s. e.
s. b. d. Quales sunt aque ille non est nobis certū. s; ut dicunt
ex positores. t̄ glacialit̄ solidate sunt t̄ uapore alit̄ suspense
Ad similitudine uapors s; fumi. quod ueri simile est. Tercia
die congregate sunt in locū unū aque. 7 apparuit arida. Ita
die facta sunt luminaria. ut essent in signa 7 tempora. a. ut p̄a
distinctio fieret. Ex quo enī creatura fiut. 7 tempus fiut. quia n̄
potuit creatura esse sine mutabilitate. 7 ubi cuiq; mot̄ ibi priū
7 poster̄. nec aliud est tempus nisi mora de illo quod prius im̄
quod posterius. S; ante luminaria non erat illa distinctio te-
poris. que modo est p̄sole 7 luna 7 alias stellas. Quarta die p̄duat
aqua p̄ces. 7 uolentia. vnde illud parti renmutis. ggiti. parti
leuas in acia. Sexta die p̄duat terra animalia diuersi gene-
ris 7 in eadē diē. post omnia factus est homo ad imaginē 7 simi-
litudinē dñi. Et merito post factus est homo qui omnib; p̄ferū

erat. Sicut processum uidet ipsa series 7 plures expositiores uelle: ut
 scilicet ante omne die illa informis materia facta fuerit: ut dix
 imus simul cu angelis. post modum p vi ex illa materia gna
 reru sunt distincta. Quibusda tam uidet quod non punctuilla
 temporu facte sunt ille distinctiones reru s simul. s; cu mor
 ses loqueret iudi populo: 7 carnali. oportebat eu loqui sicut de
 do sicut de aliquo homine: qui opa sua p moras temporu format
 7 pfiat. vnde aug: quod actio simul potuit fieri ab homine
 simul non potuit dici: nec nos negamus quin ds potuit: s;
 fecisse si ei placuisset: nec aug: illud asserit: s; dici potuit
 simul fieri. Item aug: quia illud unde fit aliquid: 7 sine tepe
 tam origine prius est qua illud quod non asupsit. Potuit di
 uidere scriptura loquendi temporibus: quod ds faciendi tem
 poribus non diuisi. Qui illis auctoritatib adherent illos: vi.
 dies appellant: vi. dictiones: que secundu eos simul facte sunt:
 s; ordine dici oportuit: prima tam sententia multo est p alior:
 Septima die requieuit ds ab omni ope quod pararat quia non
 fecit: postea noua reru gna: s; opponit illud quod in euanglio
 dicit: Pat meus operat usq; modo: et e.o. Operat em tota die no
 uas animas creando ppagando etia unu de alio: s; non facere
 noua genera reru. Licet em modo crearet noua anima: tunc
 nihil nouu adderet: cu prius anima fuerit: alia litera uige
 nesi dicit: Requieuit ds die septimo: s; utruq; ueru est: 7 quod
 die requieuit quia in vi dieb omnia compleuit: 7 quod die vii
 requieuit: quia septimo die consumata 7 vii. inchoata age
 nerib reru distinguendis cessauit: hic pot queri cu ds in vii.
 diebus omnia compleuerit opera: 7 post illos septe dies: nichil
 nouu addidit: quare pcedimus numerando dies: iiii. s; dr
 quia vne alia ab aliis: sic 7 octaua alia ab aliis: 7 nona: sic
 7 de aliis: s; non sunt alie indistictione reru. Similit 7 vii n
 fuit alia in distancione reru quia non fuit in ea aliauis
 distancio opis facta: sicut 7 in aliis: vi. facere em: vii. die non
 fuit facere aliud genus reru: quia u pcesserat dies: ad qd

pot' dici. quod licet in septimo die non fuerit aliquid op'
factū tam fuit ibi alius status rerū scilicet. cōsumatio omnium
7 idō usq; ad eā. pcedimus. et p̄ea statū reuincipioꝝ v s.

His ex cussis de creacione hominis restat de creacione hoī
agere 7 de lapsu eius. et de reparacione. In genesi dicit. faciam
homine ad imaginē 7 similitudinē. nām. ad imaginē dī factus
est homo. secundū animā. Sicut enī imago rei cernit' in speculo.
ita anima in sua racione. dñm cognoscere potest. vnde illud. Sig
nati est. s. n. l. i. r. d. et enī in facie cognoscet homo. ita 7 in ipsa
racione. tamquā in sua imagine agnoscat. Ad. Homo itaq; ima
go dī est p racionē. vnde apōstolus. vir est imago et glā dī ad im
agine. quia non est eiusq; quā similis. filius imago patris. nō
ad imaginē. quia quiddā habet patris. totū habet fili' p natiuit'
Homo uero imago dī quia ad imaginē. non p natiuitā. s. p par
ticipacionē. 7 imitationē habet eā. que sunt deitatis. Vñ namq;
est ipsa iusticia. sapientia. bonitas. Non est ipsa iusticia sapie
tia. bonitas. s. potest esse iustus sapiens bonus 7 similia. Augst.
in libro de trinitate. Homo est imago dī ad imaginē. quia non
est equalis patri. s. quādā similitudine accedit. filius est imago
7 non ad imaginē. quia equalis patri. Et est notandū quod nō
solū ad imaginē patris. s. totū trinitatis factus est homo cum
scriptū sit faciam homine ad imaginē 7 similitudinē. n. id
est totū trinitatis. Et est notandū quod imago dicit' ipsa imago
in ipsa ure aliqua 7 res in qua imprimat'. vnde 7 ipsa ratio dī
imago que anime tamquā sigillū impressa est 7 homo imago
dī. Aug. in libro de trinitate. Aliud est trinitas res ipsa aliud
imago trinitatis in re aliqua. p p̄ quā imaginē 7 illud simi
lit' in qua ipsa impressa est imago dicit'. Sicut imago dicit' simul
7 tabula 7 quod in ea pictū est. s. p p̄ picturā que mea est. Ad
similitudinē dī fact' est homo. quia innocens 7 sine uicio fact'
De angelis queri solet utri' ad imaginē dī sint facti cū hoc
nisi quā legatur' s. licet non sit scriptū non est inde dubita
dū. Quod enī de homine dicit' hoc 7 de angelis intelligi uoluit.

Dicitur autem homo ad imaginem dei quia sicut et deo omnia natura
 et ad omnes homines sicut; hoc modo esse ad imaginem dei non
 competit nisi primo homini. In hoc etiam potest dici anima
 ad similitudinem dei quia in mortalibus indissolubilis. dicitur
 in libro de quantitate anime: anima facta est similis deo.
 quia in mortale in dissolubile: fecit autem deus nec de sua sub
 stancia. ut quidam heretici voluerunt. fecit ea deus sicut de
 nichilo. dicitur quod de deo est necesse est ut eius se sit na
 turam: cui ipse est. ac pro hoc immutabile sit. anima vero mutabi
 lis est. Non ergo est de ipso. si autem de nulla alia re facta est.
 proculdubio de nichilo facta est. sicut ab ipso deo. Corpus vero for
 mauit de limo terre. cui animam inspirauit. unde in ge
 nesi. Insufflauit in facie eius spiraculum uitae. et animam
 inspirauit. sicut in corpore: et extra corpus sit creatura. non multum
 de auctoritate certum habemus. dicitur tam super genesim. De anima
 primi hominis uidetur dicere. quod extra corpus fuerit facta
 propria uoluntate illud intrauerit. sicut ipse met. dicit
 magis querendo. quam asserendo locutus fuit. Sicut quidam de
 anima primi hominis dicit deus similis est uenit creatus
 in corpore: si querat in qua etate factus fuerit homo. dicitur
 dicit. adā continuo est factus sine illo progressu membrorum. mentis
 uirtutis uirga de manu moysi. continuo est conuersa in draconem.

Sicut legitur in genesi misit deus sopore. De formatione mulieris
 in adā tulit unam de costis eius. unde formauit mulie
 rem. ite potest opponi quare non creauit deus simul homines. sic
 et angelos. quia uoluit ut unum principium esset humani generis
 ad reprimentum superbia diaboli. ut enim eius elacio confunde
 retur: hic homo accepit quod diabolus per superbia peccat saluor
 principium esse. ut sicut deus omnibus rebus existit principium
 creationis. ita homo omnium principium esse generationis. Est
 et alia causa quare omnes ex uno uoluit deus esse ut dum cognou
 scerent se ab uno esse: se quasi unum diligerent. in quo facta
 mulierum apud ierusalem figurata est. sicut mulier de latere

uiri dormientis formata est. sic ecclesia de sacramentis que o
latere xpi dormientis in cruce. p siluerit scilicet sanguis &
aqua. Sanguine enim redemat fideles & aqua abluunt peccata
in baptismo. Solet queri utrum cum additione rei extrinsecus
super de costa illa facta est mulier. quod solent dicere. s; si ad
perficiendum corpus mulieris de costa illa deus extrinsecus augmentum
addidit. cum illud quod addebatu[m] maris fuerit quia ipsa costa
potius de illo mulierem facta scriptura dicere debuit. unde scilicet
plures substantie sue partes accepit. Restat uero ut dicam co
sta illam in semetipsa multiplicata. & ex ea muliere illam formata.
nullo admisso extrinsecus scripto. Manus enim fuit. de nichilo
aliquid facere. quia parua substantiam in se ipsa multiplicare.
Ide[m] dicimus de illis. v. euangelicis pambus. Querit utrum uita
illius costae esset. ut inde fieret mulier. Ad hoc uidentur est. quod
omniu[m] reru[m] que fiunt. cause modo ab eterno fuerunt. ut enim homo
sic fieret & equus. & si multa modi dispositione. fuit ab eterno. & iste
dicuntur inscriptura primordiales cause. quia istas alie non p
adunt. Et quoniam causa una sit omnium diuina scilicet dispo
sicio. que non est aliud quam ipse deus. in ppter effectus plures plu
raliter dicit augustinus. primordiales causas omnium reru[m] modo
esse. Unde etiam inducit similitudinem artificis. in cuius dispo
sitione est qualis futura sit archa. & quadrata. & oblonga. nam
modo unicuique rei ante quam fieret. causa & dispositio. eternaliter
precessit. In creaturis uero quarundam reru[m] & non omnium. cause p
cedunt. Insuper namque deus ut augustinus. quasdam causas rebus se
cundum quas aliqua ex eis pueniunt. ut de hoc semine granu[m].
de hac arbore. talis fructus. ut qui uiuus est modo tali tempe
senescat. & cetera. Ad hoc quoque dicuntur primordiales cause. licet
non multi p prie dicat. Itabent enim causas ante se. que modo
eternaliter fuerunt. que etiam increate sunt. & uniuersaliter p me
sunt. Ille autem que increaturis sunt uniuersaliter prime non sunt.
S; in suo tam genere prime. Ad posteriora ^{primi} prime sunt. S; modo
etiam iste primordiales dicuntur. quia in prima conditione reru[m]

que facta est in vii. diebus eas deus inseruit rebus. 7 sicut create
 mutabiles sunt. cum enim sit innatura iuuenis ut aliquando sene
 scat. mutari tam non potest. s; ille que in do sunt. 7 in create. 7
 in mutabiles sunt. Dispositio enim di mutari non potest. quia deus
 inmutabilis est. apparet itaq; ex his quod omnium reru cause in do
 sunt. quarunda u innaturis reru sicut ostendimus de semine
 7 arbore. 7 hoc dicunt fieri secundu natura. i. secundu iustitiam
 cursum reru. Alioz si in solo do ce non naturis reru cause con
 sistunt. ut illud quod iurga arida florunt. quod asina locuta fuit.
 7 similia. Et hoc dicunt fieri ymiraculi. quia contra natura sunt
 ipsaru reru. i. non secundu causas illis rebus a do insertas. Int hoc
 ponit aug. illud quod de costa facta est mulier. Non enim erat in
 costa causa ut de ea fieret mulier. s; in dei potencia. quia non
 alligauit numeris reru potencia sua. aug. sup genesi. Alius est
 q; modus quo illa herba sic germinat. sic illa etia parte. illa uero
 non homo loquitur. pecus non potest. horu 7 alioz modoz rationes. n
 tantu in do sunt s; ab illo etia in rebus creatis atq; create. ut au
 aridu lignu floreat. fructu gignat. ut femina in iuuentute
 sterilis in senectute pariat. ut asina loquat. 7 similia. dedit
 quide naturis quas creauit. ut ex eis hec etia fieri possent. n
 ut haberent. in naturali motu. habet q; ans in semetipso ab
 sonatas quorunda factoru causas quas rebus conditis non
 inseruit. easq; implet. non illo ope prudentie quo naturas ut
 sunt sustinuit. s; illo quo eas amministrat. ut uoluit. quas ut
 condidit. Quoz si unu erat quod mulier ita facta est. de late
 uiri dormientis. non habuit hec prima reru condicio ut
 ut femina omnino fieret sic. s; tam hoc quod sic fieri posset.
 Sicut corpus mulieris de corpore uiri tractu fuit. ita uo
 lerunt quida quod anima ipsius eue. de anima uiri. p pa
 gara esset. 7 omnes anime preter prima deducte essent. sicut
 7 corpora s; RIII. hoc subanathemate phibet. inducens hanc
 auctoritate phete. qui fingit sigillati corda. ubi satis inuit
 quod non anima de anima creat deus. s; sigillati eas de nichilo.

facit. Aug⁹ ū nichil inde asserit. s; querendo refert. de anima
diuersoꝝ sententias. quoz quidā uoluerunt quod simul
omnes create essent. quidā quod non simul s; extraducte alii
quod simul nec extraducte quā sententiā seꝑ asserit. peccō.

TVLIT dē hominē 7 posuit ī paradiso. De statu hoīs aī
uoluptatis. Quibus uerbis plane ostendit moyses quod ca
na paradisi creatus sit. 7 post modū ī paradiso positus.
Quod idō factū dicit quia non erat hic in ea ymansurus.
t ne beneficiū dī imputer nature; s; gracie. Paradisus in parte
orientali a seīs fertur esse. locus semiuentissimus ut nec aqꝛ
diluū illunc possent ptingere: in qua erant ligna diuersi
generis. lignū uite. lignū sciencie. boni 7 mali. 7 alia plura.
Lignū sciencie apellatū est. quia talis nature eius fructus
ut defenderet amortis defectu. 7 omnis in situ mitatus molestia.
Aliud erat lignū sciencie boni 7 mali. quod non a natura no
men habuit. s; ex occasione quā prestat. Non enī in natura
sua hoc habuit ut conferret scienciā. s; ex prohibitione. hoc in
erat secururū. ut quā cito commederet de fructu eius seꝑ
perpenciā mali. quid distaret ut boni quod reliquerat.
7 malū quod inuenerat. Itabuit nāq; prius scienciā boni. 7
mali. boni pscienciā 7 expienciā. mali pscienciā tantū. 7 non
perpenciā. Hic uidendū est de statu hominis ante peccatū
sic apostolus dicit. firmus adā factus est in animā uiuente
a. sensitivamē corp. quod erat ad huc animale. egebat enim
alimonia ciboꝝ. Mortale etiā habebat copul. poterat enī mori.
poterat non mori. poterat peccare. 7 non peccare. Erat q̄ ante
peccatum in mortalit. s; poterat non mori. non in mortalita
tis quod non posset mori. 7 si non peccasset. vnde augustinus
dicit. Eset ī paradiso thorus immaculatus. conceptus sine
libidine. partus sine dolore. euales ū nascerent si non pe
cassent eoz filii. utrū max ambulare. 7 loqui. 7c facere po
flent. nobis de auctoritate certū non est. Aug tam uidet
uelle quod cito nati essent bec p̄dicta possent. s; sic dicens.

Nonet si primi homines non peccassent utrum tales filios essent
 habituri. qui nec lingua nec manibus uterent. Na. ppter uterine
 cessitatem fortasse necesse fuit parvulos nasci. quauis cu ex
 igua pars sit corporis casta. non tam ppter hoc parvula uero con
 uingit sicut ds. Unde 7 filios eius poterat omnipotencia a creat
 ris. inax adtos grandes facere s; ut hoc omnia poterat cre.
 quia multis animalibus prestat quoz pulli quamuis paru
 uli sunt. mox ut nascuntur curunt. secuntur. matres. s; contra
 homini nato. nec ad incessu palestidonei. nec manus satre ad
 se suspendu habiles et iuxta iacentibus manus magis poscut
 esurientes flere. qua fugere. Unde infirmitati mentis ogrunt.
 hec omnino infirmitas carnis. s; cu aug. in hoc nichil asserendo
 dicat. non absurde quibusda uidet. quod tunc expectaret
 in parvulis etas. ad illa faciendia. 7 similia. non quod ex uino
 tunc n possent s; ex condicione nature sicut acibo non penit
 abstinere poterant. nec tam illud erat ex titio. s; ex nata
 condicione. Hic potest opponi. Si non peccassent nunquam
 morerent. q; si non commederent. non peccarent. nunquam
 morerent. Poterant itaq; sine alimonia uiuere. ad quod di
 camus quod non peccarent. si deligno uetto. commederent.
 s; etia si concessis non uterent cu naturalit appeteret. In hoc
 eni facerent contra naturale racione que ad hoc data est. erit.
 ut licet uterent. hm opponit. Quia famel sit pena peccati nisi
 peccassent fame non paterent. s; sine fame superfluu uidet co
 medere. ad quod dicit. Uter non peccassent appetitu come
 dendi haberent. quo habito ut fame puenirent. concessis u
 terent. 7 ille appetitus naturalis est. 7 moderatus. famel u est
 appetitus edendi. De hoc statu que ostendimus erit transferre
 dus homo cu omm ple sua sine mortis t interitu dolore. ad
 illud summu bonu. quod in celis preparatu ei erat. sicut eni
 dux nature. sunt in homine corporalis 7 spiritalis. ita dux
 bona homini preparauerat ds. temporale 7 eternu. Et quia priu
 quod animale de inde quod spirituale. temporale. priu datu

fuit. alitū .i. eternū non tunc datū fuit s; ppositū ad illū quod dede-
rat. custodia. pceptū naturę appositū dē. hęcceptio naturalis fuit
discretio. p quā ei inspiratū est naturę sue que essent. necessaria
et que eterna. ad illud quod pposuerat. pmerendū. pceptum
obediencie dedit dicens. Reliquo sciencie boni 7 mali ne comme-
dati 7 cca. videns g̃ diabolus quod p obediencia homo. illic ascendet
unde ipse p supbia occiderat. inuidit ei. 7 qui prius p supbia fuit
diabolus. .i. seorsū stitens. p inuidia factus est satan. .i. aduersa-
rius. unde 7 muliere temptauit in qua minus quā in uero ratione
uigere sciebat. s; ne illa temptatio minus occulta fieret. 7 idō auen-
non posset non nisi p serpente temptare fuit pmissus. 7 pndū
mā quod foris erat. uersucia temptantis aduertere posset. Aug.
sup genesi. cū accedere ad temptandū diabolus non posset nisi p-
missus. non palud potuit. nisi quod pmitteret. Querit quare
non horret mulier serpente. quia cū nouit creatus esset.
officiū loquendi adō accepisse putauit. Itō modo temptatio fac-
ta est. Prīmū interrogacione aggressus est ut ex responsione ei
collig̃ 7 qualiter ea de cetero alloqui debuisset. Cur non de ligno
sciencie boni 7 mali. ad que mulier. Ne forte moriam. 7 cca. Inq̃
uerbo dedit locū temptandi cū dixit. ne forte moriam. Unde di-
abolus mox inquit. Comedite 7 eritis sicut dē scientes boni 7
mali. Et ptra temptauit. P quā cū dixit comedite. Prāna glā
cū dixit. Eritis sicut dē. Panaricia cū dixit. scientes boni 7 mali
Gula est appetit̃ in moderatus edendi. lāna gloria amor p priuile-
diū. diuinitas in moderatus amor habendi. Cū temptatio alia sit in-
terior. alia exterior. exterior .i. temptacione homo temptatus est
Temptatio interior foris fit signo. 7 uerbo. ut ille cui fit ad consen-
sū peccati inclinet. Temptatio interior est motus prauę dilacionis
p quā implicat animū ad peccandū 7 multo difficilius uincitur.
Homo g̃ qui exteriori temptacione pulsatus cecedit. tanto gra-
uius erit puniendus. quanto leuori impulsu fuerat pstritus.

In hoc loco uidet inquirendū que fuerit
origo illi peccati. Aug. sup genesi. Non esset hominē deuo

turus temptator. nisi in animo elatio precessisset comp^o mendanda.
 Unde quidam uolunt quod ante qua cederet temptationi habue-
 rit. illa elatione. s; cum elatio uitium sit. inde sequeretur quod ante
 peccauit. qua temptationi cederet. Non g^o suggestione prius peccass;
 cum auctoritas dicat. quod idem inuicem peribile sit. diabolus peccat
 quia non suggestione s; propria uoluntate cecidit. Homo uero quia n^o
 ipse cecidit. s; salui. surgere potuit p^o mediator. Unde illa aucto-
 ritas sic ex poni potest. Non erat temptator. hominem directurus
 diabolus. in has miseras. nisi in animo eius elatio precessisset. 7°
 Si enim diceremus non erat hominem directurus in peccatum nisi e-
 latio precessisset. 7 cetera ante qua peccaret elatione habuisset.
 Potest etiam dici quod non erat directurus hominem in peccatum
 ut salui ponit uertit commederet. nisi elatio precessisset. Est enim
 superbia radix omnis peccati. dicitur enim mulier. erit sicut diabolus elatio
 est in superbia que erat comprimenda p^o penas. illud peccatum secutu
 rat. Sed cum natura hominis sine uicio esset. solet queri unde ille
 consensus mali precessisset. Ad quod iudicandum est quod de trip^oimo
 homine posuit duos appetitus. scilicet appetitum iusti 7 appetitum
 comodi. appetitum iusti secundum uoluntatem ut in eo homo p^ome-
 ri possit. siue bene retinendo cum possit deserere siue male d^o
 ferendo. cum possit recedere. appetitum comodi scilicet necessitatem
 Non enim homo non appetere potest commodum suum. Unde istum cum
 necessitate posuit de homine ut in eo remaneret. homo. Unde
 hoc erit. impiorum maxima pena in inferna quia semper appetent co-
 modum suum. 7 nunquam assequi possunt. t^o peruerunt. sicut augu-
 tum glorie bonis. quod ab hinc habui commodi tepescere non po-
 tuerunt. 7 in hoc appetitu comodi. mensuram de posuit. ut que appe-
 tenda essent. 7 que non. 7 quando 7 quomodo appeteret homo. Sed
 quia uitium mensuram commodum aperit. s. esse sicut deum. iuste
 appetitum deseruit. 7 in hoc peccauit. quia iusticia deseruit. H^o
 enim idem peccauit quia commodum aperit. s; quia illud appetendo
 iusticia deseruit. quod fuit appetere commodum ultra mensuram
 Iusticia namq; est mensura in appetitu comodi. fuit g^o peccatum

primi hominis desertio iusticie. quod apostolus vocat in obe-
diencia. Quert utru uoluntas illud peccati p̄cesserit. S; non
uider quod noluisse. aut deliberasse iusticia desere. tam
uoluit illud. scilicet appetere p̄t iusticia deseruit. Potest
itaq; dici quod uolens deseruit iusticia. quia uoluit illud
propt̄ quod deseruit. nec tam uolebat quod iusticia dese-
reret. s; uoluit illud p̄t deseruit. uoluntate itaq; iusticia
deseruit. non quod uoluntas tempe in illud p̄cederet.
Non enī uerū est quod omne peccati uoluntas tempe p̄cedat
cū ipsa uoluntas mali peccati sit. S; de actu dicit̄ quod omne
malū ex uoluntate p̄cedit sicut ille actus scilicet commestio po-
mi. quod aquibusda dicitur primū peccati in homine. quod
facis pot̄ concedi. In uno enī peccato uoluntas est actus. nec
dicunt̄ duo peccata. scilicet unū qui habet uoluntate homi-
nidū p̄petrandi et postea p̄petrat nec tam aliud peccati fac-
s; habuit in uoluntate prius. tunc facit opere. Quert qui
eoz plus peccauerit. scilicet adā et eua. S; sicut dicit̄ aposto-
lus adā non est seductus s; mulier. unde etiā in genesi.
Mulier intragata inquit. serpens seduxit me. uir aut̄ in-
trigatus non ait. mulier seduxit me s; dedit michi com-
mēdi. Mulier dicit̄ in hoc seducta quod auditis uerbis illi.
erit̄ sicut dū et cetera. adō intumuit. ut crederet uerū
esse quod dicebat. Adā uero non est seductus. quia ut ait
aug. non credidit illud uerū esse. sed putauit utriusq;
fieri posse. aut in uero more gereret. et penitentiā dō san-
faceret. Minus ḡ peccauit qui de uena cognauit. ex qui-
bus uerbis aparet quod minor supbia in muliere fuit
quā in uiro. S; maioris peccati. Mulier quoq; peccauit. et
in dñm et in primū uir in dñm tam. s; mulier magis
punita fuit. cui dictū est. Indolore paries filios. et. Unde
aparet quod plus peccauit. opponit̄ de hoc quod dicit̄.
ysidorus trib' peccati gerit̄ ignorantia in firmitate. in-
dustria. Ignorantia peccauit eua. quia ut ap̄s ait sedu-

da fuit. Adā in dūstria peccauit. quia non seductus ē; sciens 7 p̄u-
 dens peccauit. Petrus in infirmitate deliquit. Grauius est infirmitate
 peccare quā ignorantia peccare. Grauius est in dūstria quā in
 firmitate. Industria peccat qui studio 7 deliberatione malū
 perpetrat. Infirmittate qui casu in p̄turbatione deliquit. Ex his
 uerbis uidetur asseri. quod plus peccauerit iur. Ad quod potest
 dici. quod secundū aliqd̄ plus peccauit in hoc scilicet quod ma-
 ior deliberatio fuisse uidet̄ in iuro quā in muliere: quia maiori
 sciencie 7 cui plus committit̄ ab eo plus erigit̄. Hæc tamen dicimus
 absolute quod plus peccauerit. sicut de aliquo p̄b̄ro. 7 laico di-
 ceremus. si committeret homicidū ex longa uia. p̄b̄r̄ ex sub-
 ita uia. non posset absolute dici quod ille ordinatus plus pecca-
 uerit 7 tam secundū aliqd̄ plus peccauit. in hoc scilicet quod
 fecit contra ordinē. Solet queri cur d̄ temptari p̄miserit.
 quod temptanti cessurū esse p̄ficiebat. Aug. Michi non uidet̄
 magnę laudis futurū fuisse homine. si propt̄ea bene posset in-
 uere: quia nemo male uiuere suadet. cū 7 in natura posse in-
 potestate haberet uelle. non consentire. suadenti d̄o ad uiuēte.
 Illud quoq̄ solet ^{queri} quare creauit d̄s hominē quē p̄sciebat eē
 casurū cū sit sūme p̄us. Eadē questio de angelis qui cecid-
 erunt. Aug. sup̄ genesim. Cū p̄mūstos iusti 7 p̄m̄ios p̄u p̄o-
 ficiant. frustra dicit̄ non crearet d̄s quos p̄sciebat malos fu-
 turus. Cur enī non crearet quos sciebat bonis p̄futuros quia
 sicut p̄uidit quod mali essent futuri sic etiā p̄uidit de ma-
 la factis eorū quid essent boni ip̄e facturi. De gr̄a habita aū peccm̄
Nunc restat inquirere. quā gr̄a homo ante casū habu-
 erit. utriū p̄a potuerit stare. t̄ non. Ad quod uidendū
 est quod sine aposita gr̄a p̄ficere non poterat. sicut etiā
 de angelis diximus. s; ut declinare ab eo quod acceperat p̄ gr̄a
 sibi in creatione collatā. poterat. aliud est enī facere bonum. de-
 clinare a malo. s; sine aposita gr̄a non poterat facere bonum.
 Aug. in libro de correptione 7 gr̄a t̄ homini t̄ angelo cū p̄m̄
 facti sunt. de fuisse qm̄ non talis natura facta erat ut sine

diuino adiutorio posset manere si uellet. non utiq; sua culpa
caecidisset. adiutorium quippe de fuisset. sine quo manere n̄
posset. In eodē. Dederat d̄s homini bonā uoluntate. nulla qui
ppe eū fecerat rectū. dederat adiutorium sine quo in ea non
posset pmanere si uellet. ⁊ p quod posset. ut aut uellet reli
quit in eius arbitrio. In eodē. decepat posse si uellet. non ha
buit uelle quod posset. nā si habuisset pseuerasset. His patet
auctoritatibus. quod homo poterat p̄ id quod acceperat in
anone non cedere temptanti. Nisi enī talis factus esset qui pos
set non cadere ⁊ resistere temptanti sic aug. dicit. non sua culpa
caecidisset. Opponit quod sine gracia coopante poterat p̄fice
t̄ hoc modo poterat homo p̄ illud adiutorium creationis gr̄.
non consentire suadenti. s; hoc esset meritū p̄fectus est. s; p̄
p̄ ea p̄ficere poterat. ad quod dicimus quod ipsū non con
sentire malo non est meritū s; hoc quod malo non consen
ciendo diligit. Non est enī meritū in hoc quod declinat
a malo s; in hoc quod declinando a malo fit bonū. nec tam
unū sine altero esse potest. Ita d̄s quod si homo ⁊ angelus de
clinasset a malo haberet utiq; meritū ⁊ non p̄ficeret. s; nō
in hoc quod a malo declinaret. s; in hoc quod declinando a
a malo bonū diligeret. ad quod egebat gracia coopante. ad
illud ū primū sufficiebat. adiutorium creatrix gracia. Habet
enī homo ante peccatū ex libero arbitrio ⁊ ex nullo aduito
rio gracia posse non peccare. i. uitare malū. s; ut diximus ege
bat gracia coopante ad bonū faciendū. Post lapsū uero
non solū coopante s; ⁊ operante gracia eger. opans enī gr̄a
facit a peccatis surgere. facit etiā uelle bonū. Coopans gr̄a
uolenti coopat. ut bonū faciat. s; ante lapsū non egebat
nisi coopante. nondū enī occiderat uictō non egebat gracia
postquam surgeret. s; ea sola p̄ qua p̄ficeret. Post lapsū op̄
gracia precedit. que monet. ⁊ excitat cor. de qua dicitur
p̄pheta. Et gracia eius p̄ueniat me. Hec inspirando p̄uen
it adiuuando p̄sequitur. Prius enī operat gr̄a sine nob.

7 tibi nichil met homo. quia tunc accepit bonū uelle: s; post
 uitte accepta uoluntate: 7 cooperatur gracia in quo meriti est
 hominis. Non enī est meriti hominis nisi quod accepit bona
 uoluntate quia ibi nichil facit s; in hoc quod accepta uitte.
 unde apłs. Gracia s; id quod sum. 7 gracia eius in me ua
 cia non fuit. Itā et simili potest uideri. huius fit ferrantiū
 ut post pullus homo aliquid faciat. quod non pfe incidit. s;
 ducente manu artificis. Ita prius uoluntas erigit quante
 gracia que erecta ad bene operandū uiuat. 7 duci p gracia
 cooperante. unde in apostolo. Uelle ad iacet michi. 7 c. s; gracia
 operatur uelle 7 p ficere. operatur uelle hoc ad operame. p ficē
 hoc ad cooperante. solet queri utriū homo ante lapsū habuerit
 uirtutes. quida dicunt quod non habuerit quod sic ostende
 uolunt. fortitudine non habuit. quia cessit parue suggesti
 onis. nec iusticia qui contempfit pceptū dī. prudentiam non
 habuit quia sibi cauit. temperantia non habuit quia alie
 na aperit. s; illud satis concedimus quod tunc non habuit
 quā scilicet peccauit. s; quod prius non habuit. non est concedē
 dum. cū aug. dicat. in quada omnia. adam perdita caritate
 malus inuenit est. hōm princeps uitioꝝ dū uidit adā de
 limo terre ad imaginē dī factū pudicia armatū. tempus
 conpositū. caritate splendidū. primos parentes domus ac tantis
 hōntes exspoliavit. paritē peremit. Amb. ad sabinū. Quando
 adā solus erat. non est preuocatus. quia eius ad herbat dō.
 quida uo asserentes quod ex quo aliqui hī caritate non potest
 eā amittere. opponit sic ad illud quod diximus. aug. ad iulia
 nū comite. Caritas que deserit potest nunquā uera fuit. ad
 quod dicimus quod uera dicitur duobus modis quantū ad
 pmanencia. 7 quantū ad subsistencia non fuit uera. i. pmanēs
 7 constant. hōm fit tibi fons prius cui non communicet alieni
 x. s; non dicitur qui futurus est alienus. i. malus s; qui tunc est
 alienus. hū enī malus est non potest habere caritate. tam si fu
 turus est malus pot modo habere. t qui modo est malus pot

alio tempore habere. Frustrum namque uidetur dicitur quod in hac uita
aliquis ita confirmatus sit. quod non possit malus fieri. quod
in alia uita tam permittitur. fateamur itaque cum caritate habu-
isse. & postea perdisse. nec tam aliquis putet nos dicere quod
in ipso ex ordo creationis sue. habuerit ut supra de an-
gelis diximus. scilicet post creationem. Non enim statim occidit. sicut
angelus scilicet; post aliquam moram in paradiso fuit. cum scriptura
dicit. soporatum fuisse. animalia etiam ante ducta quibus no-
mina inposuit. Queritur utrum prescius fuerit sui casus. ad
quod dicimus. quod sui casus prescius non fuit. sicut & de
angelo diximus. & hoc eadem ratione quam ibi in diximus. Aug.
quoque super genesim. idem dicit. In pena huius peccati homo elec-
tus est de paradiso uoluptatis in istum locum miserum sicut
ibi dicitur. Fecit eum de paradiso uoluptatis ne forte com-
mederet de ligno sciencie boni & mali & uiveret in eternum
Hec uerba uidentur uelle quod si postea comedisset. nun-
quam moreretur. sed ex alia parte propter peccatum factus est mor-
talis. Quomodo ergo peccato remanente. non moreretur. ad quod
dicitur. Si non puniret ista pena scilicet mortis. puniret
grauiori. quia nunquam finirent miserie que modo fini-
untur. morte sicut & diaboli nunquam finiunt miserie. sed
hoc totum de auctoritate certum non habemus. Volunt qui-
dam dicere quod si comedisset postea non conferret ei ma-
litalitatem. & sub tali sensu exponunt hec uerba. Ne comedat
de ligno uite. & uiveret in eternum. Id est indignus est illo
ligno uesti quod prius conferret. immortalitatem. Et ideo
ne possit. ad aliud accedere. posita est ante paradisum.
quedam ignea custodia. scilicet flammens gladius. & uersa
sanctus. qui ministerio cherubin ante paradisum uoluebat.
Gladius iste significat tribulationes huius presentis uite
que uerit ad ceptum. scilicet transitorie sunt. Cherubin pleni-
tudo sciencie & significat caritatem. ad esum itaque ligni ui-
te & tribulationes multas & peccata que est plenitudo.

sciencie post peccatū redire fuit necesse. Cū enī cherubim cum flāmeo
 gladio sit ante paradisi ostiū. non potest aliud ingredi nisi transie
 rit pflammenū gladiū. Sōlet queri utrū deligno utre pntis comme
 distet. aug. de baptismo paruuloy. Recte pfecto intelligunt. ante
 malignā diaboli p̄suasione abstinuisse abo ueruo atq. usi fuisse
 concessit. p̄cipue ligno utre. S; non uidet hoc dictū subasseritōe.

De libo arb

P R E T̄ alias p̄tes penalitates p̄ peccato illo incurrit homo
 de p̄essione liberi arbitrii. ut enī aug dicit in eneberrōz
 on. homo male utrens libero arbitrio. 7 se perdidit 7 ipsū

videndū est itaq. quid sit liberū arbitriū. 7 quale ante peccatū.
 7 quale depressū sit p̄ peccatū. sic pot̄ defini. Liberū arbitriū est
 habitus rationalis uoluntatis. quā bonū eligit̄ gracia coop
 ante. t̄ malū ea deserente. 7 consistit in duob. scilicet uolunta
 te 7 racione. Liberū namq. dicit̄ quantū ad uoluntate. arbitriū
 quantū ad racione. Racionis est uidere quid sit eligendū. t̄ n̄
 uoluntas est appetere. 7 ita ratio tamquā pedissequa monstrat
 uia. consulendo illud quod uidet̄ faciendū. dissuadendo con
 narui. uoluntas tamquā dñā secum ducit racionem. ad quācūq.
 fuerit inclinata. Non enī trahit uoluntas a racione. s; solūmodo
 monstrat racio. quid appetere debeat uoluntas. Racio uero tra
 hitur a uoluntate. trahit 7 ducit. 7 in his que fiunt contra rā
 onē. Naturalit̄ namq. ratio contra dicit. hoc est in dixit. illud n̄
 esse. faciendū. 7 tam̄ uincit 7 consentit. Et quomā in istis consi
 fit. liberū arbitriū. soli rationali creaturę dātū est. Et enim
 sola nr̄ creaturas habet uoluntate. 7 racione. Bruta anima
 lia habent sensū. 7 appetitū. scilicet sensualitatis. s; uoluntate
 7 racione carent. 7 idō liberū arbitriū non habent. Cū itaq. habe
 amus commune. cū peccatoribus. sensū 7 appetitū. liberū ar
 bitriū nos ab eis discernit. pones quod omne meritū consistit.
 cū enī in illa 7 necessitate coactis. non in merito beatitudinē
 seu miserā p̄meretur. Sensus 7 appetitus. nec beatū nec mi
 serū faciunt. alioquin bruta animalia beatitudinis s̄

misere possent participia. Ingeniū quoq; 7 memoria. 7 consimilia.
nec iustū nec iniustū constituit: siquidē nec tardū nec tardū
ingeniū nec labilis memoria imputatur. Sola itaq; uoluntas
que semp libera. 7 nunquā cogi potest. merito apud dñm iudica-
tur: ea semp anecessitate libera est. Ubi enī necessitas. ibi non est
libertas. ubi non est libertas. nec uoluntas. 7 idō nec meritum.
Præterea sciendū est. quod liberū arbitriū solūmodo ad futura
se habet. Quod enī in presenti est. non est in potestate nra. ut tunc
sit & non sit. s; utri in futuro ita se habeat. & non in potestate
liberi arbitriū est. Nec ad omnia futura se habet. s; ad ea tam q̄
possunt fieri. 7 non fieri. Hun iudendū est quale fuerit ante
peccatū. Et possunt notari in homine quatuor. status liberi
arbitriū. ante peccatū ad bonū nichil impediēbat. ad malū in-
pellebat. tē sine errore ratio indicabat. sine difficultate uolū-
tas bonū appetebat. Post peccatū ū ante quā sit p̄graciā repa-
tū p̄mittit a concupiscentia 7 uincit. Post reparationē. ante con-
firmationē que erit in futuro p̄mittit. s; non uincit. Post con-
firmationē non potest premi. nec uinci. & sit namq; triplex li-
bertas a necessitate. a peccato. a miseria. a necessitate. a ante pecca-
tū. 7 post peccatū. equalit̄ liberū est. Sicut enī cogi tunc non po-
terat. ita nec modo. It̄ ec libertas equalit̄ est in omnibus. nec minor
est in malis. quā in bonis. tā plena post peccatū sicut ante. Est alia
libertas a peccato. scilicet de qua dicit apl̄s. Ubi sp̄s dñi. ubi libertas.
et alibi. sū seruū ceteris peccatū. liberi fuistis uestisq; nunc autē
liberi a peccato. seruū autē facti dō. habetis fructū uestriū in sancti-
ficatione. Ista libertatē homo amisit. 7 hoc est augustinū ait. Homo
male utens libero arbitrio. se p̄dit 7 ipsū. Non est amissa libertas
a necessitate. s; libertas a peccato. Qui enī facit peccatū. seruus est
peccati. Hanc libertatē que est a peccato. illi soli habent qui p̄gra-
ciā reparantur. non quod appetens sit sine peccato. s; quia n̄
dominat̄ eis peccatū. 7 hoc pp̄rie dicit̄ libertas. In malo faciendū
non pp̄rie dicit̄ liberū arbitriū. quia ratio tibi discordat
a uoluntate. Iudicat̄ nāq; ratio non esse faciendū quod

uoluntas ap[er]tetur. In bono concordat ratio uoluntati
 ei[us] iudicent[ur] seruit. vnde aug[ustinus] in enchiridion. Ipsa est
 aut[em] libertas p[ro]p[ter] recte faciendi licentia[m]. 7 pia seruit[us]
 p[ro]p[ter] p[re]cepta obediencia[m]. Et ita apparet. quod in bonis ma
 lus uoluntas libera est a necessitate. s[ed] in solis bonis libera
 a peccato. vnde aug[ustinus] in libro de gracia 7 libero arbitrio. S[ed]
 in nobis uoluntas libera. s[ed] non semp[er] est bona. aut eni[us] au
 sicia libera est q[ua]n[do] seruit peccato. 7 tunc est mala. aut pecc
 ato libera. q[ua]n[do] seruit iusticie. 7 tunc est bona. Est it[em] libertas
 a miseria. de qua inquit apostolus. 7 ipsa creatura liberalit[er]
 a seruitute. corruptionis in libertate glorie filio[rum] dei. Hanc
 libertate[m] in presenti uita. nullus habet. Potest homo eni[us] in
 senti liber esse a peccato. quia ut supra diximus. quauis sine
 peccato nullus sit. tam[en] ex quo non regnat peccatu[m] in homine
 liber a peccato est. s[ed] pena peccati liberalit[er] nullus in presenti.
 Ex predictis constat. in quo sit peccatu[m] immunitu[m] liberu[m] ar
 bitrii. quia tunc nulla facultas ad recte uolendu[m] nullu[m] i
 pedimtu[m] de lege membro[rum] ad bonu[m] p[ro]ficiendu[m] s[ed] modo an
 qua[m] p[ro] gracia libertati sit a peccato. n[on] uelle nec p[ro]ficere bono
 potest. Sicut dicerem de aliquo conpedito. non potest h[ic] a
 bulare. i. in potestate sua hoc habet. 7 tam[en] concederemus po
 ssibile est hunc ambulare. quia potest euenire ut soluat[ur]
 7 ambulet. Hunc in defectu[m] apostolus memorat inquit. s[ed].
 uelle ad iacet michi. p[ro]ficere aut[em] non inuenio. H[ic] eni[us] libe
 retur. p[ro] gracia uitae opante 7 exercitante cor. non potest
 ip[s]u[m] ar[bitr]ari. ad bonu[m]. vnde si filius liberauerit nos
 uere liberi eritis. Et postqua[m] liberati fuerit. nisi uertur
 p[ro] gracia coo[per]ante. non potest p[ro]ficere bonu[m]. 7 ita indiget in
 operante gracia. p[ro] qua[m] liberet[ur] coo[per]ante p[ro] qua[m] ad p[ro]
 merendu[m] uiuet. cu[m] ante peccatu[m]. sicut supra diximus.
 sola coo[per]ante indigeret. Pruis eni[us] qua[m] caderet non ege
 bat. liberatore. s[ed] coo[per]atore. H[ic] solet opponi hoc modo
 Ante qua[m] aliquis reparatum habeat arbitrii. scilicet

donec in peccatis est: habet ipsū liberū arbitriū. Si habet liberū
arbitriū. g^o in unūq; parte flexi potest. Itaq; liberū arbitriū non est
liberū. t̄ si est liberū etiā cū in peccatis adhuc est. pot̄ ipsū bonū ue
lle. Et ita uidet̄ quod ante quā det̄ gr̄a potest bonū uelle: s;
ita est hic sicut 7 in illo compedito. qui scilicet non potest ambulare
ante quā soluiatur: 7 tam̄ p̄ se uerū est. possibile est hunc ambu
lare: t̄ hic potest ambulare in eodē sensu. Similit̄ non negamus
de peccatore t̄ pagano. t̄ quousq; aliaqum possibile sit eū bonū
uelle: t̄ quom̄ possit bonū uelle: s; non nisi hoc modo. scilicet si det̄
gr̄a p̄ quā liberet̄. et que ei cooperet̄. Aliud est uelle simpliciter.
Aliud est uelle bonū. sicut aliud est timere simpliciter. aliud timē
d̄m. aliud amare. aliud amare d̄m. timere 7 amare simpliciter. plura
affectiones sunt. cū addunt̄ uirtutes sunt. uelle est nob̄ p̄ natura
uelle bonū p̄ gr̄a. simplices nāq; affectiones in sunt nob̄ natu
ralit̄. tamquā ex nob̄. addunt̄ ex gr̄a. Unde aug^o in libro re
tracionis. quedā magna bona sunt. quedā media. quedā minima.
Virtutes quibus recte uiuit. Sunt magna bona. species quoq; lib
corpoz. sine quibus recte uiuit. minima bona sunt. Potencie a
nimi sine quibus recte uiuit non potest. media bona sunt. Virtuti
bus. nemo uiuit male: ceteris aut̄ bonis. i. mediis. 7 minimis
non solū bene: s; etiā quisq; mali uti potest. Et idō uirtutibus
nemo utitur male: quia opus uirtutis est bonis usus istoz. qui
bus etiā non bene uti possumus. In mediis bonis reperitur liberū
arbitriū. quia 7 male uti illo possumus. sed non est tale ut sine
eo recte uiuere nequeam^o. Bonus aut̄ usus eius. iā uirtus est
que in magnis reperitur bonis. quibus male uti nemo pot
est. Et hac auctoritate apparet. quod uoluntas inter media bo
na sit. bona uoluntas int̄ magna bona. que non p̄ natura s;
p̄ gr̄a in est nob̄. 7 t̄m̄ pot̄ dici quod etiā mali naturalit̄
uolunt bonū. Et ita uidetur quod ante susceptā gr̄a aliq;
habeat bonū uelle. s; nichil est aliud naturalit̄ uelle bonum.

27

quā per rationē iudicare iudicā illud bonū esse. sicut
 aliquis tyrannus dicit. Ego uelle esse bonus monich^{us} et
 ut de seculo. / similia. Iste naturalit̄ appetit bona. s; cū bona
 non delectant. vnde nec pyrre dici potest. uult bonū. Nec ha
 bet meriti illud tale uelle. s; illud quod est cū delectatione
 bonū. quando scilicet placet ei bonū. / in pposito habet. vnde
 apostolus. Deus qui in nobis opatur / uelle. / pficere p bona
 uoluntate. Prius est bona uoluntas p naturā que non habet
 meritū. s; postea fit bona pgraciā / tunc habet meritū. Preterea
 sciendū est. quod non idē dicitur liberū arbitriū. quod equa
 liter se habeat. ad utriq; bonū s; ad malum. cū p se possit qui
 cadere. s; p se non pot̄ surgere. nisi uiuet̄ a gracia xp̄i. Pse
 em̄ sufficere ad malum. liberū arbitriū. s; ad bonū p se. Bonū
 etiā angeli non carent. libero arbitrio. / tam̄ ita confirma
 ti sunt. ut non possunt esse mali. similiter mali angeli n̄
 carent libero arbitrio. sū tam̄ ita sunt obstinati tam̄ possunt
 esse boni. Liberū itaq; arbitriū ex eo dicitur quia est uo
 luntarium. Quod enim boni angeli non possunt esse mali n̄
 facit necessitatē. s; confirmata pgraciā uoluntas. Quod mali
 non possunt esse boni. non facit aliqua coactio s; uoluntas in
 malo obstinata. / tam̄ ita / illi natura mutabiles sunt. vñ
 lxx. solus deus est. in que peccati cadere non potest. lecti
 cū sint liberi arbitrii. in utramq; partē flecti possunt. se
 deo cō legatur. quod liberū arbitriū habeat. Ambrosius
 ad gregorianū. sp̄s ubi spiritus apostolus quaq; dicit. quia om̄a
 operatur unus atq; idē spiritus. diuidens singulis sp̄it
 uult. s; ut uult inquit. p libere uoluntatis arb. non p
 necessitatis obsequio. Hec est aliud liberū arbitriū m̄do
 nisi uoluntas diuina que non necessitate. s; sola bonitate

P om̄a facit. cuius em̄ nata bonitas est. Quare peccat̄ em̄
 ost̄ quā assignauimus peccatū primum hominis / / hois posteriori

pena quā inde in curru uidentū est quare in
putetur posteritati eius. Omnes enī qui adō pcon
cupiscenciā descenderunt obnoxii sunt illi peccato ⁊ pro illo
rei sunt originali peccati. ad quod potest dici quod idō in
putatur omnibus quia omnes illud commiserunt. ut apłs di
cit In quo omnes peccauerunt. Quod ita potest exponi. In eo
omnes peccauerunt. i. peccato eius rei tenentur. ut enī dicit
apostolus. Per unius in obedienciā peccatores constitunt multi
quod inde est. quia p lege peccati. ab eo descendunt. Non idō
imputat eis quia in eo tunc fuerunt originali. cū xps scdm
carne tunc in eo fuerit. s. quia p concupiscenciā que uenit
de peccato illo. inde descendunt. Et ita potest dici. quod
idō imputat peccatū hoc toti posteritati quia in affectu hui
peccati. i. in lege peccati de hoc ueniente concipiunt. unde
in concupiscenciā furti bonuicidii. ⁊ c. non imputantur
posteris. quia non fit illa generatio secundū effectus illoꝝ
i. secundū motū de illis ueniente. Solet aquibus scđa pducta
questio sic solī. Idō illud peccatū omnibus imputat posteris. ⁊ nō
alia. quia illud peccatū in paradiso commissū grauissimū
fuit. quia ignorantia. non in dicitur eū ad peccandū. nec car
nis fragilitas ante peccatū neutrum fuit in eo. unde adō
maximū fuit illud peccatū. quod etiā totā naturā mutauit.
Tota enī natura hominis p peccatū illud corrupta fuit.
Aug. in libro de ciuitate dī. tanto maiore in iusticia uolati
est illud mandati. quanto potuit faciliore obseruancia
custodiri. Non dū uoluntati cupiditas resistebat quod
transgressionis postea secuti est. s. non uideretur absolute
concedendū qđ illud peccatū grauiss. omnibus aliis fuerit
cū legat. Eui peccat in spm scđm non remittet eī in hoc. s. nif
s. illud peccatū primis parentibus postea adonati fuisse auc
tores. Aug. in lib. de baptismo paruuloy. sicut illi primi

homines postea uisite uiuendo unde merito cruciunt p̄dm̄ sangui
 ne ab extremo liberati suplicio non tam in illa uita meruerunt
 ad paradisiū reuocari. sic caro peccati. & si remisit peccati homo
 mea uisite iurerit. non continuo meret eā mortē non yeti. quā
 traxit appagine peccati. ad hoc quod diximus. in adā fuisse om̄s
 sic ex poni solet. si omnes qui descenderunt. aadā in adā fuerit
 p̄ illa substantiā quā accepit a primis parentibus ibi existerit
 p̄ illa particula que in eam fuit p̄pagata. n̄ tot athomi fue
 runt. quod homines ab eo descenderunt. unde n̄ uider̄ uer̄
 quod substantia unicuiq; in primo parente fuerit. ad quod
 pot̄ dici. quod quāuis illa particula primi fuerit ualde parua
 tam nulla substantia. exteriori in ea transeunte augmentata
 est. & facta est magna. tanta scilicet quanta in resurrectione erit.
 fontū enī habet acerbis. si non transeunt cibi in ipsā humanā
 substantiā. quod ita p̄bari potest. fuer̄ qui ea die morit̄ qua
 nascer̄. in illa statim resurget quā habiturus erat si uiue
 ret. usq; ad plenā etatē. nulla agridudine & uitio corporis in
 pediente. unde apparet qui etiā si uiueret non alium de sum
 merent partes illius substantiæ. si in se augmentarent. sicut
 costa de qua facta est mulier. & sicut. v. panis euagēlici. nec tñ
 negamus. quin cibi in carnes & in humores transeunt. unde
 quid ab eisores sunt quā debeant esse. s; illa sup̄fluitas non
 erit in resurrectione. quia non est de ueritate humane natu
 re. ueritas humane substantiæ dicit̄ que in primis parentib;
 fuit. & illud solū erit in resurrectione. s; ille partes de eib; fuit.

O in aquas transeunt. taquā sup̄flua deponentur. *Qd sit originale*
peccatū. Et in corpore inquirendū est qd dicit̄ originale peccatū. Peccatum
 & quare originale dicit̄. Quidam dicunt originale
 peccatū. sit debitū q̄ tenent om̄s p̄ peccato p̄mi hoīs. q̄ p̄ illo de
 betur om̄ib; pena cōna. n̄ p̄ grām liberent̄. Isti dicit̄ originale. p̄. n̄
 sit peccatū. s; si qnq; scriptā uocat illud peccatū. asstruunt

q̄ ibi peccatū p̄ pena peccati ponit̄. 7 sicut a peccato parentis
quq̄; exulant filii secundū iusticia seculi. ^{na} et iusticia dī omnes
tenent̄ rei p̄ peccato illo. 7 ita scdm̄ istos in anima pueri nullū
peccatū est. quia dicunt ipsi si nunquā peccauit non est mea
peccatū. 7 tam concedūt quod mea est peccatū originale. quia
tenet̄ debito peccati. s; contra aplm̄ plane locunt̄ isti cū apls
dicat. sermoobediencia unū peccatores consistunt. multi. face qd̄
apls uocat eos peccatores ante quā generent̄. s; si tam esset pena
7 non culpa. an istas ut ipsi aiunt. peccatores n̄ essent. Itm̄ apls
P̄ unū peccatū intrauit in mundū. 7 peccatū mors. Aliud
peccatū quod intrauit. aliud ipsa pena mittitur. in uerbis apli
Alii dicunt quod originale peccatū sit inobediencia. que in
obediencia in omnibus est. ante quā renascant̄. s; non uidet̄ qd̄
puer in obediencia sit. quia nichil unquā imperatū fuit ei.
7 qui nondū pot̄ uti ratione; quomodo aut̄ obediens. aut in obe
diens dici. In obediencia namq; uoluntatis est. 7 sicut obedientia
uoluntaria ita in obediencia s; peccatū originale non est uolu
tarū. It̄ itaq; ommissū dici potest originale peccatū. concupi
sencia est mali. 7 ignorantia boni. vnde auḡ in libro de correc
tione 7 gratia. Sunt omni homini duo ista penalia ignorantia 7
difficultas. Ex ignorantia error. ut p̄bet̄ pueris falsa. Ex di
fficultate cruciatus ut resistente 7 torquente dolore carna
libus unculis non possit a libidine temperare. s; pot̄ opponi
cū anima pueri nondū aliquid uelit. t̄ nolte. quomodo con
cupiscentiā mali habet. virtū est mea non actus. quod p̄bet̄
cū uenerit ad annos discretionis. tunc enī concupiscet̄ malū
7 dimittet̄ bonū. Similit̄ opponit̄ cū nondū debeat scire.
quomodo ignorantia habeat. s; sicut in oculo cœci in nocte utru
oculus est. s; apparet. nec discernit̄ int̄ uidentē. 7 cœcū nisi
luce uemente. sic in puero uirtū est cœcitas. s; nondū
apparet. s; ueniente tempore. in quo debet. bonū concupiscē
malū ignorare. ignorat bonū. 7 concupiscet̄ malū. Itm̄ op

omne :

ponit. in bapafmo remittit originale peccatū. ſ; poſt baptiſmū tam
 nec concupiſcentia mali reſta. & ita non uidet quod in bapriſmo re
 mittat originale peccatū. ſ; aug dicit. Licet remaneat concupi
 ſcentia poſt bapriſmū. n̄ inde adreſtat quia qui renati ſunt. non
 imputat. 7 hoc eſt remitti originale peccatū. non imputari. Licet
 enī. concupiſcentia carnis. ſit in bapuzato tam ei non imputat.
 niſi ait poſt concupiſcentiaſ. quod ſi fiat. n̄ iā originale. ſ; aduiale
 eſt. dug de nuptiſ 7 concupiſcentia. que licet in regeneratiſ iā n̄ de
 putat. in peccatū quecuq; naſcit. p̄leſ obligata eſt originali peccato.
 7 paulo pluſ. Dimittit concupiſcentia carnis in bapriſmo n̄ ut n̄ ſit
 ſ; ut peccatū non imputat. ſ; hoc eſt n̄ habere peccatū. n̄ eſſe rei peccati.
 ſ; in quomo alia peccata preiunt acta. 7 remanet reatu. ut homi
 cidii 7 ſimilia. ita contra fieri poteſt. ut concupiſcentia preterat rea
 tu. 7 remaneat acta. Ecce in hiſ auctoritatib; patet concupiſcentia
 mali. eſſe originale peccati. ſub qua continet ignorantia bo in
 et inde eſt qd̄ quandoq; rep̄miſ in ſacri ſcriptura pluraliter.
 peccata originalia. quia diuerſa ignorantia ſunt. boni. 7 concupiſce
 tia mali. quodq; ſingularit̄ rep̄miſ. peccatū originale. quia ſic
 diuiniſ. unū iſtoꝝ. ex altero eſt. vnde 7 ſub eol̄ in eo continetur.

Poſt hoc uidendū eſt. quare dicat Q̄re dicat originale peccatū
 illud peccatū originale. idō ſcilicet quia ab origine nabit
 1. a parentib; quando generant. aliquiſ traduct ipſū pe
 ccatū. vnde dauid. In peccatiſ conceptuſ ſū 7 in peccatiſ. 7 c̄ta. hic
 pot̄ opponi. cū aliquiſ generat. v̄lo caro a parentib; ppagat̄
 qm̄ ut ſupra offendimus. anime non ſunt a traduce. 7 in ip̄a
 ppagat̄ carniſ n̄ in fundit̄ anima. ut pb̄fici dicunt. ſ; iam
 effigiat̄ corpore. quod 7 moſeſ in exodo maniſteſſimo oſteſ
 dicens. ſi quiſ p̄cuſſerit muliereſ p̄gnanteſ 7 abortiuū fece
 rit. ſi ab huc infirme fuerit multabit pecunia. qd̄ ſi forma
 tū fuerit. reddet anima panima. formatū intelligit̄ iā ani
 matū. Et ſi in ipſa ppagacione maniſmitteret̄ a parentib; peccatū
 originale. uideret̄ qd̄ in eo ſit originale peccatū. qd̄ ppagatiſ eſt.

f. ad huc illud in animatu est. 7 omne peccatu anime est. Quomodo g peccat
in illo semine peccatu potuit esse. Sicut eni omnis uirtus est in anima
ita 7 omne peccatu. Ad quod pot dici quod soli anima. obnoxia est
iunculo originali peccati. s. etia caro. non qd in carne sit illud pe
ccatu. s. ex corruptione carnis. illud contrahit anima. Nisi enim
caro in concupiscentia traduceret. illo peccato anima non teneret.
Vnde inuenit qd apsi n habuit carne peccatrice. s. simile carni pe
ccatrici. quo illa caro non ex concupiscentia uiri. de matre fuit. puga
ta. s. opacione spiriti sci. Ceteri habent carne peccatrice. non quod
in carne sit peccatu. s. causa peccati. Aug. de fide aduerti. Vt sibi i
ma. uir 7 mulier miscent. ut filios generent. sine libidine non est
parentu concubitus. Ob hoc filioy ex eoy carne nascentiu non pot esse
sine peccato conceptis. ubi peccatu in paruulos non transfertur
ppagatio s. libido. Apparet itaq. quod in ipsa conceptione transmi
ttit peccatu originale. quia conceptio sic fieret in carne. anima ex
carne nisi unione. concupiscentia non contraheret. Si querat quid
sit illa corruptio qua in carne dicimus esse. utru peccatu sit t
non. pot dici peccatu. i. pena peccati. s. sicut solemus accipe pecc
tu. culpa. scilicet non diceret ipsa peccatu. s. quod in carne corrup
tio sit peccati. pfectu pot fieri. ut in uase scit esse uitu. p hoc qd
reddat unu acidu. Iteru solet queri cu parentes alicui p bap
tismi mundati sunt a peccato originali. quom pot filius ab illi
contrahere peccatu illud. Quod aug in libro de baptismo paru
loy. his similitudinib ostendit. Quomodo p puciu per uisionem
auferatur. manet tam in eo que genuerunt caruici. Quom etia
palia que ope humano tanta diligencia separant. manet tam in
fructu qui de purgato tritico nascit. ita peccatu quod mundat
p baptismu. manet in eis quos genuerunt baptizati. It. In eode.
Ex hoc eni gignit quod ad huc ueritatu trahit. non ex hoc quod in
nouitate p mouit cu ut filios di. Non eni generant parentes scdm
illa generatione qua de uio sunt nati. s. pot scdm ea qua carna
lit. 7 ipsi primi generati sunt. Preterea solet queri qua iusticia

teneat. peccato illo anima innocens actō creatā. cū non sit in
 potestate sua vitare. Non enī est in potestate liberi arbitrii
 illud vitare. t̄ non. cū nondū vitat libero arbitrio. 7 cū non
 prius in corpore illo quā sit obnoxia illi peccato. Quod ita soluit
 quidā. Ideo anima illa quamuis extrahere non sit. s; nouit adō
 creatā 7 munda. est rea illi peccati. quia cū infundit̄ corpori
 inuenit̄ illud corpus aptū atq; idoneū ad peccandū 7 in hoc de
 lectat̄. et ex hac tali delectatione contrahit̄ illud peccatū. s; si hoc
 ita esset. n̄ originale s; actuale deberet dici. s; enī ex delecta
 tione est hoc peccatū. non est alienū. s; ppria uoluntatis. cū augē
 alii uolent̄ illud alienū. Auḡ in libro de baptismo paruulorū.
 Manifestū est alia esse ppria inuicūq; peccata. in quibus hūi
 tā peccant quorū sunt peccata. aliud illud unū in quo omnes pecca
 uerunt. haq; dicendū putamus. occulta esse iusticia dī qua illi
 peccati. anima tenet̄ r̄ua. quod n̄ est in potestate illi vitare.
 7 q̄ ipsa anima ppria uoluntate. n̄ commisit̄. ut enī ap̄ls ait. In
 comprehensibilia sunt iudicia dī. 7 c̄ta. Solet queri utrū uolun
 tatiū sit t̄ necessariū illud peccatū. s; q̄ n̄ sit uoluntariū
 constat p̄ supra dicta. Itē si dicat̄ necessariū. non debet
 imputari. 7 idō uolunt̄ dicere quidā q̄ nec uoluntariū. nec
 necessariū. s; p̄beta tam̄ dicit. De necessitate mei erue me. v̄n̄
 n̄ uider̄ absurdū licet. dicat̄ necessariū. Si quis querat. utri
 cū d̄s qui fecit̄ animā ipsā immaculatā. sciat̄ eā ex corpore ma
 culā peccati c̄trahere. quandoq; ante iup̄s̄mū separi morte ab
 ipso corpore. 7 sic dāpnari quare eā corpori coniungat. Responde
 hoc idō q̄ sup̄ius scilicet iusticiā dī esse. Solent quidā sic op
 ponere. sū anima in corpore creet̄ nec prius est in corpore quā il
 lo peccato tenet̄. s; quā cito est maculā peccati habet. itaq; nū
 quō talis est. qualis actō creat. Adō nāq; creatur innocens.
 s; niquā innocens est. cū sit maculat̄ quā cito est. s; n̄ aliud ē.
 Deus creat eā mundā. i. ex creatione nullā maculā habet. 7
 ita talis est quamū ad creationē. quale eā creat d̄s. s; enī

bona est 7 munda. quanti ad creatione. Preterea solet queri si
omnes anime. ex creatione equales. t ex cellentiores. sunt alie
aliis. sic 7 in angelis sunt. 7 uidet pluribus quod ex ipsa crea
one. una fit. habilior ad intelligendū. ob memorie retinendū
quā alia. qd̄ satis p̄babile est. Opponit. quod si discedunt a
corpe ante baptisimū. equalē pens habeant si statim post bap
tisimū equalē graciā habent. 7 ita uidet qd̄ in ipsa creatione
sint indifferentes. s̄. sicut nos iā dixim̄ in tractatu liberi ar
bitrii ea que sunt ex prima creatione. ut in genuū 7 memoria.
nec p̄ nec mun' bap̄tisimū faciunt. t̄ pena dignū.

Post quō de originali peccato diximus adiciendū
uidet. de actualib' de quib' uidendū primo est. qd̄ n̄ in
putant posteris uita illud est exehietis. Non ultra istud puer
tū in israhel. patres nr̄i manichauerunt mā acerbā 7 dente
filiōz obstupescunt. Sicut anima que peccauerit ipsa moriet̄.
fai n̄ portabit iniquitate patris. 7c. ad hoc uidet contrariū
qd̄ dicit in ewdo. Ego reddā iniquitate patrū in filios usq̄
in tertia 7 quarta p̄genie. his qui oclerunt me recitibū.
s̄. sic ierom̄ dicit. hoc dictū est de filiis imitantibus mala
patrū. qd̄ inquit p̄ fine illi auctoritatis. his qui oclerūt
me. Si enī fili' non imitant peccata patrū. n̄ inde punietur.
Opponit si de imitantibus illud intelligendū est. quare solū
usq̄ in t̄ciā 7 quartā dixit. Ai omnes qui imitant parentum
peccata in quanta liber generatione sint illis teneant. qd̄ sc̄i
ta solunt. Iā dictū est. in t̄ciā 7 quartā generationē. q̄
usq̄ ad quartā magis solet hoc euenire ut fili' imitent p̄
ccata t̄ facta parentū cū adhuc nota uelut sint. Aug. de
tempali pena illud exponit. quia in ulcione parentū pu
nunt sepe fili' temporalit' p̄ccatis parentū. ut ocl' nascunt̄
t̄ post ortū fiant t̄ claudū. t̄ quāuis alia pena afficiant. s̄ in
futuro sicut ap̄s ait. vnusquisq̄ om̄is suū portabit. lero
sup̄ exehietē dicit. in nobis quasi patrū in gestione carni

filii primi pulsi cogitationis ad peccatum uel. hec est prima ples. ne
 possi daciuerit facere: t opere compleuerit. pncipos sine solu fecerit
 qd malu est. s. etiā i suo scelere gloriat. hec est quarta generatio.
 qd n tres pcedunt generationes. s. dicitur quarto quia quarto lo
 co a primo motu. qui est quasi mar. posita. s. g. primū. 7 scdm sit
 nullū. scilicet cogitationis. sine quibus nullus esse potest. nō
 punit addpnationē. s. tciā 7 quartā generationē. que sunt
 peccata ad mortē. ad ppagationē cui rei. qd scilicet primū mor
 n punit. chām peccante dū iridet nuditate patris. n ipse qui
 qui nstir. s. fili sententiā su scēpit. maledictus ait chāgan ser
 uis erit frim suoz. Que est eni uetitia ut pat peccauerit. 7 an

A filii sententiā pferat. nisi fuerit pbiuiscendi significatiōe.
 PSI 6 nauimū differentia int originalia
 7 actualia peccata. nunc indifferēt de peccato agēdy
 est. de quatuor inquirenda sunt. que sit causa peccati. quid
 dicat esse. 7 in qua re. 7 in quibus modis dicat fieri. Causa omī
 peccati est uoluntas actō deficiens. Aug. omniū bonoz rerū est
 causa dī bonitas. malariū n causa. actō deficiens 7 mutabili

S uoluntas. prius angli pēa homines. Quid sit peccm
 1 e ve rit quid sit peccati. t malū. pot responderi
 nichil. uirta illud. Omnia ppsū facta sunt. ut eni
 aug dicit. Malū nichil aliud est. quā priuatio boni. Itaq; ma
 lū est aliquid. s. alicui boni priuatio. Quod quid enī enī est
 t est opus dī. t opus hominis imitantis dīm. quia p peccati re
 cedimus actō. Illud pot dici opus hominis imitantis dīm. qd
 operando homo. n recedit actō. ut domus 7 similia. Quod si
 supulit hoc uolumus pensare pot dici qd qd est opus dī sit.
 Opatur nāq; deus duobus modis quedā p se sicut naturalia
 quedā pferuos suos sicut artificialia. Cū g pferuos suos illa
 faciat. stat 7 eū 7 ipsa facere. vnde potest dici qd quidq; est
 opus dī est. s. malū non est opus. nec g aliquid est. s. cū ma
 lū nichil sit. quomodo pot bonū corrūpere. Aug. Abstinerē

a cibo non est aliqua substantia. 7 tam substantia corporis si
omnino abstineat a cibo languescit. 7 frangit. Sicut n̄ est peccatū
substantia. s; d̄ substantia est 7 ueris eibus 7 rationalis creatu-
re. s; cū malū dicitur priuatio boni. uidentū est eū boni.
ad quod uidentū est qd̄ bonū different dicit. V̄s est sum-
mū bonū. 7 omne bonū. cū essentia bonitas. Idē est enī bonū
ei esse. Itaq; sicut non pot̄ non esse. cū ipse careat principio 7
fine. sic non pot̄ bonus n̄ esse. cū eius essentia bonitas sit. Et
idō hui' boni nulla potest esse priuatio. Creature dicunt bo-
nē participatione. 7 idō possunt priuari a bono suo. Et sicut
duę creature: sunt spiritalis 7 corporalis ita duplex bo-
nū creature. aliud namq; bonū spiritalis creature aliud
corporalis. Bonū spiritalis creature: maxime consistit in duob'
in cognitione ueritatis. 7 in amore uirtutis. Bonū corporeę
creature: t̄ in ipsa t̄ extra ipsa. Bonū in ipsa integritas est
sensuū. 7 affectionū. scdm̄ quinq; sensus. bonū extra ipsa.
ordinata est distributio in creaturis. Quod enī ē corruptum
punit t̄ emendant p̄ homine est. 7 quibquid bonū est t̄ ma-
lū est. homini bonū est. t̄ malū. triplex itaq; bonū est homi-
nis aliud extra ipsū quod scilicet est in creaturis. aliud in
ipso. Et quod in ipso aliud in anima. aliud in corpore: ita
triplicia sunt mala. vniuersalit̄ enī cuiuslibet boni p̄-
uatio malū dicitur. sine illius boni quod est in anima
sine illius quod est in corpore. sine illius quod est in crea-
turis. s; cū unū quodq; istorū malū fit. aliud est culpa
aliud pena. 7 non culpa. aliud nec culpa. nec pena. s; ad
penā. Illius namq; boni quod in anima corruptio. 7 pe-
ccatū est. 7 culpa. Boni siquidē in corruptione unimur dō
in corruptione elongamur a dō. Sicut diximus in duobus
precipue. bonū anime consistit. que sunt cognitio ue-
ritatis. amor uirtutis. cognitionis corruptio ignoti-
tia pot̄ dici. de qua ap̄t̄. Qui ignorat ignorabitur.

Amoris corruptio cupiditas que est radix omnium malorum & quan-
 to magis crescit hec ignorantia & cupiditas, tanto magis bonum ani-
 me corrumpit. & secundum hoc anima dicitur corrumpi. cum enim sit anima
 incorporea substantia, secundum substantiam suam non potest corrumpi
 sed secundum bonum quod participat. hic potest queri. In quo amplius
 corrumpi potest anima postquam caret illis duobus scilicet cogitati-
 one seruitutis, et amore. cum enim non sit ibi substantia ipsa, &
 virtus sicut in malis hominibus & indemoniis, cum tamen peccant
 cuius bonum dicitur corruptio ipsius peccati. Aliud non est ibi, nisi
 ipsa natura, de qua formata est. Sed ipsa non potest corrumpi secun-
 dum essentiam, quia simple & incorporea, nec in ea virtus est que
 corrumpi possit. Unde quod privari potest. Oculus namque postquam
 semel privatur visione, non potest amplius privari. de quo potest
 responderi. Quod quanto magis diligit iusticiam, tanto magis
 privatur iusticia, non amittendo iusticiam quam iam non habet,
 sed habilitate recuperandi eam, que utique bona est. Quanto enim iu-
 stior, tanto magis a iusticia recedit, ut & malus. Sicut aliquis in-
 firmus, quanto magis infirmatur, tanto plus sanitate privatur,
 non amittendo sanitate quam iam non habet, sed quia ab eo amplius
 elongatur. Illa etiam bona naturalia, que adhuc habet anima, ut
 ratio, ingenium, memoria, & cetera, tanto amplius deteruntur, & ob-
 tenebrantur, quanto magis anima depercat & deformatur.

hanc natura
 sit peccatum

Nemo dicendum videtur in qua natura peccati dicatur
 esse, utrum in spirituali vel corporali vel in utraque. Sed ut iam
 diximus non quilibet corruptio boni peccati est, sed illius bo-
 ni tantum quod est in spirituali natura. Apparet itaque quod non
 in sola spirituali naturali culpa, vel peccati potest esse, nec negari
 quin corpora natura malum sit, unde propheta. Non est malum
 incurritur, quod dominus non faciat, sed malum vocat penam non
 culpam, ut infirmitates & huiusmodi, et cum omnis natura sit
 bona siue corporalis siue spiritualis constat non esse malum
 nisi in bono, unde Augustinus. Nullum est quod dicitur malum.

si nullū sit bonū nec malū pot' esse. nisi ubi pot' esse aliquod
Itē aug' Quid est malus homo. nisi mala natura. quia homo
natura est. Et si homo aliquod bonū quia natura. quid est ho
nisi malū bonū. S; bonū quia ho. malū ū quia inquis.

Quid q' dicit q' ē hominē ē. aut q' bonū ē inquis ē. incidit i illud.
S; e' n' qui dicunt bonū ē malū. & malū ē bonū. Hic vidēdū est utrū
mali act' debeant dici peccatū. t' n'. Qdā dicunt q' oīs act' indifferentes
sint. ut nec bonū. nec malū dicant' ē. qntū ad se. s; d' bonū act'
q' fit bona intencione. malū q' intencione. Et occidit' hominē.

Telo iustitiae bonū ē. ex odio malo malū ē. p' se nec bonū nec ma
lum. vñ abrosi. Affect' tuus op' tuo nom' imponit. Cui semineie
ra opponit aq' buldā. S; omīs act' i differēs ē. t' adultari.
peccare. S; isti act' n' possunt ē. n' mali. N' q' oīs act' in differēs.

Qd' ipsi ita solvunt. A adultari. peccare n' tū act' notant. s; q'
iurim. Et idō q' ista non sunt indifferentia. non tam
minus actus illi. scilicet agere cū muliere. utrare indifferentes
sunt. Itaq; sōdū istos. actus n' s' peccata. nec idō dicit' hominē
occidit' malus actus est. q' peccatū sit. s; q' a mala intencioe.
peccat sic & malus. Sane tōm pot' dici. q' malo actio peccatū
sit. sub hoc sensu. Occidere hominē peccatū. id ē. actus peccatū.
duo enī ut dicit aug' considerant' in peccato. actus. & reatus. act'
more reatus involuntate. ut in hoc peccato. q' est homicidiū
reatus est ipsa iniquitas. t' utū voluntatis qua remanere
homo reus est sine actus sit. siue nondū fuerit. siue iā p' rō
fuerit. & utriq; appellatur homicidiū. consuetudine loquēdi
& usu scripturę. Hec sunt duo peccata t' duo homicidia. s;
tū. & idē licet diuersis modis. scilicet uoluntate & actu duo
namq; modi malū dicit' substantiā & adiectiue. ipso cor
ruptio t' priuatio boni. que sit in anima non solū est
mala sed etiā ipsū malū est. i. malicia aut in iusticia
et similia. actio dicit' mala. non quod ipsū malum
s; ex habitio mali.

habuerit omne scientia, nec omnia sciunt que de se sunt. Quod ita
 uoluit probare, anima illa creatura est, s; in nullo equatur creatura
 creatori, n; q; seit quiddam de se seit. h; si anima illa cu; deo eqle
 haberet sapientia, falsu; erit, dm; in omni bono maiore; habere
 sufficientia; qua; eius creatura. h; dicit apostolus, solus sp; di
 seruat omnia etia; p;funda di. g; anima illa non potest scire oia
 ad qd; potest dici, qd; licet anima illa unio uerbo di seiat qd;
 quid ip; u; u; u; non tam equatur ei scientia quia uerbo inest
 p;naturam, illa scientia anime; illi p;graciam, h; qd; opponitur
 de; in omni bono maiore; habet sufficientia; qua; creatura eius, h;
 in dicti esse sciunt, ubi creature boni a bono creatoris inue
 nit, s; cu; sapientia illi anime; n; sit alia qua; diuina sapientia
 quom; pot; ibi conpacio fieri. Indubitan; natq; est dicendu; qd;
 alia sapientia p;ter diuinam sapientia; non fuit in anima xpi.
 si eni; e; alia adiuina sapientia, minor e; si minor e; sapi
 encia illius anime; a sapientia di; quomodo illud totu; compre
 henderet. Qu; q; sciret h; ille qua; di; Id; ut ista ueritate fir
 ma teneamus, qd; illa anima nichil ignorauit, s; omnia sciunt
 dicendu; est qd; n; alia sapientia erat illa sapient; anima fuerit
 id; p;naturam in illa anima p;graciam, qd; dicunt solus sp; di
 seruat omnia magis facit contra eos, sicut supponit ap;ls
 nos aut; sp; di habem; s; illa omnia p; omnibus sp; di habuit.
 contra illo; prauitate; dicit iohannes euangelista sp; alius ad
 mensura; dabit, s; xpo; n; est ad mensura; datus, s; cu; m;po; due; sit
 nature; uideam; cui sit sp; datus, & diuine & humane, diuine
 non conuenit dari, s; dare, s; q; humane nature; datus sp;
 sine; mensura, s; ubi non est mensura, non est terminus, g; illa
 anima sciunt omnia, si eni; quedam sciunt, quedam non, cu;
 mensura sciunt quia; t;nu; habuit scientia ei; fulgenti;
 multa opponit, contra illi; errore; asserens qd; omnium rerum
 scientia; habeat, illa anima auctoritate; ap;stoli ut ait, inq;
 sunt om; thesaur; sapientie; & sciencie; absconditi, & acione;
 quoq; potest id; p;bari hoc modo nichil sit aliquis qd; aia ei;

qd; scilicet applicat; a; antea; qd; agi; q; p; no; q; con; no; q; a; p; p; q;

s; hoc omis concedunt. quod xps omnia fecit anima ei omis fecit. s;
 quamuis supra dictis respondere nequeat. adhuc nobis tam opponit
 et anima illa fecit omnia que unita est scienti omnia. q̄ debet dici
 omnipotens quia unita omnipoti. ad qd̄ potest dici. quia anima natu
 ralis capax est scientie ⁊ illud ei collatum est. s; in mensura. Cui ipsa na
 turaliter capax est. s; u; idē sit dñi esse qd̄ omnipotentem eē non
 potuit illud offerri erante. Q̄d̄ x̄p̄e oīa i firmitate nr̄e
 des supra dicta uidendū est quod dicit leo papa dñs in
 nr̄e suscepit omnia in firmitate nr̄e. p̄ter peccatū. ut au
 uerū corpus p̄baretur habere: suscepit defectū corporis tam sc̄im
 ut p̄baret uerū animā quā habere: suscepit defectū anime: sc̄elicet
 tristitiā timorē huiusmodi. Itē potest opponi. quia ignorantia non
 habuerit. tam ignorantia non peccatū. non q̄ omnia nr̄e infirmitatis
 suscepit. ad qd̄ potest dici. qd̄ sicuti est concupiscentia est
 peccatum. ⁊ tam post remediū sacramenti non imputat nisi ⁊ negli
 gentia sit. de qua dicit in ap̄lo. qui ignorat ignorabit s; etiā un
 cibilis ignorantia non imputat. est tam ut signauimus omne
 peccatū. N. qd̄ separat int̄ nos ⁊ dñm dicit peccatū. s; pista dissimile
 dō sumit. ⁊ ab eo recechimus. a idō dicitur peccata. si opponit qd̄ n̄
 habuerit p̄uenciā. hoc non est aliquid int̄ omnia nr̄e infirmitatis
 qd̄ tristitiā habuerit. in euangelio ⁊ timore habemus. tristis est
 anima mea usq; ad mortē ⁊ alibi cepit ibi pauere: ⁊ cedere. Aug.
 tristitiā sic assūpsit quom̄ ut carne. si enī non fuit tristis. cū eu
 gelii dicit. tristis est anima mea usq; ad mortē. q̄ ⁊ quando dicit
 euangelii dormiuit ih̄s q̄ tristis fuit. s; uoluntate suscepit tri
 stitiā uerū. Ambrosi. q̄ tristitiā meā suscepit: suscepit uoluntate
 meā. confitent̄ tristitiā nōis. qui p̄dicat cruce. inueniunt tam
 alie auctoritates que uident̄ a saluatore tristitiā ⁊ timorem
 remouere. Ierom̄. passio nulli animo dāyaret ⁊ dāyaretur
 ⁊ passionē cepit contristari. aliud est contristari. aliud incipere
 contristare. Iterū erubescant qui putat saluatore timuisse
 mortē. ⁊ passionis dāuisse pauere. pot̄ si fieri pot̄ transeat ante
 calix iste. Aug. uise infirmos ⁊ signans ait. t. a. c. i. n̄ enī uere

suscepit p̄ peccatū.

timebat dñs pati tercia die resurrecturus cū arderet paulus di
 solui 7 esse cum xpo ad qd potest dici. quod est tristitia quedam
 7 quidā timor qui intentū dominant animo. ut etiā sub iungit
 rationē. ut hominē concepto dī p̄cepto ducant in peccatū. sicut
 petrus timore nequauit. 7 de huiusmodi locunt̄ auctores. quando
 dicunt apm̄ n̄ timuisse: s; est quidā timor moderat⁹ qui natura
 lit̄ in est omni hominū. sine peccato est. sicut famis sitis. 7 ille fu
 it in xpo horruit quippe morte: est etiā notandū qđ in xpo fuerit
 dng uoluntates. dicit nāq; aug⁹. non est alia uoluntas patris quā
 filiū et secundū uoluntate illā uoluit xpo pati. mori. sic 7 pat
 uolebat. si est alia uoluntas que naturalit̄ appetit⁹ qđ potest
 dī. cui est nolle mori. 7 iuxta hanc uoluntate dicit̄ est. non mea
 uoluntas s; tua. 7 alibi. non ueni facere uoluntate meā s; eius qui
 misit me patris. s; in eo sep̄ p̄ualuit uoluntas rationis qua idē uole
 bat cū patre. quod dng uoluntates fuissent in xpo habemus ame
 nopolitano sinodo. in qua fuit machari⁹ archiepiscopus damnat⁹.
 q̄ assererat in xpo non fuisse duas uoluntates. solet queri utrū
 aliqd̄ oraret t̄ desideraret. quod n̄ in petierit. quidā uos comū
 dicere dicunt quod n̄ sit ex auditu illa ratio que ipse orabat. pat
 si possibile est transeat ame calix iste: quia ex humana infirmitate
 illud orabat. similiter uolunt̄ dicere. quia ipse scdm̄ humanum
 effectū noluerit salute omniū. unde illud in s̄ra mea potaue
 rit me aceto. id ē cū desiderare fidem illoz. s; cū dicat ipse in
 iohanne. non p̄h̄s rogo qui de mundo sunt. non uider̄ quod ip̄e
 unquā orauerit. nisi p̄saluandis. non enī uider̄ conueniens
 quod eius oratio n̄ fuerit et audita. s; quod ipse aliquid orau
 rit. quod patri sciret non placere cū ipse omnia sciret. Aquib̄dā
 solet queri utrū sit concedendū ap̄s est creatura. n̄ uiderit
 ip̄e concedendū nāq; si creatā ē i utriū h̄ s; xps ab eterno. hoc itaq;
 sequeret̄ inde si est creatā habet inuicem. si habet inuicem n̄
 fuit sep̄ s; cū de iunatione concecti potest. xps est creatura scdm̄
 quod homo quia scdm̄ quod homo in utriū. nec tam ip̄e ē concedendū.
 Xpi habet inuicū. Ambrosi⁹. quoq; multis argumentis probat

aduersus arrium. quod non est creatura. xpi s; t ad optiuus fili
quauis eni non sit fili di p natura scdm quod homo. non tam
adoptiuus. adoptiuus eni est qui cu prius non filius eet. id est
optat postea in filiu. s; non prius homo ille qua fili di fuit. si
g querat ame est. xpi fili di p natura. conceda. s; cu determinat
one. xpi scdm quod homo est filius di p natura. t p adoptionem
neutri concedo. s; p unione. vnde ap ls q pdestinatus est filius di
in uirtute 7 cetera. Predestinatio eni non scdm quod ds. s; secundu
quod homo ei conuenit. De hoc quod dicit ambrosius quid quod
habet filius di p natura habet fili hominis p gratia. Solet opponi
eternus est deus. in mensul. mortalis. g ille homo eternus 7 c. s; ho
ille eternus mortalis. passibilis. ad quod potest dici. quia sicut
deus dr passus. mortuus. crucifixus. unde apostolus anim glorie
crucifixi erunt. 7 tam ds in natura sua. non potest mori. n potest
pati. s; p unione hominis dicit de do omnia 7 ita que di fuit dr
de homine illo p unione uerbi. unde ppheta. homo natus est ma
7 ipse fundauit ea altissim. 7 in iohanne. nemo ascendit in celu
nisi fili di qui de celo descendit. s; opponit. si homo ille eternus
g caret uicio. qd falsu est. habet eni uiciu ex tempore. s; sic
sequit de homine si est eternus. 7 caret uicio. quia prima fi
guratiua est. sicut non sequeretur. ds crucifixus. mortuus g
desinat uiuere. vnde eni dicit aug. uidendu est quod scdm quod
dicatur. queri etia solet. si xpi habuerit fide. spe. caritate. de car
tate eni certum est. ipse eni ex caritate anima posuit p fratru
quod habuerit in piamo habemus. conserua me dne quonia
speraui uite. 7 in alio. uite dne speraui quos psalmos de xpo ex
ponit. auotorel. s; ap ls dicit. spes que uidet n est spes. qd eni in
det quodq sperat. xpi aut uidebat omnia. s; illud dicit ap ls de
spe. scdm qd in nobis est. quod fide habuerit non est cecidendum.
Querit etia si xpi si aliquid meruit sibi. certu est eni quod mbr
meruit. qd si etia meruit. Ap ls dicit. ubi ait ppr qd yds exal
tauit eu 7 c. 7 in ppheta de torrente in uia bibet ppterea exal
tauit caput. meruit naq corpi suo in mortalitate 7 in passibili

litatem. s; cu ipse innocens eet. hoc tantu debebat s;. ita hoc me
 rito habuit. potest tam aliquis pmereri quod sibi debet. ut fi
 lius cui debetur hereditas patris. pmeret ea patri seruendo.
 qd anime nobis pmeru erit xpi plures dicunt. 7 qui mobilis
 eius acrueret. Perfecte eni ut dicunt. beata erit. quia ut io
 hannes dicit. hec est uita etna cognoscere te. 7 q. m. i. x. Gregori
 quoq; dicit. non habuit anima xpi in quo pficere possit. pbari
 tam potest quod etia anime. pmeruit. 7 quod anime acruerit.
 aliqua post passione prius eni timore habuit 7 tristitiam. s; post
 passione nec tritari pot nec turbari acruerit. g anime illi in
 passibilitas ut pati ia non possit. quare non solu corpi s; a ane
 pmeruit glorificacione. in passibilitate. s; quod dicit. gg. non
 habuit anima xpi in quo pficere possit. intelligendu est de sci
 entia. de dilectione. non eni augeri poterat eius scientia. t di
 lectio. Illud quoq; sciendu est quod illi psona que est xpi non
 est una pars d; ita homo si eni integrales essent illi psona. ite esset
 augmentata illa psona propt assumpti homine. Aug. xpi una psona
 est gemine substantie. nec tam d; hui psona dici potest. Alioquin
 fili d; ante qua forma seru suscepit nec erat totus. 7 creuit. Cu
 homo diuinitati eius accessit. solet queri utru xpi peccare po
 tuit. qd quida uolunt pbari illa auctoritate. potuit trans
 gredi 7 non est transgressus. malu facere 7 non fecit. s; hoc non
 putamus dictu de apo s; scilicet hominibus. Ireru opponit. xpi libu
 arbitriu. 7 tam ita se confirmati pgram quod peccare n possit
 s; multo magis credimus illu homine ad unitu pgracia confir
 mati esse. ab ipsa conceptione. he opponit homo ille potuit esse
 si unitus uerbo. 7 si non esset unitus uerbo peccaret. sicut alii
 homines. q potuit peccare ille homo. s; n esset negamus qui
 peccare possit s; non esset. si esset uni uerbo. s; postqua fuit
 unitus uerbo. peccare non potuit. si modo peccare. potuit 7 da
 nari poterat. Quia p peccatu sequit d; damnatio. s; absurdus
 qua quod filius d; que erat homo ille dampnari possit. he
 notandu est tres status hominis esse 7 quid de unoq; suscepi

di filii. primus status ante peccatū in quo fuit homo conditus.
Secundus status ad quē p̄t peccatū est lapsus. Tercius status ad
quē post resurrectionē transferendus. primus status possibilitate
moriendi habuit. non necessitate. poterat enī mori. pote-
rat non mori. Scd̄ status necessitate moriendi habuit. neces-
sario enī mori. Tercius status n̄ necessitate moriendi habet.
ut secundus nec possibilitate moriendi t̄ peccandi. ut primus.
Vp̄mo status habuit ap̄i posse mori. posse non mori. Sola namq̄
uoluntate mortuoy. unde etiā dicit̄ a quibusdā uoluntate
mortaliserat natura in mortalit̄ quia cū esset sine peccato
qd̄ est causa mortis. nunquā moretur si uellet. de secundo
status habuit defectus istos. famem sitim ꝛc. de t̄tio status ha-
buit non posse peccare. Potest queri cū posset ap̄i mori morte
n̄ illata ab alijs. ꝛ in ea redimere humanū genus. quare uoluit
mortalit̄ morte in qua facta est multoy damnatio. sicut iud̄
ꝛ alioy. R. ut nos traheret ad dilectionē suā. Quanta enī graui-
rē morte p̄ nob̄ sustinuit. tanto magis eū diligere debemus.
Præterea solet queri utrum in morte separata sit diuinitas
ab humanitate. Quidā uolunt dicere. qd̄ a carne separata sit
diuinitas. non ab omni quibus non est credendū. cum dicit
leo papa. ex quo hominē assūpsit. non de posuit. habent ꝛ ho-
mines religiosi tenent quod nec ab anima nec a carne se-
parata sit diuinitas post illam ineffabile unione. Non enī
diuinitas bis in carnata. nec bis assūpsit carnem. In dubi-
tante dicimus ex quo d̄ filii factus est homo sēꝛ d̄ homo. ꝛ
homo d̄. anima enī separata a carne s̄ diuinitas a uerbo. Vñ
etiā ita exponit auḡ. illa uerba. potestate habeo ponendi
animā meā a t̄m sumdi eā. non diuinitas anima de posuit
s̄ caro. ꝛ animā posuit in morte. ꝛ animā sup̄sit in resurre-
ctione. Itē in libro ad felicianū dicit auḡ. Sicut in sepul-
chro carne suā. moriendo non deseruit. Sicut in utero
uirginis conuascendo formauit. sic ꝛ non discedente ui-
ta mortuus est sicut passus est non reuente uite potētia.

erat uno atq; eodē tempore totus in inferno. totus in celo,
 erat apud inufernōs resurrexiō mortuorū. Erat ⁊ sup̄ ce-
 los uita uiuentium. uere mortuus ⁊ uere uiuus in qua ⁊
 morte suscepiō mortalitatis exiit. ⁊ uita diuinitas separata
 seruata non p̄didit. Opponit si dī filius est separatus ab homine
 in ipsa morte; q̄ non nunc desinit esse homo. S; homo mortuus
 non est homo. nec q̄ nunc erat homo. Quod quā firuolū sit. euilibz
 manifestum est. Itaq; enī posset dici modo non est homo quia
 non animal rationale ⁊ mortale; quod penitus falsum est. cū
 enī philosophi hoc dicerent. homo mortuus non est homo. ⁊ hō
 est animal rationale ⁊ mortale. loquebar de homine secundū
 hunc statū. Itē opponit si non erat homo ⁊ in mortalitate mortal.
 s; mortalis non quia mortuus. Immortal. n̄dū quia resurrexi-
 onē tamē. Quod nos satis concedimus. quia nunc nec mortalis
 nec in mortalitate. Obiungunt autē auctoritates attamen sū hanc scilz
 Meledictus qui hunc hominē totū idē animā ⁊ corpus quod assū-
 ptū. denuo assūptū ⁊ liberatū post terciā diē amōrtuus resur-
 rexisse. non confiteretur. fiat fiat. ad quod dicimus antanasiū
 tunc laquei contraillos qui negabant eius resurrexiōne ⁊ puta-
 bant quod in morte detineretur. ille qui solus int̄ mortuos
 liber. ⁊ idō dixit hominē denuo assūptū. idē liberatū amōrtue.
 Itē ambrosi⁹ sup̄ lucā. clamauit uoce magna dicens ih̄s. d̄s d̄s
 nis. ⁊ in me. quare me dereliquisti. l. clamauit homo separa-
 tiōne diuinitatis mortuus. Nam cū diuinitas libera sit mor-
 tis itaq; mors non esse non poterat. nisi discederet uita. quia
 uita diuinitas est. S; ambrosius intellexit diuinitate separari
 ab homine illo. hoc quod morti exposuit. hominē illū sicut
 ⁊ in psalmo. quare me dereliquisti. idē morti exposuisti si
 quod derelictus sit ⁊ ab eo diuinitas separata sit. uidebat
 enī derelinqui ab eo ⁊ ab eo diuinitas discedere. cum non
P ostenderet eū defendo suā potētiā. Ille uerū creatione.
 ⁊ r̄t̄ tractatis partibz fidei adiciendū uidet de q̄ ma-
 reri creatione. cū plato dixerit tria esse principalia

materia forma. 7 officem. fides catholica unū principium
credit. esse omnium rerū. dñi scilicet esse cur? bonitas omnium
rerū causa fuit. Cū enī summe bon? yfecte beatus. eternali
esset. uoluit alios participes esse sue beatitudinis. Et quia
non potest eius beatitudo participari. non p̄ intellectū qm̄
tō magis intelligitur tō magis habet. fecit racionalem
creaturā ut intelligeret. intelligendo amaret. amando po
sideret. possidendo frueret. hoc modo distinxit. ut pars s̄cū
p̄ritate p̄maneret. s; angeli pars corpori. iungeret ut amē.
Querit cur ita factū sit. cū maioris dignitatis esset anima
si in sui puritate p̄mansisset. dā quod potest dici qd̄ hoc aī
dignior esset. sine corpore: tñ cū corpori. uoluit d̄s associari.
ut in humana condicione ostenderet exemplū notū eīe
unionis. que est int̄ dñi 7 sp̄m. Videbat enī creaturā quod n̄
posset creatori uniri suo. s; cū sp̄s que excellencior creatū
tā inf̄ me creaturę sicut est corpus in tanta unitate dilectioē
ut non possit coartari ab hoc ut uelit eā relinquere. parer
creatū sp̄m eodē modo tā summo bono uniri possit. Idō etiā aīe
corporibus associatę s̄t. ut in eis d̄s familiarēnt. 7 uerū 7 sū
mū bonū p̄mereat. Cū itaq; in angelos 7 in homines distincta
sit racionalis creatura. primū de angelis agendū uidet.
de quibus considerandū est quando creati fuerit. ubi fa
cti fuerint. quales etiā facti fuerint. Cū etiā auctoritas ui
detur uelle quod ante omnē creaturā facti sunt angeli.
ut illud primo omnium creatura est sapientia. quod de angeli
dictū est. Cur uidetur contrariū qd̄ dicit in genesi. In prin
cipio d̄s creauit celū 7 t̄ra. s; enī in hoc principio facta sunt.
nob̄ ante celū 7 t̄ra facti est. 7 in p̄pheta. In inicio tu d̄ne. f. e.
Quare dicendū uidet quod simul creata sunt. 7 in angelica
natura 7 corporali. Unde illud salomonis. Qui uirunt in eīe
creauit omnia simul. omnia. i. corporale 7 spirituale uirūm.
7 ita n̄ prius tempore creati sūt angeli quā illa corporales ma
teria quatuor elementoz. In primo enim creata est sapientia

quia sine tempore precedit tam dignitate: Ierō, in epistola ad
 titū illud uidet sententia dicens. Sex milia nondū nri ipsi
 implent annū 7 quantal prius ciuitates. q̄na tempora. quā
 tal seculoz origine. fuisse arbitrandū est. in quibus an
 geli troni dominationes seruiunt dō. ab seq; tempoz uel
 atq; mensuris. dō uerbente substitunt. cui auctoritati q̄da
 adherentes dicunt. cū mundo tempus cepisse. quō ante mundū
 mutabilitas non fuit. 7 tñ fuisse. ante angelos astruunt. an
 mundū in mutabilitate ueternale; nos tñ quod dictū est pri
 magis appbamus. et quod troni dicit ex dictis origenis. fuit
 nec afferendo dictū est. s; dubitando dixit. 7 inquirendo q̄
 tal ciuitates 7 cetera. arbitrandū est fuisse prius. 7 cetera. Vbi facti
 fuerunt querit. 7 uident auctoritates uelle. coe facturos fuisse
 in celo. ut in euangelio. uidebā satan tanquā fulgur de celo ē.
 Nec apellamus. h̄ celū firmamentū quod secunda die factū ē
 s; celū splendidi empyreū. quod statū repletū est angelis. illā
 superiore parte usq; ad quā machina illa elementoz adhuc in
 distincta porrigebat. Simul enī ut diximus creati sunt angeli
 7 illa corporea materia. Unde aug. ita exponit illū locū. In principio
 creauit dō celū 7 terrā. cetera. celū. i. angelos. terra. i. illā totā cor
 poreā machinā. in cui superiore parte sunt facti angeli. s; si in
 celo erant quom̄ ut legitur in ysaiā die 7 lucifer. descenda in
 celū pono sedē meā altissimā. 7 ero similis altissimo s; ibi celū
 uocat sublimitate diuinitatis. ascendā. i. ad equalitate diu
 nitatis. Deū restat uidē q̄el facti fuerit. de statu angeli

incipio creationis

IPRIMA condicione. nra uidentur esse attributa essencia
 in diuisibilibus. et in materialibus et uō indeficiens. p̄ncipionem
 naturā in sua. intelligētia spūtuālis. liberi quoq; arbitriū
 quo poterunt sine uolentia ad uerū libet. p̄pria uoluntate deflexi.
 Sōlet a quibōda queri rari boni. 7 mali. iusti 7 in iusti. beati 7 miseri.
 creati sunt. cos fuisse bonos in primo exordio creationis constare
 debet. i. sine uicio. Non enī creator optimus. poterit auctor mali esse.
 s; nec iusti. nec iniusti. tunc fuerunt. nec aliqua tū tūte tē habuerit.

est enim omnis uirtus meriti et omne meriti ex libero arbitrio. s. libū
arbitriū semp̄ est ad futurū. a n̄ ad p̄sens̄ ad p̄teritū. quod enim est
non potest n̄ non esse: et quod non potest tunc esse: et idō in potestate
liberi arbitrii non est. Non ḡ erat liberi arbitriū ut tunc non essent boni
quod erant ex creatione: t̄ mali quod non erant: s; in posterū tam̄. sicut
aliquis sedens in potestate habet ut stet: s; non tunc. Non enim potest ut
tunc stet: s; in futurū. ideo dñs eos in principio creationis non habuisse
aliquā uirtutē: t̄ iusticiā t̄ alia ubi accipemus uirtutē naturalem ut
uicio 7 ingenū. 7 huiusmodi. Hec possum dicē quod iniusti essent. quia
sine uicio erant: lūa cū essent sine uicio non erant miseri. cū pena
non precedat culpa. nec tam beati quia non sunt creati in beatitudine:
ne: s; ab beatitudine: s; tam̄ aliqua auctoritas dicit eos in ipsa cōtione
iustos. t̄ beatos fuisse. Beatitude t̄ iusticiā uocant statū illū sine
miseria. a sine uicio. Opponit a quibūdā hoc modo. Si in principio crea
tionis non habuerunt uirtutes. 7 beatitudine. tunc fecit eos d̄s p̄fectos
s; non decuit eū qui sume potens 7 p̄fecte bonus. aliquid facere in
p̄fectū. s; potest dici quod p̄fecti erant quō habebant quidq̄d tunc
habere debebant. D̄r nāq; tribus modis. secundū temp̄ secundū natū.
7 uniuersalit̄ p̄fectū. P̄fecti sc̄l̄m temp̄ quod habent quidq̄d temp̄
requirit. 7 conuenit: s; temp̄ haberi. 7 hoc modo angeli erant p̄fecti.
In natū quod habet q̄lq̄d debiti est t̄ ex pedit nature sue ad glo
rificationē 7 hoc modo angeli p̄fecti post confirmationē. 7 sc̄i post re
surrectionē. uniuersalit̄ 7 summe p̄fecti. Cui nichil de est. quod est
soli d̄i. Durū quales fuerunt angeli in creatione: s; statū post cōtione
quidā sunt conuersi ad creatorē suū quidā auersi. Conuerti ad
d̄m fuit diligere. auerti odio habere. In conuersis quasi in speculo
reliuē cepit d̄i sapientia. qua ipsi illuminati sūt. diuersi ex
cauti sunt. nec reliuēt in eis diuina sapientia. quia sunt auersi
a lumine tāquā speculū ofacit̄ uidentis. Illis stantibus 7 istis ru
entibus discreuit d̄s lucē a tenebris. l. uocē fecit 7 discreuit. quia
quod boni emittit aut̄ donū fuit. tenebras non fecit s; ab eis lucē
discreuit. 7 ita angeli prius creati. unde dictū est. In principio d̄s
creauit. celū. i. anglos de inde formati quando ad creatorē con

uer si. Unde dicitur fiat. l. s. potest queri utrum sit aliquid collatum
 illis post creatione p quod diligerent. quod ita est. scilicet cooperant
 gracia sine qua non potest pficere rationalis creatura. cadere enim
 potest p se s; pficere sine gracia cooperante non potest. Unde uideri
 potest quod sit imputandum illis qui ceciderunt. Sine gra enim
 cooperante pficere non poterant. s; illa non est data. nec eorum culpa
 fuit quod non data. quia in eis nulla culpa adhuc precesserat.
 Ad quod potest dici quod quibus data est illa gracia non fuit data
 ex merito. quia adhuc nulli meriti erat. S; quod aliis data non est.
 culpa eorum fuit non q precesserat tempe: s; in causa. quia sicut nul
 lus est gracia causa meriti. in tempe non pcessit ipsi meriti. ita
 nullus culpa fuit causa qd erit iudicio iusto gracia non daretur.
 in tempe hoc non pcessit illud quia cum de omnia sunt pscencia
 non eget alicui testimonio. Quia cito aliquis peccat. iuste de eum
 iudicare. non p s; simul quod si placet differre. nra est. Illorum
 culpa in hoc potest considerari. quia licet sine gracia cooperante qui
 nondum acceperant. non possent pficere: in pda quod est collatum est
 ex gracia crece poterant non cadere. Nichil enim in eis erat quod
 ad hoc eos compelleret. s; si non declinassent p pna uoluntate: qd
 datum est aliis daretur illis. Querit itam aliqua mora fuerit in
 creatione eorum r casu. Ad quod potest dici quod non fuit mora. 7
 in illud prius 7 illud posteri: s; sine intervallo. Non enim sep fuerit
 malum ut quidam dicere uolunt p illa auctoritate. Ab initio homi
 nida fuit 7 in ueritate non stetit. i. non p mansit non quando i
 ea fuerit. homicida pot dici sui ipsi quia ipse dicit homo ut
 ibi. Inimic homo. hoc. s; ut aug exponit ab initio. i. ex quo ho
 fuit. homicida fuit. quia cum p m uicia in morte pcepta uerit. Item
 aug sup genesi. Non frustra putari ab initio in pda dia uolui
 supbia cecidisse. nec fuisse ulli am temp quo cum angelis scis pa
 cat. uixit 7 beat s; ipse p mordia creatura apostatasse. quia u
 ait dñs n stetit in ueritate 7 hoc ab initio erat ipse creatus est.
 Qui staret si stare uoluisset que auctoritas supra dicto in
 exponi potest. . . . encia tueri an lausu.

*D. exallones
Luciferi dicitur
Sapientia*

Inter eos qui ceciderunt unus fuit ex tollentior omnibus aliis. Non solum illis qui ceciderunt sed omnibus cui fuisse ex tollentior vident auctores uelle. quae ad modum iohannis dicitur. Ipse est principium uarij diuini exchechie. Tu signaculum similitudinis plenae scientiae et perfectione decorus in delicijs paradisi diuini fuit. Quae ergo sic exponit. Quanto in eo subtilior est natura. eo in illo imago diuina similitudinis in summat uisibilis. Item in exchechie. Omnis lapis preciosus ornamentum eius. omnis lapis. et omnis angelus operum eius. quia ut dicitur ergo. in illorum conuisione cunctis clarior fuit. unde apertus uocatur lucifer. qui non unus ordo sed unus spiritus putandus est. qui ut dicitur isidorus postquam creatus est absque aliquo intervallo profunditate suae scientiae pendens in sui creatoris superbiuit. ut dicitur in esaias. ad equari uoluit dicens. In alium conuendens super astra caeli exaltabo solium meum. et ero simile. Similiter uoluit esse non puritacione sed per equalitate. et non sibi equalis sed a quod superior uoluerit esse uidetur illa auctoritas uelle. Et tollit super omne quod dicitur. aut quod colitur deus. Et quia contra creaturam superbiuit creatoris sui intam. deiecit in istum caliginosum aere. cum omnibus illis qui ei consenserunt. et ad inuicem ybacione ut sunt nobis in auxilium et amuniculum exercitacionis. Non est eis concessum habitare in celo quae est clara patria. nec mira. ne homines inuisitarent. sed in aere caliginoso qui est eis quasi carcer usque ad tempus iudicij. Tunc enim detrudentur in iuratum inferni. secundum illud. In ignem eternum qui paratus est. Et sicut maioris scientiae sunt et minoris habent maiores et minores planities. quidam unius prunice. quidam unius homini. quidam unius uicis. Unde dicit spiritus sanctus in ieremia. De hoc dubitacio est utrum modo omnes in isto aere sint usque ad iudicium. an aliqui in inferno inferiori iam sunt quod de auctoritate non multum certum habemus. quidam tamen uolunt dicere quod lucifer qui plus ceteris peccauit statim illo dimisit. etiam quidam ex alijs Origenes. etiam dicit quod illa a seorsum iuste a pudice uincuntur. non habent potestate amplius temptandi alios. sed

illuc disungunt. quod satis ueri simile est. Origenes puto
sane quia sci repugnantel aduersus istos in cementes & uinceme
mutant ex eretu dmonu b unqua plurimos eoz uincunt. nec
ultra fas est illi spm qui ab illo sco qui & pudice uiuendo uict
est. impugnare tm aliu homine. Sciendu est quod boni angeli
ita sunt gfirmati p gracia quod peccare non possunt. mali obstinat
p malicia quod boni facere non possunt. ad hoc opponit quod liby
arbitriu habeant. & mutraq; parte flecti possunt. s; non ido dr
liberū arbitriu ut suo lax ostendem. s; liberū arbitriu. i. uolun
tariū. & boni non necessitate cogente s; libera uoluntate amalo
abstinent. & similit mali abono. Itm opponit de hoc quod ieronim
dicit. solus deus est in quo parati cadere non potest. ceteri ai sit
liberi arbitriū utraq; parte sua possunt flectere uoluntatem
s; qualte hoc intelligendū sit ex his uerbis ysidori conieere possim.
Angeli mirabiles natura. in mirabiles gracia. unde uidetur
concedendū. boni angeli possunt peccare ex sua natura. i. eoz na
tura non repugnat ad hoc. nec tam concedendū est boni angeli
possunt peccare. s; potē peccare non possunt. i. gracia p qua confir
mati sunt. ad hoc repugnat. Et quāquā mali p malicia obstinati
sūt. tam uiuace sensū non amiserunt. quia ut dicit ysidorus.
triplici acumme sciencie uigent. subtilitate nature. experientia
tempoz. reuelacione superiorū potentati. Aliq; spmib' malis que
da uera de temporalib' rebus nosse pmittunt. parti subtilitate
sensus. parti experientia tempoz. calidiore. ppr tā magnā logi
tudine uite. parti scis angelis quod ipsi ab omnipotēte dō
discunt & iussu eius reuelantibus. Aliquando aut idē neficiū
sp'era que ipsi acturi sunt uelut diuina dō predicunt. Luert
tm si p'scū fuerint sui casus. s; si facti lapsū p'scuerunt. aut
uitare noluerunt. & ita stulti & maligni erant ante lapsū aut
uitare uoluerunt. s; non potuerunt. & ita erant miseri ante
quā caderent. propt hoc inuicementia dicit augustini sup
genesis eos sui casus n' fuisse p'scios. De ordine. viii. uisione

Post supra dicta uidendū est quod scriptura noue or

dines angeloz esse restat in pluribus locis 7 inueniunt in istis ordinibz tria
terna esse 7 in unoquoq; tres ordines ut in unitatis similitudo in eis p^{aliis}
creaturis inuenitur in p^{aliis}. Sunt eni tres superiores, tres inferiores, tres
mediū. Superiores seraphim cherubim, throni, mediū. dinationes p^{ncipatus}
prestantes, inferiores, uirtutes angeli, archangeli. Hic uidecū est quod
apellemus ordine. 7 utriū ab ipsa creacione fuerit ista illa distinctio
ordinū. Ordo angeloz dicitur multitudo celestiu spirituu, qui ut se p^{aliis}
aliis assumuntur in aliquo dono, ut seraphim, qui p^{aliis} ardent carita
te. Seraphim eni interpretat^r ardens. Cherubimq; qui p^{aliis} inscientia
emanet. Cherubim naq; plenitudo sciencie interpretat^r. throni uirtute
tant sedes. throni ut ait g^g. uocant^r qui tanta dignitatis gracia repler^t
ut in eis sedeat d^{us} 7 p^{ros} iudicia sua decernat. Dominationes qui po
restate principatū transcendant, principatus uocant^r qui sibi sub
iectis, principant^r. dū que sūt agenda disponunt eis ad ea empia dū
na ministeria principant^r. potestates hū qui hoc potenus ceteris in h^{oc}
ordine acceperunt, ut uirtutes aduersus eis subiecte, earū refrenant^r
potestate, ne homines tēptare ualeant quantum desiderant, uirtutes, q
quos signa 7 miracula frequenci⁹ fiunt. Archangeli qui maiora
nunciat. Angeli qui minora. Et quia mai⁹ donū est caritas quā sci
encia, idō superior ordo a digniori dono nomen accepit. Itē manifest
scire quā iudicare, sciencia naq; informat iudiciū suo 7 de aliis
Et ita secundū excellenciā donoz assignat^r excellenciā ordinū. Et
tam sicut g^g. ait, illa dona omnib⁹ sunt cōmuna. Omnes eni ar
dent caritate 7 sciencia pleni sunt. s; quanto superiores tanto ex
cellenciā ea p^{aliis} possident. dū, nulla suma ciuitate quisq; ordo
eius rei nomine censetur, quā in munere pleni⁹ accepit. Hic oritur
questio huiusmodi. Si quisq; ordo pleni⁹ possidet illud donū a quo no
minatur, tunc cherubim in sciencia p^{iminet} omnib⁹ s; qui magis p^{aliis}
cognoscat, tam eni cognoscat^r quantum diligit^r d^s. Itaq; seraphim in
solū in caritate, s; etia p^{iminet}. hūc quidā exponunt sic illā
auctoritate. Fuis rei nomine quisq; ordo censet^r quā in munere
pleni⁹ accepit, pleni⁹ non ad omnes s; ad inferiores intelligit^r. ut
nos possum⁹ dicere quod illa comparatio fiat non ad angelos s; ad

alia dona. sicut autem in hominibus cum idem habeant plures uirtutes. in
 uno pleni alius. ut iop patientia. dauid humilitate. ita et in ange-
 lis. unde sic exponi potest. illa auctoritas. et rei nomine. quibus
 ordo ceu qua in minere plenius accepit. omnibus aliis. sed aliis
 donis. Hic restat inquire si ordinis isti a creatione eorum fuerint.
 quod ita fuisse constat. cum auctoritas dicat de singulis ordinibus
 aliquos occidisse: sed ex alia parte non potest dici. quod tunc co-
 mitate arderent. Non ergo uidetur quod tunc esset seraphim. ad
 quod potest dici quod quauis in principio creationis sue non
 arderent caritate. tamen in hoc erat erat ille ordo. ab aliis dis-
 cretus quia ad diligendum habilius erat ceteris. Sicut enim
 uidemus in corporibus quod in natura sua quedam sunt alius ma-
 gis solida et firma. magis etiam alius munda et clara. sic et illis
 spiritualibus naturis. uentibus suis puritate et excellentia et
 essentia. et uniformi differentia. Gradus in ipso ex ordine huius
 potuerunt esse in quibus alius superiores. alii inferiores.
 superiores qui natura magis subtiles et sapientia amplius pro-
 spicaces. Inferiores qui natura minus subtiles et sapientia min-
 us prospicaces conditi sunt. sed istas discretiones inuisibiles. inuisi-
 bilibus. solus ponderare potuit. qui in numero et pondere et in
 sum fecit. Querit si omnes eiusdem ordinis sint et aequales quod
 quibusdam uisum est. sed illud non potest stare. cum scriptura dicat.
 Lucifer cunctis aliis excellentior est. que constat fuisse de or-
 dine superiori. et tamen in illo ordine excellentior. Sicut enim omnes
 uirgines unius ordinis et tamen unus ex cellit alii in uirginitate.
 sic et in angelis potest esse. Igitur quod decimus ordo de hominibus
 compleri debeat. Mali enim angeli cum de singulis ordinibus cade-
 rent fecerunt unum ordinem. quia in malicia similes. licet ipse
 in eis dicatur ordo. et ille de hominibus restaurat. Unde scriptura
 dicit decimum ordinem impleri de hominibus. sed cum agitur dicat assu-
 mendos esse homines in ordinem angelorum. quidam in ordine su-
 periorum. qui scilicet magis ardent caritate. quidam in ordine in-
 feriorum. qui scilicet minus perfecti sunt. non uidetur quod de hominibus

dicimus ordo fiat: s; tam remaneant. Ad quod potest dici quia
 secundū conuenientia donoy qua habent cū anglis dicunt:
 mōdi inordines angeloy. s; scdm naturā quā habent differēt
 ab illis alia ordinē dicunt facturi. Et quāuis de hominib;
 restitueret quod lapsū est in angelis p̄t quod ait apostolus
 Instaurare omnia in xp̄o que in celis ⁊ in terris sunt. n̄ ē
 intelligendū quod solūmodo pills qui ceciderunt: fact
 sit homo. Licet enī angelus non cecidisset: homo non munit
 factus esset. vnde gg. quod non sit homines electi uita m
 merū eoy qui ceciderunt: s; uita numero eoy qui p̄m
 serunt. 66. quia enī sup̄na illa ciuitas ex angelis constat.
 quā tam crechōj humanū genus ascendere: quanto illi
 contigit anglōs remansisse ut scriptū est. Statuit t̄m
 gencū. uita numerū angloy dī. *De missione angloy*

Vi uē ut vr quedā auctoritates uelle quod non omni
 angelū mittant̄ ut in danielē: milia milia ministr
 bant ei. ⁊ deoꝝ milia assistebant ei. h̄m dionisiꝝ in g
 rarchia. Girarchia in̄ptatur quia deplacōne angeloy
 ubi agit̄. Superiora illa agmina abintinus nunqm̄ rec
 dunt. qm̄ ea que p̄minent. t̄m exterioris officii nunquā
 habent. Istis auctoritatib; dicit̄ quidā quod non mittant̄
 nisi inferiores. s; h̄c opponit̄ illud quod esayas dicit. Wo
 lauit ad me agnus de seraphim quod na soluit dionisiꝝ.
Hū sp̄s qui mittuntur: p̄cipunt eoy uocabulū. quoy ge
 runt officii. vnde dicunt illū angelū qui missus est ad
 elia ut mandaret labia p̄tere fuisse de ordine inferioroy
 s; idō apellatū seraphi quia ueniebat incendere ⁊ consumi
 delicta p̄tere: h̄m dicit̄ apostolus. Omnes sunt administrator
 sp̄s in ministeriū missi. vnde uidet̄ quibꝝ quod omnes mi
 rant. ⁊ quod ille qui missus est. ad nunciandū sc̄m sc̄oy
 fuerit de superiori ordine. s; opponit̄. Quare ḡ non omnes
 apellant̄ angeli s; duo tam ordines inferiores. quia sep̄u
 ⁊ quasi ex officio in uncto hōo habent illi ū ordines. nec deb

117
 amb; m̄

QVI BVS modis peccati fiat. duobus modis peccati committitur
 vt dicit isidorus, cupiditate & timore. *¶* **S**unt in peccando
 du' quiseq; t' uult adipisci. quod cupit t' timet. ne in currit qd
 meruit. heri peccat homo utse indm & inparum. Illud quod fit
 indm dicit' delictu'. aut p'urum. indigna participatio sacram
 toꝝ que peccata dicunt'. fieri indm. quia in istis maior' concept'
 di' fit. illa que fiunt t' inos t' inparum. non delicta s; peccata
 dicunt'. delictu' quoq; appellatur. qm' relinquimus facere qd'
 uidem'. Peccati quando facimus quod phibemur. tam indiffe
 rent' alium p' altero ponit. hm' qd' dicit. vii. capitula uitia t' p'n
 cipalia. hoc scilicet supbia. inuidia. ira. accidia. tristitia t' auari
 cia. Gula. luxuria. de istis quasi. vii. fontibus. omnes animar'
 corruptiones. emanant. It'eo dicunt' capitalia. quia maiora
 sunt aliis. cu' alia eque magna. in maiora. s; capitalia ex quib'
 erorunt' om' mala. Nullu' est eni' qd' anullo hor' sit erori.
 Supbia est amar' excellentie p'prie. nec uitu' est qd' excelleret
 amamus. s; quia illud qd' est. scilicet excellentia participatioe.
 usurpare contendim'. quasi singuli possessione. s; ut. iiii. sp'et
 supbie: ut qd' dicit. Prima est cu' homo bonu' habet. qd' sibi at
 tribuit. scda cu' credit ad' esse datu'. s; tam' p' suis meritis. t'cia
 cu' se iactat habere qd' non habet. quarta cu' ceteris despectu'
 singularit' uult. uideri. hec ultima species uicium p'parat
 diabolo quei p' angelis esse uoluit. Ex supbia primo loco nascit'
 inuidia. que est addita aliene felicitati. cu' eni' supb' uidet
 p'ximu' in eode' bono equalē. Licet p'se exaltari. incipit inuide
 illi. & inde exleui inuidia. ad ira' erga p'ximu'. Ita est om'ia
 doloris impatientia. ista tria omni' interiori bono humane
 spoliant. tria eni' sunt diligenda. d's p'ximis nos ipsi su
 pbia tollit d'm. inuidia p'ximu'. ira se ipsu'. Nondē sequit'
 accidia. que est m'ia' confusio. siue m'ia' iusticia. & quia
 ment' humana sine aliquo gaudio uiuere non potest
 amisso m'iori euaget' ad exteriora. quod facit auaricia.
 que est inmoderat' amor. & cu' ia' delectet' exteriorib' p'is

delectat ~ utio. qd est pame nature. scilicet gula que est
 in moderatus amor edendi. inde luxuria que est libidi
 nose. uoluptatis appetitus. Supbie supponunt cetera. non qd
 de illis predici. s. post ea ponunt ut matre. alioy est eni sup
 bia. radix omnium maloy. radix q supbie. non est magi su
 pbia. omnium maloy radix. ad quod pot dici. qd insupbia
 sit auaritia. cu supbia sit amor pprie excellentie. vreni
 aug dicit. Qd auarius illo cui ds non sufficit & pot dici. S
 pbia. est radix omnium maloy. idē malarū affectionū cupidi

Cras. u est radix omnium maloy actionum. Que sit d. fere
 oht. vii. uirtia. septe uirtutes quas paruit. ^{cia i. r. vii.} uirtutes
 septe dona sps sci. Intra dona & uirtutes. hec est differe
 na. quod dona sūt primi motus in corde. quasi quedā sem
 na uirtutum iacta. sup terra cordis. ^{oht. vii.} uirtutes qñ
 seges. que ex ipsis consurgunt. Sunt eni effect donoy quādo
 habitus boni tā confirmati. Et dicunt. uii. dona. septe sps
 vnde in apocalipsi uidit iohannes. septe spū discurrentes
 ante thronū dī. sps dicunt idē aspirationes. que pcedunt
 uirtutes. & sūt dona solūmodo & n̄ merita. uirtutes sūt dona
 & merita. In illis eni opat ds sine nobis. in istis opat nobis seu
 ex amore qui est vniuū sapientie nascit humilitas et hū
 pietatis. mansuetudo nascit. & ita p singula que numerant
 sibi. Beati paupel spūm. hic uidendū est. uū. esse timores ut
 sit. ag. Seruiliū. mandan. uicialis filialis. Seruiliū est a malo
 cessare ppena. ab homine instante. retenta tam uoluntate
 mali. Mundanū est cessare a bono ppenā que timet ab hoīe
 ut uipetro fuit. Est p̄ca timor diuini. timere dñm. p̄ca penā
 & p̄sentē & gehemate. si tam dñm timet. penā p̄ca sñ dilectione
 boni. angor & p̄ncet tormentū habet. que scilicet est maloy. et
 seruiliū est timor iste. Si autē timet aduincta iocunditate. in
 uicialis est. & hic timor est uicariū sapientie. quando homo incipit
 sapere & gustare dñm. u. amor & spes in se inuicē comitant. vñ
 legit. timor u est sine spe. & quāto pl bona uoluntas crescit.

idē caritas tantomagis penē timor est de orser. Si ū sola sal
 fit. dilectio sit filialis ⁊ castus. qui ymanet in solm scilicet. Constat
 itaq; quod timor inuicialis est. non est sine caritate. non dico
 pfecta s; inchoatiua. vnde iohannes in epla sua inquit pfecta
 caritas. foras mittit timore. scilicet inuicalem ubi inuicem. qd n̄ licet
 pfecta est. tam caritas in timore inuiciali. seruile ⁊ mundanū
 timore p̄hibet ap̄s dicens. Nolite timere eos qui. o. c. tam ū
 minus n̄ hnt qd faciant. post de inuiciali timore supponit
 dicens. s; eū timere. qui pot. a. 7c. mittere in gehennā. q̄ n̄ p̄cipit
 nisi in eo caritas. ut si n̄dū pfecta esset. h̄e notandū qd aliquō
 in diuina scripta iste timor apellat. seruilis. quia seruili est
 affans. q̄ ⁊ ubi timore cessat a malo. hic s; ille timor facit
 cessare a malo op̄. ⁊ n̄ uoluntate. iste ⁊ op̄. ⁊ uoluntate. Beda
 sup̄ parabolas dicit. qd utiq; timor cessabit in futuro. vnde
 uidet̄ contrariū qd psalmista dicit. timor dñi sēs ymanēs
 in seculū seclī. s; pot̄ sic exponi quod dicit. Beda utiq; timor
 cessabit in aetnū. utiq; affectus timoris. Effectus inuicialis timor
 1. timere puniri. Effectus filialis t. timere separari. dug
 timor est gratias amat. non timens puniri s; separari. N̄ enī
 timent pfecti gehennale penā. s; separari in presenti pot̄ aliq̄
 culpa. Infitio ū nec separari nec puniri timebunt. ⁊ tam̄ ibi
 erit. timor scilicet reuerentia. duo enī. in ipso dō atten
 diunt maiestate. ⁊ pietate. Ea maiestate reuerentia expi
 atate dilectio. itaq; maiestate timebunt. i. e. ei cū reueren
 tia subditi erunt. Solet queri utrū in ipō utiq; timor fuerit
 quod filialis in eo fuerit constat. Reuerentiā enī dō exhibe
 bat. secundū humanitatem. Inuicialis ut quidā dicunt nō
 fuit. scilicet in eo. de illo quippe dicit iohannes in epla sua. p.
 fecta caritas foras mittit timore. Si quis dubitat ap̄m
 summe pfecta caritate habuisse. h̄ timor inuicialis est
 timor gehenne. s; ap̄s non timuit gehennā cū esset in
 manus ab omni peccato. unde certus erat. qd ille penē
 nullom̄ comprehenderet eū. s; opponit. qd clara enumerat.

septē dona fuisse in xpo dicens. Requiescat sup sps sapien
 tie. 7 intellectus sps. 7 filii sps scientie. 7 pietatis. 7 sps amoris
 dñi. s; ut dicunt qd est in broz attribuit xpo. non cui apl
 in se donū. s; in corpe suo. It opponit eis quod in xpo plenitudo
 omnū bonoz fuit. q; 7 istud donū in xpo fuit. quod ipsi ita
 solvunt. non habuit. apl in se singula dona cū n̄ habuit ve
 ritentia. p peccatis que quide donū dī 7 tam plenitudine
 omnū bonoz habuit. quia ei ad pfectionē nichil defuit.
 s; si timorē inioralē. t penitentia ^{alia} continentia. q; 7 si donū
 impfectoz sunt tam habuisset. sine dubio n̄ pfectionē daret
 s; ut pfecte in tui tam facerent. alius uider quod in xpo
 fuit illud donū quod est amor inioralis. Hec tam concededy
 est. quod in xpo fuit inioralis timor. Timor dñi naq; unū
 donū est de illis. vii. n̄ duo s; duos. sc̄m effectus. secundū
 unū effectū dicit inioralis. secundū alīū castus 7 filialis
 Et secundū hunc effectū fuit in xpo. fuit q; illud donū dī
 quod est inioralis timor. 7 tam in xpo non fuit timor iniora
 lis. quod non secundū illū effectū apl habuit timorē. Sicut
 sunt duo quoz unus habet impfecta fide. alius pfectā
 7 constante. vna tam dicitur habere fide. unā ueritate. Hec
 tam inde sequit. si habet eandē. 7 ita impfecta. q; ille in
 pfecta. 7 istud pbalus uider. quā qd pruis diximus. illis
 tam concedunt hoc uerba. Xps habuit timorē inioralē.
 7 gehennā timuit. 7 tam certus erat quod n̄ posset eū cō
 prehendere. aliquis in magna turri positus timeret p

Capitū ex qdā errore quāuis cert̄ esset n̄ rueret.
 ONT KA peccata tā originaria **De sacramento.**
 Quā actualia. de quibus iā diximus inuenta s̄
 sacramentoz remedia. de quibus hec tria considerā
 da sunt. quid sit sacramtū. quē institutū. 7 in quib
 constituat. Aug. sacramtū est sacrē rei signū. Itē
 sacramtū est inuisibilis gracie inuisibilis forme.
 Ut in sacramento baptismi significat ablucio iniorum

nulla formā exteriorē & visibile. vniū quodq; sacramētū illi rei
 similitudinē debet habere cui est sacramētū. vnde aug. Si
 enī sacramēta quandā similitudinē earū rerū. quarū sacra
 mēta sunt. non habent omnino omnia sacramēta non essent.
 Opponit quod p̄dicta diffinitio non conpetat solis sacramētis
 cū & ante sanctificationē hoc congruat. aque ut sit utilis illi
 forma. inui gr̄e quia sicut differunt. aqua corporis sordet. na
 p̄gracia. fontes anime. s; ut solis sacramētis conpetat. sic in
 telligendū est. sacramētū est inuisibilis forma. inuisibilis
 gr̄e. in eo collate quā scilicet. confert sacramētū ipsū. n̄ enī
 solūm signū facit rei. s; etiā efficiendo. & hoc est quod distat
 in signū & sacramētū quia adhuc sit signū non aliud enigit
 nisi ut illud significet. cui p̄hibet signū. non ut conferat.
 sacramētū ū non solū significat. s; & confert illud cui est sig
 nificatio. Itē hoc vit est. quia signū potest esse p̄ sola signifi
 catione quāuis careat similitudine. ut circulus tūm. s; sac
 mētū non solū ex institutione significat. s; etiā ex similitu
 dine representat. sicut enī iā diximus sacramētū semp debet
 habere: aliquā similitudinē cū rei cui cōducit sacramētū est
 Sciendū q̄q; est. quod sacramētū apellat quādoq; in sacra
 scriptura res sacra & mystica sicut sacramētū in carnationis
 de inde iudendū est quare sacramēta sunt instituta. Ina
 sunt p̄pt que instituta sunt. p̄pt eruditionē. humiliatiōē
 auertationē. p̄pt eruditionē. quia cū homo ante peccatū
 cognitiōē ueritatis. & tunc sine medico posset d̄m uidere
 p̄supbiā excecatur est & ut ad cognitiōē redeat necessaria
 sunt hec inuisibilia s; que erudit̄ mens ad intelligenda
 uisibilia. p̄pt humiliacione. quia cū naturalis creatū
 tantē dignitatis esset. ut non ipsū sibi bonū esset. s; id solū
 quod est summū bonū cū aliis rebus b̄quod sunt. sit summū
 bonū. ut lapidi ligno ut illud optineret ante peccatum
 non aliud oportebat. nisi ut desideraret quā sideraret
 agnosceret suū esse bonū. si autē sciret summū bonū esse.

sciret illud esse melius se. quia quodquid bonū est alicui' est
ipsi melius est. eo qd' si sciret. sciret esse meli' se subiaceret ei.
7 hoc desiderio haberet illud. quia tante libertatis est rati
onalis natura ut nunquā illud bonū possit habere. nisi uo
lent. ipse ipsa sola munditiū uenit. s; quia supbia hō illud
amiser. p' humilitate' recipere oportet. s; non suffic
in hoc solo humiliari ut subiacer' dō. quia 7 hoc ante pecca
tū debebat. postquā plus oportet facere. 7 dō sunt infinita
sacramta. ut non solū subiaceret' dō s; etiā inferiori nature
ut in istis querat homo salute'. s; non ab istis. Magna enī
humilitatis exhibitio est in istis inuisibilibus. 7 homine
mutis in istis inferioribus salute' querere. p' exercita
tione' constituta. quia cū non possit homo esse sine exer
citacione. ut remoueret' a malo. exercitacione 7 supflua
7 exerceat se in bona instituit dō sacramta. 7 eorū certa loca
ut in ecclesia audiat' missa. 7 ibidē sacerdoti confessio fiat
7 similia. tria sunt genera exercitacionū unde ut edifi
cacionē anime' p'net. secundū ad corpus fouendū. Tercū
ad anime' subuersionē. primū induit. ultimū p'hibuit.
mediū concessit. tria sunt in quib' consistit sacramtū. Reb'
ut aqua oleū 7 fū factis ut submersio. insufflatio. dictis
ut inuoca. rebus factis dictis. ut in uocatio trinitatis. Hic
potest queri cū istis sacramtis p'cipue constat salus hominū
quare ab initio non fuerunt instituta. ut ab initio esset sa
cramtū baptismatis. sacramtū confirmationis. 7 c. ad dō
pot' dici. sicut paulatim creuit p' uicula temporū cognitio
fidei ita congruebat. ut tunc essent obscura sacramta. in
quia ueritas in luce uenerat manifesta. cū enī circūcisio
7 baptisim' signa eidē gr̄e intus a peccato liberantis. mani
festi hoc in baptisimo significat' qd' abluit totū corp' quaz
mercuriacione que uni partem tam pelliculā aufererat. hoc
ab initio mundi 7 in tempore natalis legis. 7 in tempore scriptur'
legi' contra peccata originalia. 7 actualia fuerunt sacramtorū

remedia. prius sacrificia ut isti abel. noe. & aliorum fidelium postea non solum sacrificia sed etiam circumcisio que fuit tempore abrahe impata. 66. in moralibus. quod apud nos ualet aqua baptismi tunc hoc agit apud ueteres et per paruulis sola fides. et per maioribus uirtus sacrificii. et per his qui per habrahe semine per dierunt iustitiam circumcisionis s. etiam cum paruulis sacrificia. offerret quomodo uerbum erit quod dicitur quod per paruulis sola fides. ad quod potest dici quod per sola nec excludunt sacrificia. si dicitur sola fides. i. uelata. et in mysterio uelata tunc fuisse in paruulis. i. in his quibus non erat facta relatio futurum in carnationis uirtute sacrificiorum intelligebant. quod scilicet illud significauerant. illa sacrificia. Circumcisio habrahe impata fuit. que octaua die fiebat et lapideis

In carne precipue idem uisus est fieri. quia in remedii ista uita est fieri contra originale peccatum. quod apparentibus contrahimus. per magan in concupiscentia que in parte illa dominatur magis. et significabat circumcisio carnis circumcisione mentis quia in mun dabat anima a uirtute. Octaua die idem fiebat. et per octauam significabat resurrectio. quare post hanc uitam que uoluit. septem diebus et ibi erit perfecta circumcisio. quando liberabit caro a seruitute corruptionis. Duplex itaque erat res illius sacramenti circumcisio a peccatis que est in anima et circumcisio a peccato et ab omni pena peccati que erit in resurrectione. et in anima et in corpore. Constat itaque tres circumcisiones esse. prima est sacramenti et due sunt res illius sacramenti scilicet lapides. xpm significant. de quo ap. s. petra erat. xps qui tollit peccata mundi. De mulieribus querit. quod res illa omnia originale. habeant. fide. sacrificia et oblationes. Solet et queri de paruulis qui moriebantur ante octauam die. remedium haberent et uirtute dampnarent uideri dicere quod dampnarent dicunt. qui nunc per auagelum terribilitate ac salubritate clamat nisi qui renatus fuerit ex aqua et spiritu. scilicet si potest

introuit in regnū dī. ipse ductū clamat p̄ sua lege. Mascul^{us}
caro prepuerū non fuit circūcisa p̄bit anima de populo
isto. qui pactū meū irritū fecit. S; melius uidet hūi
relinquendū iudicio quā temere aliquid iudicare. Quertū
quod distet int̄ baptisimū & circūcisionē. quantū ad efficaciam
Beda idē salutare curacionis auxiliū. circūcisio in lege
contra originalis peccati uulnus agebat. quod nunc bapt
a gracie releuare gracie tempe consueuit exopto qm̄ regni
coelestis. unuā nec dū imitare poterant. tam in sinu habita
he. post morte beata requie consolati. sup̄ne p̄cis ingressū

Ospe felici respiciendū. **De x. p̄ceptis.**
Ictō que fuissent remedia ante lege qm̄ peccata
restat uidere. que sint sup̄ addita p̄ ipsā lege dat
ista consideranda. quare sit data. & quibus. & quando. & ubi
Lex scripta data est idō ut repararet lege naturale & reu
scere faceret. que post peccatū oblata erant & ut populū
rudē legibus figuris ad futurā uirtute prepararet p̄mū
efficat p̄ naturalia. decem p̄cepta ū s; p̄ figuratiua ut
de agno pascale & similia quibus data est. Semine abrahe
.i. ru. tribubus. quia. ru. filiū israhel p̄cesserunt. sic p̄
quertū. quare istis solis. ad quod potest dici. quod idō im
populo & non omnibus sit data quia in figurā fuit p̄posi
ta. unde apostolus. Omnia in figurā illis contingebat
& sufficiebat ostendere. in uno quod causa figure exē
pli p̄ponat adō. s; noua omnibus in p̄atur. que non
figura s; res ipsius figure. Et cū essent in ipso illo p̄fati
aliqui mediocres. pessimi. p̄fectis insigni fuit data
sicut & circūcisio abrahe. Mediocrib; impedagagū
ut faciendā doceret. uitandā p̄beret. errata
p̄nuendo corrigeret. Pessimū ab irata iudi
cio in uindictā ū data est. ut qui inordinat
est. in. s; econtra ap̄o patre bonis p̄tis a est. ut
que iustus. iustificet amplius. quando data est

7. die ab egyptu immolatione paschalis agni. Sicut 7 no
 ua lex data est. ap[osto]l[us]. 1. ip[s]i scribens in corde. 1. die post immolati
 one iteri agni. 1. xpi. ut in monte sina sicut sermo p[er]fectione
 noui testamenti continens que xpi facit in monte. In ueteri
 testam[en]to sicut in nouo tria continent[ur] p[er]missa sacramenta
 p[re]cepta p[er]missa ueteris. bona temporalia unde 7 uer[bi] di
 citur. in quibus tam licet obscure figurabant[ur] eterna
 p[er]missa noui beattitudo eterna. Sacramenta illius cruce
 c[ri]stis que 7 ante lege. 7 obseruantia sabbati sacrificia
 etia multa 7 agni paschalis. et his similia. que cu[m] non e[ss]e
 prius. sup[er]addita sunt in lege p[er] que futura ueritas
 manifestus qua prius monstrabatur. occulta sacramta
 noui baptisimi. 7 cet[er]a. Ideo aut[em] bruta animalia sibi
 deus immolari uoluit ut populu[m] in suo cultu exerceat
 7 eos ad idolatria reuocaret. ne scilicet ea demoniis
 immolaret. Nunc de p[re]ceptis restat dicere. In p[re]
 ceptis comprehenduntur naturalia 7 figuratiua. Na
 turalia dicunt[ur] illa decem que naturali manant lege
 neo sunt in scripta lege inchoata. s; reuocata qua
 p[er] peccati erat. deleta. hec sunt illa decem manda
 ta
 sunt 7 moralia dicuntur. nec sunt t[er]minata in noua
 lege. immo p[er]fectus ad triplota significatiua ad temp[us]
 data sunt ad futura uirtute p[er]signanda. ad o[mn]e preui
 sa 7 uirtute ad impleta fine acciperent In illis. x. p[re]
 ceptis dilectio di p[er] primum imp[er]atur tria que in prima
 tabula ad dilectione di. vii. alia que in secunda tabula
 ad dilectione pximi rescribit. Primum p[re]ceptu[m] prime
 tabule tale est. Audi israhel deus unus est
 p[er] illi ad orabis. 7 illi soli serues. h[ic] uidentu[m] est quod
 alia seruatus que soli ad exhibenda est que grece dicit
 latra 7 alia que etia hominibus exhiberi potest
 que grece dicit[ur] sebennus hominibus reuerentia
 exhibere sicut ap[osto]l[us] precipit. s; non sicut deo. unde

illud meū honorē illi dabo honor iste est illa reuerentia qua
soli dō exhibemus quod est tota mente ꝑ humilitate ꝑ deuo
nonē ei substernere ꝑ ip̄m principiu ꝑ fine om̄s boni crede
ꝑ hoc modo solus d̄s adorandus. ꝑ ista seruitus sicut d̄m
mus. Ita tria dicunt ꝑud grecos. vnde ut idolatrie d̄m
qui hunc cultū creature tribuunt ꝑ uenientes creatū
potiꝑ qua creatori quod d̄i est idolo attribuentes. de quo di
cit ap̄t̄s. idoliū nichil est in mundo quod non de materia
dictū est. sicut de lapide ꝑ ligno quod creature d̄i sunt.
s; de forma uider̄ esse. dictū idō nāq; forma dicit ꝑ illud
ꝑ ꝑrie idoliū dicit. au imprimatur forma aliqua ut
colatur tamqua d̄s. que forma non est opus d̄i. nec
hominis imitantis d̄m quare non nichil est. quod quid
namq; est ꝑ opus d̄i ꝑ imitantis hominis d̄m. i. illud
ꝑ ꝑrie quod idoliū appellatur. vnde ita dictū est. si d̄i
ceretur corporeus angelus nichil est. non negaret
angelū esse. neq; corpus s; ex illis duobus unū eē
negaret. Ita quod dicit idoliū nichil est. negat esse
aliquid illud quod ipsi putant esse idolum
s; unā personā ex simulacro. ꝑ sp̄m ꝑsidente
constante sicut ex corpore ꝑ anima unius homo
Putabant enī quod uiueret idoliū. ꝑ loqui posset tāq;
ꝑsona constantis ꝑ simulacro illo ꝑ ex spiritu illi si
mulaero ꝑsidente. ꝑ illud tale nichil est. Secūm
ꝑceptū est non assumas nom̄ d̄i in uanū. sicut ꝑ
ceptū ad patrē ꝑner. ita illud ad filiū. in uani
enā assumit nom̄ d̄i qui credit filiū d̄i hominē
esse tam. In uanū enā assumit d̄i nom̄. qui au
ad orat. quia ab eo factus est ꝑ quia ab eo redēptꝑ
vnde ip̄s dicit. Creditis in d̄m ꝑ in me credite ut
intelligamus eū non solū adorandū a nobis in d̄m
nitate qua condidit s; enā in humanitate redēmit.

Unde ppha adorare scabellū pedū eius quō sem̄ est. Qui enī
 sic adorat humanitatē xp̄i. i. cū quā inhumanitate redemit
 n̄ creaturā s; creatore adorat. Tercū ad sp̄m sem̄ p̄tinet. obser-
 ua die sabbati. i. ex peccata requie phumanitate dī p̄ sp̄m
 sem̄. In secunda tabula primū preceptū ad carnalē patrē refert
 sicut primū primę tabule ad patrē celestē. Quod tale est ho-
 norā patrē tuū ⁊ matrē tuā. ⁊ s. l. s. t. honora in his que contra
 dñm summū patrē non sunt. obediendo. ⁊ in necessitatib; suis. q̄ntū
 potest subueniendo iūis longeuus. s. t. scilicet iuuentū. Secundu
 preceptū non occides homicidiū fit istis modis. Manu. lingua. ē
 sensu Iudei enī quāuis manū xp̄m non occiderēt. linguas tam
 occidunt. Consensu quoq; humilitatis multe homicidie sūt
 Unde qui odit fr̄m suū. homicida. e. t. Iudici licet occidere
 et si zelo iusticie; h̄ facit. non committit homicidiū. Tercū
 p̄ceptū non mechaberis. Duplex est fornicatio. spiritualis deq;
 pdidisti om̄s qui fornicat abste. Et corporalis de qua augu-
 dicit. in euāglio. phibet dñe om̄ne concupiscentiā dicens qui
 uiderit muliere ad concupiscentiā eā rā mechatur est in corde
 suo. h̄ lege enī inchoata sunt hec mandata. In euāglio confir-
 mata. Quartū p̄ceptū non furtū facies. Subfurtū compre-
 hendit sacrilegū quod est auferre t de sacro sacri. t non sa-
 cri de sacro. ⁊ cetera. Sacriū apellat. quodquid mancipatū est
 cultui diuino. siue tēplū siue res tēplū. Rapina enā sup
 furtū comprehendit. Qui enī furtū phibebunt rapinā non i-
 misit. de qua inquit aug. Quādiu res p̄t̄ que est peccatū
 est non reddit. nā ḡ penitentiā h̄ fingit. s; rapina usura
 comprehendit. Iſr. Usuras querere aut fraudare aut rape-
 mehil int̄ est. Comoda fr̄i tuo ⁊ accipe quod dedisti ⁊ superflua
 ne gr̄as. Aug. Usura plus accipe quā dare. Quod filii isrl̄
 egip̄tis fecerunt. non fuit furtū quā ex familiari man-
 dato. s; enī ille qui lege dedit alit̄ p̄ceptū n̄ transgredit̄ lege q̄ ei dedit.

QUINTVS p̄ceptū non falsū testimoniū dices. Iste phibet. De mda.

putari s; quia omne est mandatum. dicendum est quid sit mandatum et
quod mandatum est putari. Aug. mentari est contra hoc quod animo
sentit loqui. Opponit de iacop qui matre consulente dicit pat
ego su esum quod ipse contra scientia dicit. Vere eni se non ce
clau. Aug. tam in libro secundo sup euanglium inquit. Iacop qd
de matre fecit auctore ut patre fallere uideret. si diligenter at
tendar. non est mandatum s; misterium. he. opponit de iosep qui dicit
fratribus suis p solute pharaonis exploratoribus istis dicit
se augurari in eipho. quod tam uerum non fuit. Quidam dicit
quod mandatum fuit. s; non tale mandatum quod peccatum
sit. Dicunt eni quod omne mandatum sit. s; illud solum qd ad
intentione fallendi. Intentio iacop erat matre obedire. similiter
iosep. non intendebat fallere. s; non tunc cito uolebat manifestare
s; non uidere uelle. Aug. dicens. qd nec putat alicui me
datum sit. Melius itaq; uidetur ut eos esse mentatos dicam
et familiari mandatio s; dixisse sicuti y hebrei ex causa
a furto p familiari mandato. cu eni matre iacop p ipm scin
et h preciper matre obediendo spu sco obtemperauit. he. op
ponit si quidquid dicit contra. s; q. a. s. est mandatum. et illud
ipsi est uerus ds. uerus homo cu dica. hoc uidetur contra
conscientia s; nullus auderet dicere. hoc est mandatum.
ad quod potest dici. quod illud est uerum quod dicit non
mandatum. etiam iste mentit. Sicut iustus se putans
uerum dicere falsum dicens non ment. Aug. mendacium non.
Nemo est iudicandus sane mentari. quod dicit falsum
quod uerum putat. quia quantum in ipso est. non sa
lit ipse s; fallit. Ille potest contrario mentit qui dicit
uerum quod putat. uerum falsum. he. Aug. Mandatum est
falsa significatio uocis cu intencione fallendi. qd sic
debet intelligi. cu intencione fallendi. que tunc uent
t postea aduenit. quandoq; eni cu aliquid promittitur
non tunc uoluntate fallendi habet. he. Aug. Cum
causa humilitatis mentaris. si ante quam mentaretis

peccator mendatio effigeris. si enim peccator te dicit. et ita non credit
 ueritas non est. Ieremus dicit augustinus. quod psalmiter altius non sit
 mendatui. celare namque licet ueritate ut non pdat ei qui qrit
 ad occidendu. s; negare non debet ueritate. Opponit sic contra
 illud. Si bona est intentio. bona est opatio. s; qui negat se uidisse
 illu. tam eni uiderit. bona intentione facit ut liberet amone.
 Ad quod pot dici. bona intentio. illa que non est. s; conscientia
 licet sit pia. h debet eni bona intentio habere. ut sit pia et iusta
 qua non est uirtus iudicia sine officia. Quidam tam dicunt. il
 lud non esse peccatu. hoc aug adterrore dixisse. ut homines
 a mendatio terrent. opponit de obstetricibus et de map quod
 p tali mendacio remunerare sint. s; ut dicit aug. non p men
 datio remunerare sunt s; peccate. Duo eni in huiusmodi menda
 tui attendunt. affectus pietatis quo adhuc dicunt et ipsu
 mendatui. affectus q remunerat non ipsu mendatui loco

Nsa mdatia et iromp mdatia si sunt. *Quid sit p iurium.*
 vno uidendu est quid sit iurium. Iurium est mda
 tum. iuramento confirmatu. Si aliq alii affectu se
 aliq male iurare contigerit meli frangere qua implere.
 lebet aut penitere. q temere. ysidorus. Non est con
 seruandu sacramentu quo malu incaute pmitit. uelud si qui
 pia adutere ppetua cu ea pmanenda fide pollicet. tollera
 bilis est eni non implere sacramtu qua pmanere in iupro
 bada demq; iurauit. pdim do occidere. nabal ueru stultu
 tad prima irressione ambigua femine prudentis minas re
 iussit. eiem in uagina renocant. nec aliqd culpe tali iuratio
 se contra dixisse doluit. he dicit ysidorus. qui arte uerboz
 iurat. de qui in conspecto est agnacionu sic accipit. ut
 ille cui iurat intelligit. Si aut aliquis puitando piculo
 ut non pxiu ledat. s; ut se quod alii anecessitate liber
 ueritate dixerit. et tam phanc ueritate aliud occultauerit.
 et quod re latu piculo foret non peccat. sicut habrabu dicens
 de sara soror mea est. non est iuratus. cu illa esset soror

et cognata. 7 si illud uirasset non peccasset. Seruū p̄ceptū non con
 cupiscas utore p̄ama tuā. hic opponit de h̄ quod dñs meua
 gl̄o cū suppleret illud p̄ceptū non mechaberis dixerit dictū est
 antiquis non mechaberis. Ego aut̄ dico uob̄. Qui uiderit muli
 erē. ad. e. l. m. r. f. hoc non fuit sup addere. cū in lege idē phibe
 ut hoc in p̄cepto non concupiscet rē p̄ama tuā. hic enī concupi
 scientia phiberi uideatur. sicut ibi. Ad quod pot̄ dici. quod uere h̄
 p̄ceptū bene intellectū y actū phiber uoluntate. atq; hoc p̄
 cepto sic intellecta y ope y uoluntate. amalo cessābant non homi
 nes ueteris testamenti dicendi sunt. s; noui testamenti y eis
 lex sic intellecta non uetus. s; noua fuit. y secundū hoc in eu
 gelio nulla sup additio facta est. s; explanatur quod ibi occul
 tū fuerat. s; cū utriq; phiber lex bene intellecta secundū qd̄
 non litera s; sp̄s dicendus est. Carnales alterū tam scilicet actū
 phiberi intelligebat. y hoc secundū literā legit. vnde illud lit
 ra occidit sp̄s autē uiuificat secundū h̄ facta est sup additio
 est in euangelio. ut y hoc p̄cepto non concupiscet rē p̄ama tuā
 utriq; phiber y uoluntas y actus. adū secundū quod litera
 sonat. scilicet non agas foris q̄ quod concupiscere uidearis
 uoluntas phibetur. In hoc p̄cepto spiritualit̄ intellecto. vnd̄
 aug. etiā dicit. hoc ut̄ uetus testamentū y nouū distare uide
 tur. quod ibi actus phibetur. in nouo uoluntas. y actus. y uerū
 testamentū accip̄ aug. l̄cā n̄ sp̄m sic rap̄s n̄q; facit.

I y istis. iiii. p̄ceptis dilectio p̄ami d̄ dilectione p̄ami
 continetur. vnde inde utronomū diliget̄ p̄imum
 tuū sicut te ipsū. i. in quibus iuste diligi. scilicet in necessariis
 sicut submissis strandis nec intelligendū est. sicut te ip̄s
 quantum te ip̄s. sicut quidā exponunt. Quere utriq;
 debeamus omnes equalit̄ diligere t̄ unū plus alio. qd̄
 dicunt. quod par effectus caritatis. omib̄ impendi de
 bet. s; non in omnibus caritatis ordo seruandus est. vñ
 paulus opemur bonū ad omnes. maxime aut̄ ad. d. f. y h̄
 uidet̄ uelle aug. ita dicens. Omnes equē diligendi sunt

si cum omnibus, pdesse non possit. his potestū consulendū
 est. quod plocorū 7 tempoz t quarūlibet rerū oportunitate
 uobis magis conuincta sunt. Quod aug⁹ dicit. omnes equē
 diligendū sunt. ita potest exponi. Omnes i. natura momis
 equalit^r diligenda. t salute omnū debemus equalit^r di
 ligere. si eni plus diligit salute patris t amici quā alioz
 non est h⁹ ex caritate. s; ex affectu carnali. quod naturale
 est. nec est culpabilis. s; h⁹ non est pfectionis. Opponit qdā qd
 dō magis diligit. nos magis diligere debemus. Itaq; iustū
 7 bonū magis diligere debemus quā malū. Ita etiā pbat^r
 qd alios magis quā nos ipsos diligere debemus quando
 quidē meliores scimus eos nobis. Adō magis diligi. Ad qd
 potest dici. quod in homine duo sunt diligenda. natura
 7 uirtus. Natura equalit^r diligenda. uirtus aut minus t
 maus diligenda. scilicet quod maior t minor fuerit. 7
 ita debemus diligere uti bonū quā illi quia maus est. n̄
 tam natura t maus t minus. t magis salute unius quā
 alterius cupere debemus. s; opponit. quod eadē ratione mag
 debeo diligere bonū alterius quā meū. quia maus est factū
 potest concedi. s; non in eo magis quā in me diligo ut bona
 uestis ab eui mag⁹ m̄ placeret. quā mea minus bona. n̄ tam
 mag⁹ cupere illi suā quā michi meā. s; si alterū necesse esset
 malle illū carere suā quā ego carere meā. Ita 7 hic dicit qd
 licet bonū illi mag⁹ sit quā meū si aliu suoz necesse eēt
 malle illū carere suo bono. quā ut ego priuaret meo. nec
 in aliquo favore contra pfectionē si etiā essem adō pfectū
 sicuti fuit paulus. 7 in h⁹ etiā pot^r ordo caritatis confidem
 ri. quia dñm p omnibus debem⁹ diligere. s; toto corde t
 ta anima. tota mente post ipsū nos ipsos tōio loco alios.
 Unde illud. Diliges proximi tuū sicut te. ipsū. nisi enim
 diligat se. quom potit alios dilige sic se. *De dilectioē*
 e dilectione dī quā ad nos habet querit utrū equit^r
 omnes diligit. ad quod uidentū est. qd sit dicere

ds dicit illi quod est ds amparat oia eius. Sub hoc sensu pot
dici quod magis unum quam alium diligit. De eodem pot dici quod
modo magis diligit ei quam prius. magis apparet aut oia
quam prius. magis diligit. i. ex gratia sua amplius infundit
quam prius. ei se dicit diligitur que facit se diligitur
noscere infundendo ei gratia sua. appellatur etiam dilectio
di ipsa diuina electio odium di ipsa reprobatio. vnde etiam
esau dilecti iacob odio habuit. et alibi. Qui elegit nos ante
mundi constitutionem in caritate. Et in alio loco propter ma-
ximam caritatem suam quam dilexit nos etiam essemus mortui
peccatis nostris communiuicauit nos. secundum hunc pot dici quod
magis unum diligit alio. i. maiore oratione preparauit ei.
Sed non pot dici. in tanta acceptione quod eundem modo ph
modo minus diligit. ab eterno enim tam dilexit unumquam
quantum modo diligit. nam diligebat paulum etiam cum malus
erat. quantum modo diligit. non tam malum eius dilige-
bat. si omnia presentia sunt et quod de paulo in tempe futurum
erat quod dominus presentis erat. et tale eum diligebat. quod si
erit. et quale eum in presentia ab eterno elegerat. dug in libro
de trinitate. absit autem ut de temporibus alique diligit
quasi noua dilectione que nullo ante non erat. et quod
nec presentia tam si erunt. et futura iam facta sunt qui omni
sostenente mundi constitutione dilexit. sicut palestina ante
seu conuertunt et inueniunt eum tunc incipit ab eo di-
ligi dicere. et cum multis irascunt et bonis placidus dicitur
mutant illi non plus.

est lege morti successit lex euangeli decus fac
mris de moxpeel est dicendum. et primum de bap
te quod in sacramentis noui testamenti primum est. bap
tismi ipi primum iohannes suo bap
tismate quod sola aqua
et non in spu fiebat. vnde ipsemet dicit. ego bap
tismo aqua
in penitencia sola enim corpus abluebat. peccata uero non tollent
ad quod est utile ubi pararet. ad bap
tismi ipi sicut

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Ostatnia 17

60-102 Poznań

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82